

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 27. JANUARJA 1977

ŠTEVILKA: 3. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

NAŠ GOSPODARSKI NAČRT IN CILJI V LETU 1977

V mesecu novembru lanskega leta smo na sestankih samoupravnih delovnih skupin kot oblikah delovanja zborov delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe v Železarni obravnavali in sprejeli samoupravni sporazum o osnovah plana za leto 1977. V njem smo oblikovali skupno dogovorjene cilje in naloge, ki jih moramo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, že v novi samoupravni organiziranosti, doseči v letošnjem letu. Skupno s kvantifikacijo letnih gospodarskih načrtov posameznih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki smo jih obravnavali v mesecu decembru lani, to predstavlja osnovno vodilo našega delovanja in aktivnosti v letošnjem letu.

Kot prvo nalogo in cilj smo opredelili takole: »Nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na podlagi ustave in sprejetega zakona o združenem delu, kot je zlasti uveljavitev dohodkovnih odnosov, utrjevanje dohodkovnega položaja delavca v temeljnih organizacijah združenega dela, pospeševanje procesa združevanja dela in sredstev, procesa svobodne menjave dela ter uresničevanje načel konti-

nuirnega samoupravnega družbenega planiranja. Razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov je v letošnjem letu eden izmed odločilnih vzvodov in pogojev za uspešno realizacijo postavljenih nalog.«

Ta naloga v bistvu pomeni kontinuirno nadaljevanje in vsebinsko poglobljanje samoupravljanja v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, čemur smo z uspehim referendumom o samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v 22 temeljnih organizacij in tri delovne skupnosti dali samoupravno organizacijsko osnovo za uresničevanje nalog iz prejšnjega odstavka. Tej osnovi sedaj moramo dati vsebino, ki izhaja iz ustave in zakona o združenem delu. Že takoj je prav, da poudarimo, da se bomo že na vsem začetku morali spoprijeti z do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V DECEMBRU IN LETU 1976

Januar se je obrnil že v drugo polovico, ko smo uspeli zbrati podatke o doseženih proizvodnih rezultatih v Slovenskih železarnah v decembru in preteklem letu. Ob koncu ponavadi kasnijo podatki iz delovnih organizacij, dolgi novoletni prazniki in preverjanje podatkov za zaključek letnega planskega obdobja pa h kasnitvi še nekaj dodajo.

Leto 1976 je torej za nami in najprej moramo ugotoviti, da so doseženi proizvodni rezultati slabši od doseženih v letu 1975. Proizvodnja jekla je za 17.441 ton manjša, blagovna proizvodnja za 26.823 ton, vrednost prodanih proizvodov je za 95 milij. din nižja od dosežene v letu 1975, edino izvozili smo za 5,8 milij. dolarjev več, kot preteklo leto. Število zaposlenih se je povečalo za dva odstotka in je ob naštetih dosežkih razumljivo, da je produktivnost na zaposlenega po količini in po vrednosti nižja kot v letu 1975.

Načrt investicij je bil v gospodarskem načrtu za leto 1976 dokaj optimističen in precej višji, kot je predvidevala dinamika srednjeročnega plana. Realizacija porabe investicijskih sredstev je sicer za dva odstotka večja, kot je predvideval za leto 1976 srednjeročni plan, vendar za 22 odstotkov nižja od načrtovane vrednosti v letnem gospodarskem načrtu.

Podobno, kot se je zgodilo slovenskim železarnam, se je tudi drugim jugoslovanskim železarnam in po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROBLEMSKA KONFERENCA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU

Občinska konferenca SZDL Jesenice je že jeseni lanskega leta sprejela sklep, da skliče problemsko konferenco o zdravstvu, na kateri bi podrobneje analizirali stanje na področju zdravstvenega varstva. Morda je ta sklic narekovalo tudi to, da samoupravna interesna skupnost zdravstvenega varstva razmeroma aktivno posega v probleme, ki se nanašajo na skoraj slehernega občana. Za pripravo konference je bil imenovan poseben odbor petih članov, katerega je vodil Janko Burnik, ki je bil istočasno tudi delovni predsednik problemske konference.

Na konferenco so bili delegirani skupaj 104 delegati, in sicer po naslednjem ključu: deset delegatov iz družbenopolitičnih organizacij, šestdeset delegatov iz temeljnih organizacij materialne proizvodnje, dvajset delegatov iz temeljnih organizacij družbenih dejavnosti, enajst delegatov iz krajevnih skupnosti in trije delegati iz društvenih organizacij. Predloženo gradivo za konferenco je bilo zelo obširno, toda zelo skrbno izbrano, morda je bilo le pre-

več števil, toda brez teh ni popolnega poročila. Po mnenju nekaterih delegatov je bilo preveč strokovno, toda pripravljali so ga pač strokovnjaki s področja zdravstva. Toda pripomniti je potrebno, da je bilo pravočasno posredovano na teren.

Uvodni referat na konferenci je imel Boris Rus, vršilec dolžnosti direktorja združenega zdravstvenega doma Jesenice. Na osnovi poslanega gradiva in uvodnega referata je sle-

(Nadaljevanje na 2. strani)

TEŽAVE S ŠTIPENDIJAMI IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV

Ko smo se leta 1973 opredelili za naloge kadrovske politike, smo hkrati opredelili tudi naloge štipendijske politike. V razpravi o novem sistemu štipendiranja so bila oblikovana temeljna načela kadrovskega štipendiranja, ki naj ustreza interesom in potrebam združenega dela v okviru njegovih razvojnih načrtov in ciljev. S tega vidika so kadrovske štipendije opredeljene kot del vlaganj v družbeno reprodukcijo in instrument kadrovske politike združenega dela.

Na drugi strani smo se opredelili za združevanje sredstev (0,5%) na ravni občine, da bi mladim, za katere združeno delo še ni izrazilo kadrovskega interesa, omogočili enake pogoje za nadaljnje šolanje. Odločili smo se tudi za solidarno prelivanje

združenih sredstev v manj razvite občine v Sloveniji, da bi mladi in nadarjeni, ki izhajajo iz socialno šibkih družin, lahko nadaljevali šolanje. To solidarno prelivanje združenih sredstev za socialne štipendije

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZA DOSLEDNA DELEGATSKA RAZMERJA V NOVIH DELAVSKIH SVETIH

Današnje volitve delegatov v nove delavske svete temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v bistvu morajo pomeniti novo etapo pri uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij v Železarni. Z današnjimi volitvami v bistvu premoščamo članstvo v delavskih svetih, kjer je doslej običajno vsak ravnal bolj po lastni vesti in prepričanju, ter prehajamo na delegate v delavskih svetih, ki jim zakon o združenem delu natančno opredeljuje njihove pravice in dolžnosti. Torej prehajamo na kvalitetno povsem drugačne odnose, kot smo jih običajno imeli doslej.

Delegati v novih delavskih svetih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti po zakonu morajo delati po smernicah delavcev, ki so jih izvolili, ravno tako pa za svoje delo odgovarjajo delavcem v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Ravno zato daje zakon delegatu v delavskem svetu pravico in dolžnost, da izraža stališča in interese delavcev, ki so ga izvolili, o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu delavskega sveta. Seveda bo zato v mnogih primerih prišlo do različnih stališč na sejah delavskih svetov in ravno zato imajo delegati po zakonu o združenem delu pravico in dolžnost med sprejemanjem skupnega sklepa usklajevati stališča z drugimi delegati. Naslednja pravica in dolžnost delegata pa je, da obvešča delavce o svojem delu v delavskem svetu in o delu delavskega sveta, in sicer po statutu temeljnih organizacij in delovnih skupnosti najkasneje v sedmih dneh za tem, ko so bili sklepi oblikovani na seji delavskega sveta, oziroma na prvem sestanku samoupravne delovne skupine.

Za uresničevanje vseh teh delegatskih pravic in dolžnosti imajo delegati v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih naše železarne že ustvarjene vse pogoje, v praksi že večkrat uveljavljenih in potrjenih samoupravnih delovnih skupin, kjer so delegati tudi izvoljeni.

Seveda pa se uresničevanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij povezuje tudi z nekaterimi drugimi odgovornimi nalogami. Mednje vsekakor sodi pravočasno sklicevanje sej delavskih svetov in priprava ustreznih informacij, da bodo delegati lahko pred sejami delavskih svetov oblikovali stališča na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

Vse te kvalitetne spremembe pa v bistvu morajo pomeniti učinkovitejše in bolj kakovostno gospodarjenje, doseganje boljših proizvodnih rezultatov in sploh večjo storilnost našega dela. To bodo tudi najboljši kazalci, ko bomo ob letu ali še preje analizirali uspešnost delovanja delegatskega sistema v Železarni.

SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

V petek, 4. februarja, sklicujejo predsedniki Boris Bregant, Franc Žerjav in Teodor Kreuzer redne seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice. Pred tem pa se bodo sestali na krajši skupni seji vseh treh zborov, za katero predsednik skupščine Slavko Osredkar predlaga v obravnavo predlog za imenovanje člana izvršnega sveta skupščine občine in predlog za razrešitev sedanjega načelnika za notranje zadeve skupščine občine Jesenice in imenovanje vršilca dolžnosti. Na ločenih sejah zborov bodo delegati poleg potrjevanja zapisnikov zadnjih sej in delegatskih vprašanj obravnavali naslednja vprašanja:

OSNUTEK DRUŽBENEGA NAČRTA RAZVOJA OBČINE JESENICE ZA LETO 1977: Osnutek, ki ga je pripravila posebna delovna skupina, izvršni svet skupščine občine posreduje vsem trem zborom v razpravo s predlogom, da o njem

razpravljajo in sklenejo, da se osnutek predloži v javno razpravo.

PREDLOG DOGOVORA O USTANOVITVI SKUPNE VETERINARSKO IN KMETIJSKE INSPEKCIJE: Skladno z zakonom v

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavec – vzdrževalec na Belu

ZANIMANJE ZA NAŠE SAMOUPRAVLJANJE

Naše samoupravne delovne skupine so še vedno precej aktualne v tistih delovnih organizacijah, kjer so se doslej delavci sestajali na enotnih zbiorih in kjer ugotavljajo, da so bili ob tem premalo učinkoviti.

Zato se predstavniki strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij takih delovnih organizacij še vedno zelo pogosto obračajo na naš center za proučevanje samoupravljanja in informiranje s prošnjo, da jim strokovno svetujemo pri oblikovanju njihovih samoupravnih delovnih skupin. Ker je takih želja in interesov toliko, da vsem sproti ne moremo ustreči, smo se dogovorili, da bi tak razgovor pripravili enkrat mesečno in nanj povabili vse tiste, ki jih zanima ta problematika.

Hkrati pa ugotavljamo, da smo v Železarni spet med prvimi, ki poskušajo zahteve zakona o združenem delu prenesti v prakso, in zdaj spet kar dežujejo vprašanja o postopku za izvedbo reorganizacije, o samoupravnih aktih in še o mnogočem, kar je precej trd oreh celo za strokovne službe. Ne trdimo, da pri nas ni šlo brez težav, vendar so nas dogovorjeni roki nekako prisilili v dokaj hitro ukrepanje na vseh področjih, čeprav se skoraj nismo imeli kje zglodovati.

Tako so nas pretekli teden obiskali predstavniki Žične iz Celja, katerih interes je bil usmerjen predvsem v novo samoupravno organiziranost, in Nafta iz Lendave, kjer si prizadevajo uvesti samoupravne delovne skupine, kot oblike odločanja v okviru temeljnih organizacij, zanimali pa so se še za to in ono iz Železarne.

Mislim, da smo v Železarni znani po tem, da po svojih izkušnjah radi svetujemo tudi drugim (dokaz za tako mnenje so prav številni obiski iz drugih republik), vendar nas včasih zaboli priznanja, ki jih dobijo drugi posamezniki, oziroma delovne organizacije, ko uvajajo v prakso ideje, ki so delno ali v celoti plod naših prizadevanj.

A. T.

NAŠ GOSPODARSKI NAČRT IN CILJI V LETU 1977

(Nadaljevanje s 1. strani)

slej mnogokrat prisotno prakso, da se načelno kaj radi izrekamo za tako vsebinsko opredelitev, potem pa zaradi različnih drugih težav ali problemov zanemarjamo ali celo pozabljamo na to. Spomnimo se samo minulega leta, ko smo zaradi težav, ki so nastopile na tržišču, zaradi zaostrenih plačilnih pogojev in zaradi nekaterih drugih problemov, ki so vse to spremljali, nižja proizvodnja in realizacija, padanje produktivnosti dela in drugo, umaknili novo samoupravno organizirano, v kateri smo videli tudi vsebinsko uresničevanje ustavnih načel, na stranski tir.

V tej prvi nalogi, ki smo jo zapisali v osnovah plana, so namreč vsebovane vse neodtujljive pravice delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom, ali, kar pravimo, uresničevanje dohodkovnih odnosov. Ravno pri uresničevanju te naloge bi morali biti najbolj dosledni, pa tudi najbolj občutljivi, kajti, če bomo dosledno uresničevali pravice delavcev pri razpolaganju z ustvarjenim dohodkom, oziroma odločanje o svojem delu in o pogojih in rezultatih svojega dela, potem bodo delavci res začutili resnično spremembo družbenoekonomskih odnosov in dobili smisel in zalet tudi za uresničevanje drugih nalog, kot so združevanje dela in sredstev, svobodna menjava dela in vse ostale naloge, ki smo jih zapisali v naših planskih osnovah — smotno gospodarjenje s sredstvi in solidarnost, planiranje družbenega in materialnega razvoja, odgovornost za delo z družbenimi sredstvi in podobno.

Se prav posebno pozornost v zvezi s to nalogo pa bi morali nameniti vprašanjem vrednotenja rezultatov dela in delitve po delu in rezultatih dela in poslovanja. Na to nalogo je nekaj odgovorov dala Sindikalna lista 1977, ki še posebej povezuje sindikalne organizacije, da se z njo spoprimemo. Nemalokrat smo se v preteklosti soočali z vprašanji, kot so: prepočasno naraščanje produktivnosti dela in tu in tam ugotavljali celo nazadovanje, premalo smotno izkoriščanje družbenih sredstev, neizkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, povečevanje zastojev, nižji izplen, nezadostna delovna in tehnološka disciplina in podobno. Ravno to pa so simptomi, ki kažejo, da smo v Železarni odločno premalo naredili pri teh vprašanjih, čeprav smo največkrat iskali vzroke mimo vprašanja delitve dohodka po delu in rezultatih dela.

Vsega tega smo se v Železarni dobro zavedali, saj smo prav to nalogo zapisali v osnove gospodarskega načrta za leto 1977 na prvem mestu. Kajti le z ustreznim vrednotenjem pravih rezultatov dela in istočasnim spreminjanjem družbenoekonomskih odnosov bomo odpirali pot za nadaljnjo uveljavitev samoupravljanja in s tem večjih materialnih rezultatov, boljšega življenja ter razvijali in uveljavljali pravo in resnično solidarnost.

»Boj za večjo storilnost, učinkovitost in bolj kakovostno gospodarjenje mora postati predmet in vsebina dejavnosti vsega delegatskega sistema, z vsemi praktičnimi in družbenimi ukrepi, ki jih bodo izoblikovali v vseh skupščinah ob politični podpori Zveze komunistov, Zveze sindikatov ter vseh organiziranih socialističnih sil, postati pa mora tudi nenehno navzoči element v graditvi naše zakonodaje in v vseh ukrepih ekonomske politike.« (Iz ekspozicije predsednika skupščine SFRJ Kire Gligorova ob sprejemu zakona o združenem delu.)

To so izhodišča tudi za naša prizadevanja v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, ki izhajajo iz osnov gospodarskega načrta Železarne za leto 1977.

Med te naloge sodi tudi, kakor smo napisali, »pospeševanje procesa združevanja dela in sredstev«. Spodbude v tej smeri daje zakon o združenem delu povsod tam, kjer to naroka narava proizvodnje, ekonomska tehnika in tehnološka povezanost, seveda s pogojem, da z združevanjem dosežemo neposredno ali posredno povečanje dohodka, večjo produktivnost dela in pospešeno razvoj. Iz te naloge neposredno izhaja nadaljnje vsebinsko poglobljanje združevanja dela in sredstev v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, kakor tudi proučevanje možnosti nadaljnjih tovrstnih povezovanj, oziroma združevanj dela in sredstev. Vse to mora odpirati nadaljnje možnosti in perspektive za razvoj samoupravnih odnosov, povečevanje proizvodnje in dohodka na podlagi celotne družbene produktivnosti ter nasploš krepitvi zmogljivosti združenega dela in s tem naših možnosti za večjo udeležbo v mednarodni delitvi dela. Vsa prizadevanja v pogledu nadaljnjega združevanja dela in sred-

stev morajo nadalje krepiti ekonomsko in politično moč združenega dela ter krepiti enotnost naše samoupravne skupnosti.

»Samoupravljanje je v bistvu enoten proces združevanja delavcev, njihovega dela in sredstev, in najširša podlaga za povezovanje vseh oblik človeškega dela, vseh plasti družbe, za integracijo jugoslovanske skupnosti na temeljih samoupravljanja ter nacionalne ter socialne enakopravnosti.« (Kiro Gligorov ravno tam.) To je v bistvu ena ključnih nalog pri uveljavljanju zakona o združenem delu. V ta okvir sodi povezovanje gospodarstva v celoti z drugimi družbenimi dejavnostmi — znanost, izobraževanje, kultura, zdravstvo in socialno varstvo — katerih prispevek postaja in mora postajati bistven dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.

Tu sem sodi naslednja naša naloga »pospeševanje procesa svobodne menjave dela«, kajti zakon o združenem delu natančno opredeljuje: »V ustvarjenem dohodku temeljnih organizacij s področja materialne proizvodnje se izražajo tudi rezultati dela delavcev na področju izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugih družbenih dejavnosti; na podlagi teh rezultatov pridobivajo delavci v teh dejavnostih iz celotnega ustvarjenega dohodka s svobodno menjavo dela glede na prispevek, ki ga s svojim delom dajejo k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela in k razvoju družbe v celoti, v skladu s samoupravno dogovorjenimi razvojnimi potrebami teh dejavnosti dohodek in imajo na tej podlagi enak družbenoekonomski položaj kot delavci v organizacijah združenega dela materialne proizvodnje.«

Vse te naloge smo v samoupravnem sporazumu o osnovah plana za leto 1977 opredelili kot ključne in strateške naloge, poleg nalog, ki še sledijo, ki pa se vse najtesneje povezujejo z doslej obravnavanimi vpra-

šanji. Razumljivo, da vse to zahteva precej večjo, bolj organizirano in disciplinirano aktivnost vseh delavnikov v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, od poslovnih in samoupravnih organov do družbenopolitičnih organizacij, kar s skupnim imenom poimenujemo — vseh organiziranih socialističnih sil.

Za uspešen pristop k uresničevanju vseh teh nalog, bi bila v vseh delovnih skupnostih in temeljnih organizacijah potrebna temeljita in kritična analiza, kako daleč smo v posameznem okolju pri uresničevanju teh nalog. Temu pa bi morali slediti skupni akcijski programi, s konkretnimi zadolžitvami in časovnimi opredelitvami. Le tako bo lahko naše delo uspešno in le tako bo mogoče tudi zasledovati, kako daleč smo pri uresničevanju posameznih nalog. Nedvomno pa v okviru teh prizadevanj moramo vključiti tudi trajno in postopno usposabljanje vseh delegatov ter pričetki z načrtnim seznanjanjem vseh delavcev v temeljnih organizacijah in skupnih službah z vsebino zakona o združenem delu. Dejstvo je namreč, da bodo delavci lahko tvorno in ustvarjalno sodelovali pri uresničevanju novih družbenoekonomskih odnosov le, če bodo poznali vsebino zakona in vse zakonitosti našega samoupravnega socialističnega razvoja.

Kako dosledno in učinkovito bomo uresničevali vse te naloge, ki so naša ustavna pravica in dolžnost, je seveda odvisno od nas samih, od naše pripravljenosti in usposobljenosti za tako odgovorno družbenopolitično akcijo. Vsekakor pa bi pri tem morali vedeti, da je to pot do boljših proizvodnih in poslovnih rezultatov, večje produktivnosti dela, hitrejšega povezovanja dela in sredstev, ekonomske stabilizacije, krepitve enotnosti in trdnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti ter končno naše lastne večje in zanesljive socialne varnosti. Končno pri uresničevanju vseh teh nalog ne bi smeli prezreti, da je prav dohodek, ki ga pridobivamo v temeljnih organizacijah, materialna osnova za uresničevanje naših pravic, da odločamo o pogojih in rezultatih svojega dela.

PROBLEMSKA KONFERENCA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU

(Nadaljevanje s 1. strani)

dila živahna in konkretna razprava, v kateri je sodelovalo skupno 15 delegatov in gostov. V razpravi so sodelovali tako izvajalci kakor uporabniki zdravstvenega varstva.

Izvajalci zdravstvenega varstva so v svoji razpravi nakazovali probleme in težave, katere jim povzročajo pomanjkanje zdravstvenih kadrov, zastarele naprave in aparature, vključno z neustreznim načinom finansiranja, ki še vedno bazira na nekakšnem proračunu in je še daleč od svobodne menjave dela.

Uporabniki pa so v svojih razpravah poudarjali vse večje zahteve zdravstvenega varstva za posamezne skupine zavarovancev. Tako je delegat občinskega odbora ZZB NOV Jesenice omenjal probleme o pomanjkljivosti zdravstvenega varstva borcev NOV. Kajti pri tem gre za ljudi, ki so v času NOV morali preživljati večje napore in je bilo njihovo zdravje bolj ogroženo, kar seveda zahteva povečano zdravstveno varstvo in nego. Dejal je, da se je v letu 1976 zelo malo borcev NOV zdravilo v naravnih zdraviliščih, čeprav je takih, ki bi bili tega zdravljenja potrebni, razmeroma precej veliko.

Delegatka odbora za spremljanje družbene aktivnosti žena pri OK SZDL je v svoji razpravi poudarila potrebo zdravstvenega varstva žena. Tudi delegati iz posameznih temeljnih organizacij so postavljali zahteve za skrajšanje čakalne dobe, za nadaljnje razvijanje zdravstvenega varstva, za uspešnejšo patronažno službo, za razvijanje zdravljenja na domu in podobno.

Problemska konferenca je pokazala, da tako obširnega področja zdravstvenega varstva, oziroma problemov in nalog, ki spremljajo to dejavnost, ni mogoče celostno obdelati na eni seji, temveč bo taka oblika dela morala postati trajna praksa, s tem, da bi se na posamezni konferenci obravnavala le nekatera vprašanja in to temeljito. Ob tej priložnosti pa je bilo zelo malo govora, kako samoupravno delovati, da bi obravnavane probleme lažje in uspešneje reševali.

Iz vse razprave je vse bolj izstopala zahteva, da se bomo morali začeti bolj intenzivno samoupravno dogovarjati, kajti le na osnovi svobodne menjave dela, na osnovi dogovorjenih programov in razvoja bomo

lahko učinkovito reševali naloge in probleme v zdravstvenem varstvu. Seveda se bomo morali tako v temeljnih organizacijah kot v krajevnih skupnostih bolj angažirati pri izdelavi zahtev po zdravstvenem varstvu. Predložene programe zdravstvenega varstva bodo zdravstveni zavodi morali usklajevati z obstoječimi možnostmi in na osnovi realnih cenikov za posamezne zdravstvene storitve, postaviti vrednost programa. Seveda bo potem potrebno v okviru svobodne menjave dela zagotoviti tudi denarna sredstva. Kajti dokler bodo od zgoraj določene stopnje prispevkov za posamezne dejavnosti, pa bodo vse nakazane zahteve le želje in bomo tudi v bodoče morali programirati le toliko zdravstvenega varstva, za kolikor bomo imeli na voljo finančnih sredstev. Še naprej se bo morala samoupravna interesna skupnost zdravstvenega varstva vsake tri mesece ukvarjati z obračuni in usklajevanjem dohodkov in izdatkov.

O teh problemih ni bilo dosti govora na konferenci, pa je dosti upanja, da bo razprava na naslednji taki konferenci potekala v tej smeri. Nedvomno bomo morali več pozornosti nameniti bodoči organizacijski obliki zdravstvenih ustanov na Gorenjskem, toda ne samo po strokovni strani, ampak bomo morali dati večji poudarek tudi samoupravni organiziranosti.

Na problemski konferenci so bili poleg delegatov navzoči tudi predstavniki republiških organizacij sindikata, SZDL in sekretariata za zdravstveno varstvo. Vsi so v svojih razpravah poudarili, da je bila konferenca, tako po predloženih materialih kakor tudi po razpravi, na zadovoljivi višini in da smo na pravi poti za uspešno reševanje problemov zdravstvenega varstva.

Stane Torkar

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN...

(Nadaljevanje s 1. strani)

novno je preteklo leto, v katerem ni bila dosežena, zdi se, res že magična meja, tri milijone ton. V razvojnih programih jugoslovanskega železarstva je bilo načrtovano, da bi morali že leta 1970 doseči 3,2 milij. ton surovega jekla. Proizvodnja jekla v Jugoslaviji je tudi v letu 1976 manjša, kot je bila leto poprej.

Predno predstavimo lanske letošne decembrske rezultate, pogledimo kako smo delali v zadnjem mesecu leta 1975:

— proizvodnja surovega železa je znašala 17.913 ton, proizvodnja jekla 70.360 ton, blagovna proizvodnja 60.694 ton in eksterna realizacija 584 milij. din.

December je običajno mesec povečanih prizadevanj, saj je to zadnja prilika, da se izboljša letni rezultat. Tudi december minulega leta je prejšnjim podoben in zaradi tega po rezultatih med boljšimi meseci preteklega leta.

Proizvodnja surovega železa je znašala 16.011 ton, proizvodnja jekla 68.544 ton, blagovna proizvodnja 60.842 ton in eksterna realizacija 668 milij. din.

Mesečni plan proizvodnje surovega železa ni bil dosežen zaradi težav pri obratovanju plavža I v železarni Jesenice. Mrzli hod, prisilna poseda nja in na splošno slabša kvaliteta vsipa so vzrok za to, da je mesečni načrt proizvodnje surovega železa na Jesenicah izvršen le z 92 odstotki in skupno 96 odstotki.

Letni načrt je bil presežen za en odstotek, kar je tri odstotke več, kot je znašala skupna proizvodnja surovega železa leta 1975. Letni načrt prodaje surovega železa so v Železarni Štore izvršili s 94 odstotki. V zadnjih mesecih so imeli težave zaradi kasnitev dobave ustrezne uvozne rude, ker razpoložljiva ruda ni ustrezala zahtevam za proizvodnjo specialnega surovega železa za nodulacijo.

Proizvodnja jekla je bila prvič od meseca aprila nad mesečnim planom in to za dva odstotka. V vseh treh železarnah je bil presežen mesečni načrt, tudi v železarni Ravne po sedmih mesecih.

V blagovni proizvodnji železarn je bila izvršitev mesečnega načrta zelo različna. V železarni Jesenice so izvršili mesečni načrt s 107 odstotki in je bila blagovna proizvodnja menda samo v decembru 1974 višja. Letni načrt so dosegli edino v železarni Štore, kjer so pa v decembru dosegli le 81 odstotkov plana. Skupna letna izvršitev znaša 95 odstotkov in je za štiri odstotke nižja od dosežene v letu 1975.

Pri predelovalcih, razen v Žitni Celje, je bil december ugoden. V Plamenu Kropa so izvršili mesečni načrt s 102 odstotkom, v Verigi Lesce 112 odstotkov in v Tovilu Ljubljana so prvič v minulem letu izvršili

mesečni načrt proizvodnje, oziroma so ga osem odstotkov celo presegle. Zaradi slabega uspeha v Žitni Celje je mesečna izvršitev 91 odstotkov in samo toliko znaša tudi skupna letna izvršitev blagovne proizvodnje predelovalcev. Količinsko je to tri odstotke manj, kot je bilo doseženo leta 1975.

Zaostanek za mesečnim načrtom blagovne proizvodnje Slovenskih železnar znaša dva odstotka, za letnim načrtom pet odstotkov in za dosežkom v letu 1975 štiri odstotke.

Pregled izvršitve načrta blagovne proizvodnje po grupah proizvodov in po posameznih proizvodih kaže, da se je dalo sorazmerno dobro prodajati toplo valjano žico, debelo in srednjo pločevino, vlečeno žico, jeklo litino in sivo strojno litino, nekatere žične izdelke in stroje.

Vsi drugi proizvodi, tudi tisti, ki so za proizvodnjo kvalitetnih jekel značilni, so pa predstavljali med letnim problem za proizvodnjo in prodajo, kar v nekoliko omiljeni obliki še vedno traja.

Mesečni načrt izvoza je bil ponovno presežen, saj je bila dosežena vrednost izvoza v decembru nekaj nad štiri milij. dolarjev. Letni količinski načrt je bil dosežen, ob slabih cenah na svetovnem trgu pa je bil vrednostni načrt izvršen le z 89 odstotki, kar je pa še vedno sedem odstotkov več, kot leta 1975.

Ob sorazmerno dobri blagovni proizvodnji je vrednost prodanega blaga v decembru štiri odstotke nad povprečno načrtovano mesečno vrednostjo prodaje. Letni načrt vrednosti prodaje je bil dosežen 92-odstotno, kar je odstotek manj, kot je znašala vrednost prodaje leta 1975.

Število zaposlenih se je dvignilo za dva odstotka, v primerjavi s povprečjem zaposlenih v letu 1975, to je sicer dva odstotka manj, kot smo načrtovali, vendar v primerjavi z doseženo količino in vrednostjo proizvodnje preveč.

Količina in vrednost blagovne proizvodnje sta nižji kot v letu 1975, nižji pa sta tudi storilnost po količini in vrednosti na zaposlenega.

Doseženi rezultati v preteklen. letu ne obetajo nič dobrega ob zaključnih računih. Poslovni uspeh bo gotovo slabši od načrtovanega, kar pomeni manj sredstev tudi za realizacijo srednjeročnega načrta in za realizacijo načrtovanih investicij.

Nekatere delovne organizacije v okviru SOZD SZ so že sprejele svoj gospodarski načrt za leto 1977, nekatere ga še potrjujejo. Drugo leto srednjeročnega načrta je že v polnem teku. V februarju bodo samoupravni organi potrjevali tudi gospodarski načrt SOZD SZ za tekoče leto. Načrt bo višji od realizacije v letu 1975 in precej višji od realizacije v letu 1976. Surovinski in energetski pogoji so ugodni, upajmo, da bo tudi dovolj naročil.

Milan Marolt

SEJE VSEH TREH ZBOROV...

(Nadaljevanje s 1. strani)

okviru temeljne organizacije občinskih upravnih organov deluje samostojni odsek inšpekcijskih služb, v katerem opravljajo zadeve iz naslednjih pristojnosti: tržne, sanitarne, urbanistične, gradbene in požarnovarnostne inšpekcije. Po posebnem dogovoru gozdarsko inšpekcijo in inšpekcijo dela za vseh pet gorenjskih občin opravlja medobčinska inšpekcija v Kranju, na tem nivoju bo prednizidoma organiziran tudi elektroenergetski inšpektorat, medtem ko doslej nista ustrezno organizirani le še veterinarska in kmetijska inšpekcija. Ti dve naj bi po posebnem dogovoru, ki je predložen vsem trem zborom v sprejem, skupno ustanovili skupščina občine Radovljica in skupščina občine Jesenice.

ZAČASNO FINANCIRANJE SPLOŠNIH DRUŽBENIH POTREB V OBČINI JESENICE ZA PRVO POLLETJE 1977: Republiški zakon, ki je bil sprejet decembra lanskega leta, omogoča tudi občinam, da uvedejo s svojimi odloki začasno financiranje za prvo polletje tega leta, vendar najdlje do 30. 6., oziroma do sprejetja proračuna občine za leto 1977. Predlog odloka, ki je predložen v razpravo in sprejem vsem trem zborom, določa, da v obdobju začasnega financiranja smejo izdatki proračuna občine znašati največ 50 % zneska izdatkov proračuna za leto 1976, povečanih za 10,8 %.

PREDLOG ODLOKA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O POSEBNEM OBČINSKEM DAVKU OD PROMETA PROIZVODOV IN OD PLAČIL ZA STORITVE zajema spremembo v stopnji prometnega davka od prometa z rabljenimi motornimi vozili, in sicer od 3 % na 4 %, s čimer se stopnja usklajuje z dogovorom, ki velja za vse gorenjske občine. (Ta

predlog obravnavata samo zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti.)

OSNUTEK ODLOKA O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA IN O KOMUNALNIH ORGANIZACIJAH, KI OPRAVLJAJO KOMUNALNE DEJAVNOSTI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA: Le-ta zajema 25 dejavnosti posebnega družbenega pomena in natančno opredeljuje, katero podjetje, oziroma organizacija združenega dela opravlja dela za posamezno dejavnost. Predlog tudi določa, da se s posebnim družbenim dogovorom med skupščino občine, krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela, ki so uporabniki komunalnih storitev, določi, za katere komunalne dejavnosti in v katerih zadevah skupnega odločanja ter na kakšen način sodelujejo krajevne skupnosti, komunalna skupnost in organi skupščine občine.

PREDLOG ODLOKA O ZAKLONISČIH NA OBMOČJU OBČINE JESENICE je predložen vsem trem zborom v razpravo in sprejem na osnovi zakona o ljudskih obrambi SRS. Le-ta poleg splošnih določb opredeljuje, kateri objekti se lahko uporabljajo kot javna zaklonišča in v kakšnih pogojih se morajo javna zaklonišča graditi, njihovo financiranje, upravljanje in vzdrževanje zaklonišč, uporabo zaklonišč v miru in kazenske določbe.

PREDLOG PODELITVE PREŠERNOVE NAGRADE ZA LETO 1976: Žiri za podeljevanje Prešernovih nagrad gorenjskih občin predlaga vsem trem zborom v potrditev kandidata iz jeseniške občine za to priznanje.

Vsem trem zborom komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja predlaga nekatera imenovanja.

O NEKATERIH PROBLEMIH URESNIČEVANJA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Na problemski konferenci o zdravstvenem varstvu, ki je bila 14. januarja, je v razpravi sodeloval tudi delegat delovne skupnosti Skupne službe Železarne Jože Frece, ki mu je zaupana tudi dolžnost predsednika občinske zdravstvene skupnosti. Zaradi aktualnosti in širine njegovo razpravo v nekoliko skrajšani obliki objavljamo tudi v našem glasilu.

Dokumenti 10. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, 7. kongresa Zveze komunistov Slovenije in sklepi 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije obvezujejo vse družbene delavnice in hkrati tudi samoupravno skupnost za zdravstvo, da namenijo pozornost zdravstvenemu varstvu delovnih ljudi, s posebnim poudarkom na zdravju in delovni sposobnosti aktivnih zavarovancev. Ravno tako politika ekonomske stabilizacije SR Slovenije zahteva na področju zdravstvenega varstva take ukrepe, ki bodo zagotovili boljše gospodarjenje s sredstvi združenega dela, prispevali k uveljavitvi ustavnih načel o svobodni menjavi dela, in s tem k čim tesnejši povezanosti zdravstvenih delavcev in zdravstvenih delovnih organizacij z ostalimi področji združenega dela pri uresničevanju skupnega cilja, to je, uveljavljanje interesov delovnih ljudi!

Na osnovi teh stališč si je skupščina zdravstvene skupnosti v občini Jesenice v letu 1976 zadala nalogo, da skupaj z občinsko konferenco SZDL Jesenice organizira problemsko konferenco, kjer naj se vsi subjekti zdravstvenega varstva med seboj odprto in neposredno pogovorijo o problemih zdravstvenega varstva, z namenom, da se zagotovi celovito razumevanje za odpravljanje problemov s tega področja v občini Jesenice.

V preteklem gospodarskem letu smo zlasti intenzivno razpravljali o organizaciji, financiranju, uporabi finančnih sredstev in finančni sposobnosti v zdravstvenih delovnih organizacijah, povezano s prisotno problematiko velike odsotnosti z dela zaradi bolezni, čakalne dobe v zvezi z zdravstvenimi storitvami, s prepočasnim uresničevanjem svobodne menjave dela, z zavlačevanjem z integracijo zdravstva v sestavljeno organizacijo združenega dela, o čemer je že stekla razprava. Ocenili smo proces samoupravnega konstituiranja in združevanja dela, ob upoštevanju obstoječih zmogljivosti, rizične skupnosti in racionalnosti poslovanja v zdravstvenih delovnih organizacijah. V razpravah je bilo poudarjeno, da se mora dosledno pristopiti k strokovni povezavi med osnovno, specialistično in hospitalno dejavnostjo tudi na ravni občine Jesenice, zaradi učinkovitejših in racionalnejših uporabe obstoječih prostorskih, kadrovskih in tehničnih zmogljivosti.

Veliko smo že snovali in kovali, zaradi česar se nekateri sprašujejo, če je o teh stvareh sploh potrebno razpravljati in menijo, da je v zdravstvu vse dobro, da so težave le zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za izvajanje zdravstvenega varstva. Drugi zopet sodijo, da je na tem področju vse narobe in da je nujno, da nekdo čimprej napravi v zdravstvu red.

Menim, da sta to dve skrajnosti, ki ju moramo v načelu kategorično odkloniti. Prepričan sem, da smo z uveljavitvijo samoupravljanja in sofinanciranja na področju zdravstva že leta 1961 storili revolucionaren korak in ukrep, ki je dal zdravstvenim delavcem široke možnosti, da aktivno sodelujejo v upravljanju, oblikovanju in izvrševanju programa zdravstvenega varstva.

Napačno bi bilo, če bi mislili, da je šlo takrat za enkratno dejanje in da smo že ustvarili tak sistem, ki omogoča, da se vse rešuje samo po sebi. Leta 1961 je šlo za uveljavitev samoupravljanja, ki je bistvo naše družbene ureditve. Uresnili smo pogoje za humane odnose med ljudmi, za iniciativnost vsakega posameznika in delovnih skupnosti v delovnih organizacijah zdravstva, v globokem prepričanju, da bomo sprejeti sistem zdravstvenega varstva razvijali in izpopolnjevali. Ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije in SR Slovenije pa sta razširili temelje družbenega političnega sistema in položaj delovnega človeka v tem sistemu, s posebnim poudarkom na samoupravljanju v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih.

Zelo površno se ugotovitve tistih, ki menijo, da je v našem zdravstvu vse narobe in da je nujno napraviti red. Mnoge stvari nam resnično niso v ponos in jih je včasih kar težko pojasniti kot, npr.: brezuspešno čakanje v ordinacijah, delovni čas, površnost, nezdravi in neljalni pojavi v nudenju in koriščenju zdravstvenih storitev, prepočasno dokon-

čevanje bolnišničnega objekta itd. Pri tem pa niti ne smemo mimo nezadostne zdravstvene prosvetljenosti naših zavarovancev — koristnikov zdravstvenega varstva, ki vselej nimajo pravilnega odnosa do zdravnika v splošni ali obratni ambulanti, zlasti zaradi odrejanja bolniškega staleža, predpisovanja zdravil, pošiljanja na zdravniško ali invalidsko komisijo, ob pozivih za obiske na domu in podobno.

Zakaj ne napravimo ničesar zoper nekatere pomanjkljivosti in kdo je kriv za takšno stanje? Zdi se mi, da se vse preveč ukvarjamo s posledicami in vse pre malo analiziramo vzroke. Zelo radi kritiziramo sistem in organizacijo dela, se zadovoljimo zgolj z ugotovitvami in čakamo kdaj se bodo stvari premaknile na bolje. Če prelistamo zapisnik aktivna članov ZK zdravstvenih in socialnih delavcev, z dne 18. 11. 1975, in sprejete zaključke v zvezi z oceno uresničevanja ustave na področju zdravstva in razvojne usmeritve zdravstva v naslednjem obdobju v občini Jesenice in Radovljica, potem lahko ugotovimo, da še nismo vsega storili in zaostajamo za dogovorjenim, hkrati pa se že pojavljajo drugi problemi.

Nekdo mora stvari hitreje reševati, vendar je ta NEKDO lahko samo neposredno upravljanje v posamezni zdravstveni delovni organizaciji in nikakor zunaj nje! Tam osebno odločajo zdravstveni delavci, odločajo po delegatih v samoupravnih organih in v organih politične oblasti in z uresničevanjem neposredne delavske kontrole. Vse te oblike in pravice, po katerih delavci v zdravstvu uresničujejo neposredno upravljanje, so v rokah njih samih.

Postavlja pa se seveda vprašanje, kakšno je samoupravno organiziranje znotraj zdravstvene organizacije, ali se vsak delavec čuti kot resnični samoupravljevalec ali ima pasiven odnos do problemov in akcij.

V danem trenutku se bolj in bolj zastavlja vprašanje, kolikokrat so se skupaj sestali samoupravni organi obeh zdravstvenih organizacij na območju občine Jesenice in obravnavali probleme, ki so skupni za zdravstveni organizaciji kot, npr.: organizacija dela, oziroma delitev dela, kadrovska vprašanja, ukrepi proti neracionalnemu izkoriščanju obstoječih kadrovskih, tehničnih in materialnih zmogljivosti in podobno.

To pomeni, da se moramo brez odlašanja vključiti v dosledno izpeljavo koncepcije strokovnega dela in delitve dela, tako v osnovnem zdravstvenem varstvu, kot med osnovnim, specialističnim in bolnišničnim zdravstvenim varstvom, konkretno izboljšati organizacijo dela ob ustreznem razporeditvi delavcev po posameznih strokovnih službah, zagotoviti boljše delovno disciplino, racionalno izrabo delovnega časa, pri tem pa zlasti zagotoviti izvrševanje rutinskih nalog pri dajanju zdravstvenih storitev in končno razvijati tiste oblike zdravstvene dejavnosti, ki zagotavljajo racionalnejše in učinkovitejše zdravstveno varstvo občanom občine Jesenice.

Obenem pa menim, da ne moremo in ne smemo mimo naporov in uspehov, ki sta jih dosegli delovni organizaciji na področju zdravstvenega varstva in ki jih ni moč zanikati, čeprav so naši zdravstveni delavci te dosegali pogosto ob neustreznih materialni osnovi, ob pomanjkanju kadrov, opreme in drugega. Podatki v poročilu zdravstvene službe za področje občine Jesenice za obdobje od 1971 do 1975, so zgornji prikaz k relativno dobro razviti, a še ne ustrezno organizirani zdravstveni službi. Močna prizadevanja se kažejo pri vključevanju zdravstvene organizacije v družbenopolitično akcijo za stabilizacijo nasploh, predvsem pa na področju občine Jesenice. To pomeni, da opravljeno delo in uspehi zlasti v letu 1976, ki sta jih dosegli zdravstveni delovni organizaciji, ne dopuščajo, da bi se zdravstvo oddahnilo, kajti pred njim so nedvomno še zahtevnejše naloge in opravila v zvezi s samoupravno ureditvijo na podlagi zakona o združenem delu. Resnična in prava notranja rezerva v zdravstvu, ki jo še imamo na razpolago, bo dosledna izpeljava delitve dela v integraciji zdravstvene delovne organizacije. Racionalnost, ki jo je v prihodnje predvidevati in mogoče tudi uresničiti, pa je skrita v optimalizaciji zdravstvene mreže!

SVOBODNA MENJAVA DELA V ZDRAVSTVENIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Svobodna menjava dela kot specifična oblika razmerij, preko katerih se v določenem delu družbene produkcije, v našem primeru na področju zdravstva, postavljajo medsebojni odnosi med uporabniki ter izvajalci zdravstvenega varstva, je nova kategorija v ustavnem sistemu in gre za bistveno novo vsebino v načinu oblikovanja dohodka zdravstvene organizacije, ki je pogojena s postopno samoupravno preobrazbo zdravstvene dejavnosti, katere je posebnega družbenega pomena in mora delovati, saj smo zanjo zainteresirani vsi delovni ljudje.

Sprejeta enotna izhodišča in merila za uresničevanje svobodne menjave dela so bila v letu 1976 podlaga za sklepanje samoupravnih sporazumov ali pogodb o izvajanju menjave dela med regionalno zdravstveno skupnostjo Kranj in zdravstvenimi delovnimi organizacijami. Do podpisa sporazumov je prišlo šele v mesecu novembru 1976, s kliničnim centrom v Ljubljani pa je do podpisovanja sporazuma prišlo šele meseca decembra 1976.

Iz vsebine sklenjenih sporazumov o izvajanju menjave dela v letu 1976 ugotovimo:

- da je kljub mnogim objektivnim in subjektivnim težavam, predvsem zaradi razpoložljivih finančnih sredstev za zdravstveno varstvo v letu 1976, opaziti viden korak naprej v procesu menjave dela;

- neprimerno več je bilo vloženega truda in prizadevanj o izvajanju menjave dela kot v preteklih letih in prvič doslej je začelo sporazumevanje izven regionalne meje, kar pomeni ohrabljujoč začetek trajne konfrontacije interesov med uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev;

- največ prizadevanj za reševanje finančnih vprašanj v zvezi s sklepanjem sporazumov je bilo vloženih v smeri zmanjševanja porabe zdravil, bolniške odsotnosti z dela in omejevanja zdravljenja upravičencev izven regije.

V zvezi s tem pa moram navesti še pomanjkljivosti in nedorečenosti, ki se ugotavljajo:

- pri sporazumevanju o svobodni menjavi dela ni neposredno sodelovala občinska, zdravstvena skupnost, čeravno zakon o zdravstvenem varstvu tudi tega ne predvideva;

- da se novi odnosi v svobodni menjavi dela vse prepočasi uresničujejo in prodirajo v zavest delovnih ljudi, kar omogoča ohranjanje nekdanjih proračunskih odnosov. Ta pomanjkljivost je bila leta 1976 močno prisotna v tem, da smo imeli bolj v vidu financiranje zdravstvene delovne organizacije in njihove zmogljivosti, kakor pa dejanske potrebe delovnih ljudi — občanov, izražene v ustrezno pripravljenem in sprejetem programu zdravstvene skupnosti;

- ob znanem gibanju nadomestil osebnega dohodka v zdravstveni skupnosti je bilo v letu 1976 še težje izpeljati svobodno menjavo dela, ker so bila sredstva splošne in skupne porabe vnaprej bilančno uokvirjena in limitirana z indeksom 111,1.

- v polni meri se ni uveljavilo sporazumevanje o nekaterih pomembnih vprašanjih, kot so: dežurna služba in stalna pripravljenost, obseg in utemeljenost dela v času polnega delovnega časa;

- pomanjkljivost v sporazumevanju o menjavi dela je bila, da lekarniška služba ni bila vključena v proces menjave dela, kljub temu da je interes združenega dela in zdravstvene skupnosti, da se tudi na tem področju medsebojna razmerja čimprej samoupravno uredijo.

**KAJ MORAMO STORITI
DA BI SPREJETA ENOTNA
IZHODIŠČA TER MERILA
ZA URESNIČEVANJE
SVOBODNE MENJAVE DELA
ZDRAVSTVENIH DELAVCEV
DOSEGLA SVOJ NAMEN?**

Čimprej se morajo samoupravno sprejeti kadrovske, delovne, časovne in materialni normativi ter ustrezni standardi. Trenutno le-teh ni, v praksi se uporabljajo zastareli in posamezni zdravstveni stroki prilagojeni normativi. Zaradi tega prihaja do pojavov, da so posamezni zdravstveni delavci zaradi večje obremenjenosti in storilnosti v slabšem položaju, saj se njihovo delo iz omejenih razlogov nižje ovrednoti.

Zahtevani postopki sprejema normativov in meril za ugotavljanje uspešnosti opravljenega dela zdravstvenih delavcev so potrebni, ker v procesu menjave dela ni v interesu združenega dela ponujanje večjega števila zdravstvenih storitev, bolniško oskrbnih dni, faktorjev itd. s strani izvajalcev zdravstvenega varstva, temveč učinkovito zdravstveno varstvo.

V sporazume o svobodni menjavi dela je treba vključiti programe stabilizacije in racionalizacije, ki bodo zavezovali izvajalce in uporabnike zdravstvenih storitev.

Obvezno je treba vključevati občinske zdravstvene skupnosti v proces menjave dela: regionalna zdravstvena skupnost sprejema enotna merila, ki temeljijo na okvirnih merilih sprejetih v zdravstveni skupnosti Slovenije.

Pri celovitem samoupravnem urejanju medsebojnih odnosov med uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva, to je, od programiranja do uresničevanja dogovorjenih nalog, obveznosti in pravic, je nujno, da se neposredno vključi v proces menjave dela predvsem sindikat, ki po ustavi in zakonu o združenem delu daje pobude in ukrepe in nastopa z ukrepi, s katerimi se zagotavlja, da delavci uresničujejo svoje družbenoekonomske in ostale samoupravne pravice ter odločajo o vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja.

Res, da je področje zdravstva zelo zahtevno in mnogi delegati v občinski zdravstveni skupščini menijo, da mu niso v celovitosti dorasli. Posebno to velja za zbor uporabnikov. Lahko si predstavljate, kako je delegatu, ki dobi kopico podatkov za področje, ki ga malo pozna. Ko bi o gradivu prej sklepale vsaj celotne delegacije, bi bil vsak delegat, ki so ga delegirali za sejo skupščine, seznanjen s celotnim gradivom. Vsi vemo, da se delegacije ne sestajajo redno, še manj pa člani delegacije s svojo bazo, ki jih je izvolila.

Menim, da moramo to obravnava na nivoju občine v družbenopolitičnih organizacijah in si prizadevati da bodo delegatska razmerja vsebinsko popolnejša.

Poudarjam, da pa pri tem ne smemo biti nestrpni, ne smemo pa biti tudi zadovoljni s tem, kar smo v občinski zdravstveni skupščini dosegli.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 31. 1.	SVETINA JOŽE	CUZMAR ALOJZ
TOREK – 1. 2.	SITAR ANTON	BURJA ANTON, ml.
SREDA – 2. 2.	STARE BRANKO	BRUMAT MARTIN
ČETRTEK – 3. 2.	LEBAN IVO	SLIVNIK ALOJZ
PETEK – 4. 2.	PETERNEL JANEZ	POGAČAR KAREL
SOBOTA – 5. 2.	AŽMAN ZVONE	GMAJNAR JANEZ
NEDELJA – 6. 2.	BENEDIČIĆ MITJA	REKAR VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

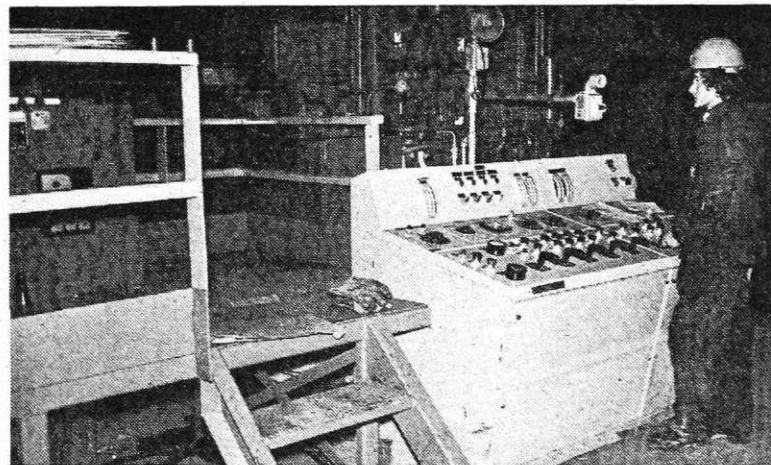
SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 31. januarja do 5. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: II. obratna ambulanta.
V soboto, 5. februarja, samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:
dopoldan: I. zobna ambulanta,
popoldan: II. zobna ambulanta.
V soboto, 5. februarja, samo dopoldan I. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo popoldan od 6.30 do 13. ure.

Vstopni del v žarilno lužilni liniji hladne valjarne Bela

VABILO NA PREDAVANJE

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov Jesenice vabi na predavanje z naslovom:

**REKONSTRUKCIJA VALJARNE ŽICE IN VPLIV
LE-TE NA OSTALE OBRATE.**

Iz tehničnih razlogov je predavanje preloženo na sredo, 2. februarja 1977. Predavanje bo v prostorih Kazina ob 18. uri, predaval pa bo Janko Perne.

Vabi odbor

OBVESTILO ČLANOM DSIT

Obveščamo vse člane DSIT, ki so naročeni na Strojniški vestnik, da se je v letu 1977 povečala naročnina na 50 din, oziroma na 60 din za tiste, ki ga dobivajo na svoj naslov.

V ta namen bomo tudi povečali članarino, v katero je vključena naročnina, na 70, oziroma 80 din, medtem ko čista članarina ostane 20 din.

Naporočimo vse, ki ne mislijo biti več naročniki, da to javijo tajniku društva tov. Faletiču, da poravnajo lanskoletno in letošnjo članarino, sicer bodo brisani iz članstva.

UO DSIT Jesenice

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu februarju bodo praznovali 50 let življenja naslednji sodelavci: Rudi HUMER, martinarna – 5. februarja, Ivan MEZNAR, strojne delavnice – 5. februarja, Rok GLOBČNIK, željarina – 6. februarja, Zdravko ZAVELJČINA, valjarina 2400 – 10. februarja, Ivan VIDIC, vzdrževanje elektro naprav – 10. februarja, Valentin ŽVEGLJ, FRS – 11. februarja, Tomaž KOBAL, martinarna – 13. februarja, Milan DORNIK, prodajni sektor – 14. februarja, Jovan MITOVSKI, žičarna – 15. februarja, Jože KOKALJ, varnostna služba – 16. februarja, Matija JALEN, valjarina 2400 – 18. februarja, Jožica VOVK, valjarina Bela – 20. februarja, Milan VOVK, prodajni sektor – 21. februarja, Marjan KRISTAN, valjarina žice – 25. februarja, Terezija POGAČAR, sekretariat – 25. februarja, Jože BENEDIČIĆ, valjarina profilov – 26. februarja, Rudolf DOLINSEK, RTA – 27. februarja, in Zora KERSIĆ, družbena prehrana – 27. februarja.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PLAVŽ

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 23. decembra. V razpravi so bile priprave na izvedbo letne konference osnovne organizacije sindikata, ki bo predvidoma v januarju. Ker Cveto Velikajne odhaja na drugo delovno mesto v TO VET, so za novega predsednika nadzornega odbora predlagali Tomaža Savinška.

ŽEBLJARNA

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 24. decembra. Dogovorili so se, da bo letna konferenca osnovne organizacije 28. januarja v prostorih Kazine. K predlogu sindikalne liste za leto 1977 niso imeli pripomb. Občinski konferenci SZDL Jesenice bo osnovna organizacija sindikata posredovala predlog za podelitev občinskega priznanja OF. Ugodno je bila rešena prošnja mladinske organizacije v žebljarni za dodelitev denarne pomoči. Osnovni organizaciji ZSMS so naročili, da v žebljarni oskrbuje spominsko ploščo padlim borcem in talcem.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila 27. decembra. Konferenca se je udeležil tudi Anton Zupan, član izvršnega odbora tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Posredovano so bila poročila: predsednika, tajnika, blagajnika in referentov. O obratni problematiki je govoril Jože Kramar. O remontih ter o okvarah je govoril Jože Starc in opozoril na varčevanje z električno energijo v Železnici. V letu 1977 je predvidena podražitev za deset odstotkov in bo treba kar največ energije proizvesti v lastnih elektrarnah. Iz poročila tov. Zvoljka je razvidno, da so skoraj vse remonte opravili z lastnimi delavci. Na Beli je postavljen nov vročevodni kotel za ogrevanje hladne valjarne, na Jesenicah pa je v gradnji nov vročevodni kotel in priključnih več stanovanjskih objektov, za ogrevanje s toplo vodo. Probleme imajo z visoko kvalificiranim kadrom, organiziran pa je tečaj za kurjače parnih kotlov, ki bo predvidoma končan v februarju.

Razpravljali so se o stimulacijskem dodatku, o vlogi sindikalne organizacije ter o predvideni reorganizaciji v Železnici. Nova temeljna organizacija se bo imenovala Energetika, v njej pa bo združena dosedanja obrata ETE in PIV.

Strinjali so se s predlagano listo za sestavo izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata iz ETE in PIV.

SEKTOR NOVOGRADENJ

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 30. decembra. Izvršnemu odboru sta bila

posredovana finančno poročila za leto 1976 in plan za leto 1977. Glede na odcepitve hladne valjarne Bela (proizvodnja), je bilo glede sredstev dogovorjeno, da bodo znesek - saldo na dan odcepitve razdelili s številom članov ter pomnili s številom članov novo ustanovljene OO sindikata hladne valjarne. Občni zbor bo predvidoma 20. januarja v prostorih Kazine. Vabljeni bodo upokojeni sodelavci. Občnemu zboru bo posredovana tudi kandidatna lista novega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata.

FINANČNO RAČUNSKI SEKTOR

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila 6. januarja. Udeležil se je tudi Stefan Ščerbic, predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Predsednik osnovne organizacije sindikata Vinko Mežnarc je pozitivno ocenil opravljeno delo, kljub precejšnjim težavam zaradi medsebojnih odnosov v oddelku financ. O tej problematiki je razpravljala tudi Zdenka Rakovec, medtem ko je Jelka Vidali delovni konferenci posredovala poročilo in poudarila, da so v oddelku zaposlene predvsem žene, ki imajo poleg službenih dolžnosti tudi materinske in se ob delu še izobražujejo. Meni, da je to velik uspeh in je pohvalila vsako posebej, ker mora žrtvovati velik del svojega prostega časa. Tov. Vidali je govorila tudi o zakonu o združenem delu in o novi organiziranosti v Železnici, ki pomeni precejšnje spremembe za naš kolektiv. Omenila je še izgradnjo nove hladne valjarne in poudarila njen pomen za vso Železarno in vse gospodarstvo.

Stefan Ščerbic je pozitivno ocenil delo vseh 39 izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata in opozoril na medsebojne odnose. Dejal je tudi, da bi morali več pozornosti posvetiti ženam, ki v oddelku FRS prevladujejo in so angažirane tudi z drugimi dolžnostmi.

Izvoljen je bil 21-članski izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, ki mu bo v prihodnji mandatni dobi predsedoval Vinko Mežnarc.

OTK

V petek, 7. januarja, je bila delovna konferenca osnovne organizacije sindikata. Posredovano je bilo poročilo o opravljenem delu ter o proizvodni problematiki. Niko Sok je razpravljal o delu delegatov, ki naj bi posredovali problematiko v obeh smereh. Meni, da delegati v samoupravnih delovnih skupinah še niso odigrali vloge, odrejane z ustavo, in se med seboj premalo posvetujejo. Ker je celotna ustava osnovana na delegatskem sistemu, bo ta sistem treba dosledno uveljaviti. Niko Sok je govoril tudi o akcijskem programu, ki je bil sprejet tudi zato, da bi

izboljšali izplen. Tudi v prihodnje bo treba delovati v tej smeri, z bolj doslednim delom pa naj bi zmanjšali število reklamacij.

Direktor TKR Marin Gabrovšek je govoril o novi samoupravni organiziranosti in poudaril, da bo ob prehodu na večje število temeljnih organizacij delo še bolj oteženo. Vsaka temeljna organizacija bo strela, za čim večjim dohodkom. Pospešiti bo treba kolovodce materiala, saj kupci zahtevajo hitrejšo dobavo atestov. Intervencije posameznih obratov so bile upravičene in bo treba zato delati hitreje, ker bo vsaka temeljna organizacija zato še bolj zainteresirana. Ne bi smeli imeti delavca, ki bi odklanjal čezurno delo za reševanje posameznih reklamacij. Govoril je še o kontrolorjih, ki morajo poznati problematiko temeljnih organizacij, da bodo lahko uspešni pri svojih odločitvah. Vse sile naj bi usmerili v strokovno delo, saj je papirnih akcij preveč, delovnih pa premalo. Zanimiv je bil tudi del njegove razprave o produktivnosti. Zadovoljni bomo, ko homo delali vsaj sedem ur dnevno.

Ostali razpravljali, med njimi tov. Pogačnik, Medja, Sok, Stražisar, Pesjak in Benedičič, so prav tako razpravljali o problematiki hladne valjarne na Beli, o delegatskih razmerjih ter o delu samoupravnih delovnih skupin. Izvoljen je bil 23-članski izvršni odbor osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti TKR, SEO, direktorije in novogradenj. Novo izvoljenemu izvršnemu odboru bo predsedoval Anton Košir.

NABAVNI SEKTOR

V petek, 7. januarja, je bila 18. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. V prvi točki dnevnega reda so obravnavali mesto in vlogo sindikata v združenem delu ter položaj sindikata v zakonu o združenem delu. Pristojne strokovne službe so osnovni organizaciji sindikata posredovale plan ustvarjanja in delitve dohodka za delovne skupnosti. Posredovani so bili prvi podatki, ki se nanašajo na bodočo delovno skupnost komercialnega in finančno računovodskega sektorja, pričakujejo pa, da bodo takšni podatki osnovni organizaciji sindikata vedno na vpogled. Občni zbor osnovne organizacije sindikata bo predvidoma v januarju v prostorih Kazine. Bodoči izvršni odbor osnovne organizacije sindikata bo sestavljalo 21 članov iz finančno računskega sektorja ter nabavnega in prodajnega oddelka.

Za podelitev občinskega priznanja OF nimajo ustreznih predlogov. Zaradi daljše bolezenske odsotnosti so sodelavcu Francu Hojzanu iz centralnega skladišča odobrili denarno pomoč in rešili še nekaj drugih tehničnih zadev.

DELOVNA KONFERENCA SINDIKATA NABAVNEGA SEKTORJA

V soboto, 15. januarja, je bil v prostorih Kazine občni zbor osnovne organizacije sindikata. Tov. Gubanc je navzoče seznanil z doseženimi rezultati na področju športne in rekreacijske dejavnosti. Iz poročila je razvidno, da so sodelavke v kegljanju na ledu zasedle prvo mesto, moški pa prav tako prvo mesto v streljanju z zračno puško ter drugo mesto v šahu.

Direktor nabavnega sektorja Janez Bidovec je govoril o problemih nabavnega sektorja. V razpravi so sodelovali sodelavci: Pernuš, Mrak, Krznarič in Stefan Ščerbic, ki je zastopal sindikalno organizacijo Železarne. Razpravljali so o dodeljevanju denarne pomoči članom sindikalne organizacije zaradi daljše bolezenske odsotnosti. Tov. Bidovec je govoril o formiranju dohodka v delovni skupnosti skupnih služb, ki je drugačno kot v proizvodnih obratih. Primerjati bi morali formiranje osebnega dohodka delavca v skupnosti skupnih služb z osebnim dohodkom delavca, ki je zaposlen v obratnih skladiščih. Pristojna služba naj primerjalne podatke posreduje v obravnavo samoupravnim delovnim skupinam.

Stefan Ščerbic je menil, da bo v prihodnje sindikalna organizacija imela dosti več dela kot doslej, in predlagal ustanovitev večjega števila samoupravnih delovnih skupin. Govoril je še o dodeljevanju denarne pomoči sodelavcem zaradi bolezenske odsotnosti in pri nabavi oziroma, kakor tudi o problematiki oddihov, ki bi ji morali posvetiti večjo pozornost.

Strinjali so se s predlogom, naj bi izvršni odbor bodoče osnovne organizacije štel 21 članov.

HLADNA VALJARNA BELA

Druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v sredo, 12. januarja. Seje so se udeležili tudi člani koordinacijskega odbora, ki so predlagali kandidatno listo in delegate za delavski svet temeljne organizacije Hladna valjarna Bela. Beseda je tekla o mestu in vlogi sindikata v združenem delu ter o položaju sindikalne organizacije v zakonu o združenem delu. Spregovorili so o pravicah in dolžnostih in v kakšni meri zakon sindikalni organizaciji nalaga tudi dolžnosti. Sindikat ne more biti varnostni zaščitnik, ki posreduje ob različnih spornih vprašanjih. Bojevati se mora za takšne odnose, da spornih vprašanj ne bo.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Mladen Azinovič je povedal, da je kandidatna lista članov delavskega sveta temeljne organizacije hladna valjarna Bela sestavljena tako, da so v njej prek delegatov zastopane vse samoupravne delovne skupine. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen tudi s predlogom kandidatne liste za samoupravno delavsko kontrolo v temeljni organizaciji Hladna valjarna Bela. Spregovorili

so še o sestavi poslovnega odbora ter o problematiki prevoza delavcev na delo in z dela iz Gornjesavske doline. Se vedno ni urejeno vprašanje prevoza delavcev na relaciji Kočna-Bela, vendar pa pričakujejo, da bo tudi to v bližnji prihodnosti urejeno. Ob sklepu seje so razpravljali še o poškodbah sodelavca Stanka Berčiča, ki so ga že obiskali v bolnici, kjer se zdajga, izvršni odbor sindikata Železarne pa mu je odobril denarno pomoč.

ŽIČARNA

14. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v torek, 11. januarja. Izvršni odbor je razpravljal o predvidenih kandidatih za delavski svet in samoupravno delavsko kontrolo v temeljni organizaciji Žičarna, nato pa so obravnavali delovni načrt za leto 1977. Da bi delovni načrt izpolnili, bo treba storilnost povečati za šest odstotkov. To naj bi dosegli z boljšo delovno disciplino ter izkoriščanjem delovnega časa. Več pozornosti naj bi posvetili tehnološki disciplini, zlasti pri pripravi površine žice. Uvajati bo treba tehnološke izboljšave, izboljšali pa naj bi tudi organizacijo dela pri programiranju proizvodnje. Delovni načrt bo možno doseči tudi z zmanjšanjem izvenprogramske proizvodnje, z učinkovitejšo kvaliteto kontrole, in z izdelavo tehnoloških predpisov ter s stalno zasedenimi visoko produktivnimi žičarskimi stroji. Izplen naj bi izboljšali za 0,3 odstotka, tako da bi zmanjšali odpadke v vseh fazah predelave, ob doslednem upoštevanju tehnoloških predpisov ter nadaljnjo predelavo in oplemenitenjem nekvadratne proizvodnje. K izpolnjevanju delovnega načrta naj bi delež prispevale tudi druge temeljne organizacije in skupnosti. Tako naj bi temeljna organizacija valjarne žice zagotovila redno in stalno oskrbo s kvaliteto toplo valjano žico po količini in asortimentu.

O delovnem načrtu bodo razpravljali tudi na prihodnjem sestanku, da bi dobili sprejemljive predloge in rešitve.

Spregovorili so še o novih oblikah sestajanja samoupravnih delovnih skupin. Denarno pomoč bodo dodeljevali le članom sindikata, ki bodo vložili pismene vloge, z navedenimi podatki o dohodku, bolezenski odsotnosti in o morebitni zaposlitvi s svojcev ter njihove zasluge. Do denarne pomoči bodo upravičeni sodelavci, ki bodo odsotni z dela več kot pet mesecev, in sodelavci, ki so iz različnih vzrokov socialno ogroženi.

SEO

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 10. januarja. Občni zbor bo predvidoma 21. ali 22. januarja. Strinjajo se z vlogo mladine COP za finančno udeležbo pri zbiranju odpadnega papirja. Vlogo bodo posredovali izvršnemu odboru sindikata Železarne. Za podelitev občinskega priznanja OF nimajo predlogov, strinjali pa so se s predlaganimi kandidati za delavski svet delovne skupnosti.

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu smo prejeli zelo veliko zapisnikov samoupravnih delovnih skupin, ker so se, razen nekaj izjem, sestale vse, zaradi razprave o kandidatnih listah. Vseh samoupravnih delovnih skupin, ki so se sestale ne samo našteli, objavili pa bomo nekatere probleme, vprašanja, stališča ali pobude skupin, ki so poleg kandidatnih list razpravljale tudi o svojih notranjih zadevah.

Samoupravna delovna skupina **plavž 3** ugotavlja, da neopravičeno izostajajo z dela največ mlajši delavci, pa morajo zaradi tega starejši delavci več delati, ker delo mora biti narejeno. Menijo, da bi morali zaradi tega šteti že tri dni neopravičenih izostankov za hujšo kršitev delovne obveznosti in za prenehanje delovnega razmerja, pa tudi kontrolorje bolnikov bi po njihovem mnenju kazalo zopet vpeljati. Samoupravna delovna skupina **plavž 4** pa sprašuje, zakaj ne odprejo jedilnice v samskem domu na Plavžu, ki je že gotova.

V samoupravnih delovnih skupini **valjarna bluming štekel 1** so pregledali rezultate dela v minulem mesecu in se dogovorili, da bodo z boljšim delom in trudom zmanjšali valjavske zastojne in da bodo več pozornosti posvetili izplenu pri kvadratu 120 in predtrakovih. Predlagajo tudi, da je treba za 7,5-tonski žerjav določiti rezervnega žerjavovodjo, ker žerjavovodje striper hale, ki na tem žerjavu občasno delajo, tega žerjava niso vajeni in ne bodo odgovarjali za morebitno nezgodo. Samoupravna delovna skupina **valjarna bluming štekel 3** pa je imela tele zahteve in predloge:

- Odpreti stalno mesto na prevlačniku.
 - Zamenjati stekla na blumingu in urediti bolj kvalitetno klimatsko napravo.
 - Dobro bi bilo urediti pisoarje blizu bluminga.
 - Naročiti je treba štirikrako verigo za odpiranje pokrova kanala.
 - Izdelati varnostno ograjo za jamo pri skarjah.
 - Postaviti nove opozorilne table na tehnični.
 - Prepovedati postavljanje pokrovov globinskih peči zraven tira ingot voza.
 - Čimprej urediti premik vagonov za odrezke.
 - Odgovore na to želijo do 2. februarja 1977.
- Samoupravni delovni skupini **lahke proge 1** in **adjustaža 2** se pritožujeta glede osebnih dohodkov, ker ne morejo razumeti, da pri obsežnejšem delu sedaj, ko delajo le na dve izmeni, prejema slabše osebne dohodke kot prej. Samoupravna delovna skupina **adjustaža 2** pa je poleg tega zahtevala da se aktivirajo južna izhodna vrata in da se elektropec prestavi k žagi.

Kritično so ocenili prepočasno reševanje povečanja cene bonom za malico, saj je sedaj hrana v kantini znatno dražja kot v trgovinah.

Glede vrednosti bonov za malico ima pripombe veliko samoupravnih delovnih skupin že dalj časa, zato tega posebej ne bomo omenjali.

Samoupravne delovne skupine hladne valjarne Jesenice so poleg kandidatnih list obravnavale še plan in akcijski program. **Hladna valjarna 1 in odprema hladne valjarne** sta ugotovili, da so v decembru dosegli rekordno proizvodnjo zlasti zato, ker so delali na proste sobote, in z dobrim delom vseh delavcev obrata. Dosegli so tudi rekord v izdelavi MD pločevine. Glede izvajanja akcijskega programa pa so ugotovili, da se je precej povečala poraba valjev in olja za emulzijo, velika je tudi poraba platenih rokavic. **Karisti** se pritožujejo zaradi voznih poji za odvoz materiala od strojev, ker nimajo profila, ter na splošno o poteh, zlasti v žičarni, kjer se nabira blato in se v njem konci žic postavljajo pokonci, zaradi česar imajo zelo pogoste defekte na gumah. Zaradi slabe ceste se pritožuje tudi samoupravna delovna skupina **skladišče vložnega materiala**, ker cesta, kakršna je, močno ovira prevoze, je tudi veliko mrtvega prostora, ki bi ga zelo rabili za skladiščenje. Samoupravna delovna skupina **odpreme** se pritožuje zaradi prepriha v skladišču, ker ni več uporabna zračna zavesa. Samoupravne delovne skupine **žarilnice** so imele več vprašanj kot na primer: Kdaj bo remont na 1,5-tonskem žerjavu, kdaj bo popravljen maček pettonskega žerjava, zakaj je januarski plan precej nižji od decembrskega, pa so kljub temu za 160 t v zaostanku?

V žičarni so samoupravne delovne skupine poleg kandidatnih list obravnavale tudi proizvodne uspehe decembra in izvajanje akcijskega programa. Ugotovile so, da po akcijskem programu niso izpolnili plana patentirane žice zaradi pomanjkanja naročil za debelo žico, so pa presegli plan VAC žice in EPP žice. Tudi izplen so povečali nad predvidenim, število opravičenih reklamacij so znatno znižali v drugem polletju, znali pa so tudi zaloge potrošnega materiala, razen svina in cinka. Delovna skupina **patentirnice 1** meni, da bo treba popraviti večje število pokvarjenih kosev in naročiti tudi nekaj novih. Predlagajo, da se preuredijo omare tako, da bo vsaka skupina imela svoj del za svoje orodje. Treba bo rešiti tudi problem zbiranja vode pri rampi, ker skupaj z žico v obrat prinesejo tudi sneg, ki se tam topi. Vse tri samoupravne delovne skupine **počinkovalnice** predlagajo, da bi iz žičarne dobivali kolobarje določene teže. Sedaj skoraj pri vsakem kolobarju ostane od 30 do 40 kg odrezka, kar da v končni vsoti kar precej starega železa.

V **profilarni** so vse samoupravne delovne skupine obravnavale poleg kandidatnih list tudi obratno problematiko, zlasti reklamacije, vložek, ki ga dobivajo z Bele v skupni teži, pa čeprav so širine različne, in na ogrevanje obrata.

Samoupravna delovna skupina **vzdrževanje HVŽ** je poleg kandidatnih list obravnavala tudi novo organizacijo temeljne

organizacije vzdrževanja. K tej novi organizaciji so imeli nekaj pripomb in predlogov, ki jih bodo posredovali ustreznim strokovnim službam. Samoupravna delovna skupina **ključavničarji 1 in 2** pa so postavili vprašanje, kdaj bodo pri njih urejeni higienski prostori, ker je sedanje stanje garderob in sanitarij že kritično. Samoupravna delovna skupina **remontne delavnice VMR** je imela pripombo na slabo vrednotenje njihovega dela popoldan ali ponoči, kadar jih zaradi hitre intervencije pridejo iskat na dom. Mnenja so, da bi jim v takšnih primerih morali priznati uro dodatnega dela, oziroma dve uri za večje okvare. Glede nedeljskega dežurstva pa smatrajo, da bi morali dobiti prav tako nagrado kot ostali dežurni, ne pa, da so med tednom prosti. Samoupravna delovna skupina **strugarna valjev Bela** ugotavlja, da je pri strojih še vedno preveč valjev, da bo treba valje za valjarno žice pregledati pred struženjem, da bo treba urediti mazanje motorjev na strojih.

Samoupravne delovne skupine **hladne valjarne Bela** so imele vrsto vprašanj, predlogov in pobud. Naštetimo nekatere: Operativna novogradnja naj se drži sklenjenega sporazuma glede prostora, ki so ga odstopili valjarni žice. Linije, na katerih se že dela, je treba dokončno urediti, da bi jih lahko prevzeli. Lužilnico je treba telefonsko povezati z regeneracijo. V garderobi naj se odpre še druga umivalnica. K posameznim pultom ZRM in brusilnega stroja je treba nabaviti ustrezne stole. Na prevajalni liniji je treba urediti skarje tako, da bodo pri odrezu koncev lahko rezale razne debeline trakov. Glede uvajanja nočne izmene so mnenja, da bi se nekaj časa počakalo, dokler se delu ne privadijo novi delavci. Sprašujejo tudi, kdaj bodo nabavljeni novi noži za stranski obrez. Prav vse skupine pa se pritožujejo zaradi neurejenih razmer v kantini. Toplih obrokov ali ni ali jih zmanjka ali pa so že hladni. Za vrednost bonov menijo, da je prenizka.

Samoupravna delovna skupina **oddelek za organizacijo dela** sprašuje, kdaj se bo uveljavil sprejeti pravilnik o napredovanju na delovnem mestu. Samoupravna delovna skupina **oddelek za študij dela in časa** predlaga, da se uvede regres tve v lokalnem avtobusnem prevozu, po načelu, ki velja za železniški prevoz. Samoupravna delovna skupina **restavracija železarne** je obravnavala uspeh dela v novembru 1976 in ugotovila, da se izguba iz meseca v mesec veča in bo treba ukretni tole:

- s 1. februarjem povečati cene vsem artiklom,
- upoštevati normative in za kosila po naročilu v I. nadstropju delati sprotne kalkulacije,
- prijavnna služba prenočišč se mora izboljšati.

Seznanjeni so tudi z osebnim dohodkom vsakega posameznika in obveščeni o odločbi sanitarne inspekcije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Milan Polak

SEJA VODSTVA OO ZSMS JAVORNIK — KOROŠKA BELA

V ponedeljek, 24. januarja, je bila seja vodstva OO ZSMS krajevene skupnosti Javornik — Koroška Bela v klubski sobi delavskega doma na Javorniku. Poleg sprejemanja letnega plana so razdelili naloge posameznim članom predsedstva in izvolili referente. Prisotna sta bila tudi prizadevna mentorja Janez Kejžar in Nace Smolej, ki sta novemu vodstvu v veliko moralno pomoč ali podporo.

Po uvodnih besedah predsednika Dušana Kokošarja so izvolili naslednje referente:

- Za idejnopolično delo: Majdo Vidovič in Rudija Mikula,
- za SLO in družbeno samozagajstvo: Ivica Klanica, Bojana Čusta,
- za informiranje: Branka Smoleja,
- za šport: Marjano Jenduka,
- za kulturo: Danico Vidovič ter
- za mladinske delovne akcije: Lojzeta Martelaka.

Sklenili so, da morajo posamezni referenti do petka, 28. januarja, izdelati plan dela za leto 1977, na petkovi seji pa jih bodo uskladili. Na seji je bil prisoten tudi sekretar OK ZSMS Branko Pagon, ki je poudaril, da morajo čimprej začeti s pripravami za volitve v SIS in odbore KS. Zaželeno je, da je v novih SIS čimveč mladincev.

V razpravi o financiranju osnovnih organizacij pa so pripomnili, da še danes ni razčiščen odnos med krajevno skupnostjo in OO ZSMS. Predlagali so skupni sestanek vseh družbenopolitičnih organizacij in da na skupnem sestanku rešijo to vprašanje.

Poleg tega so še sklenili:

- 1. V Javornškem rovtu bodo ustanovili mladinski aktiv — predsednik aktiva pa naj bi bil član koordinacijskega sveta OO ZSMS KS.
- 2. Pomagali bodo pripadnikom JLA pri pripravi proge za kurirski

smuk. V tej akciji naj bi sodelovalo deset mladincev. Prevzeli so tudi nalogo rediteljv na sami progi — dekleta pa naj bi delila čaj.

3. Nadaljevali bodo z mladinskimi plesi v klubskem prostoru, in sicer:

- ob petkih za višje razrede osnovne šole na Koroški Beli brezplačno, v soboto pa za zunanje obiskovalce po enotni vstopnini 10 din. Kasneje pa bi po možnosti organizirali ples večjega obsega, in sicer v TVD Partizan na Jesenicah.

4. Organizirali bodo nastop mladincev osnovne šole v domu upokojencev za kulturni praznik Slovencev — 8. februar.

5. Organizirali bodo sprejem žena ob 8. marcu — dnevu žena.

6. Nadaljevali bodo z evidenciranjem članov OO ZSMS. Do sedaj imajo evidenciranih 180 članov od približno 1000 mladih v KS Javornik — Koroška Bela.

7. Nabavili bodo potrebni inventar za klubsko sobo: omaro za dokumentacijo, nekaj stolov ter čistilna sredstva. Z izkupičkom od pobrane vstopnine na plesih pa bodo kupili nov prapor. Za nabavo vsega trenutno potrebne inventarja so že določili posamezne člane predsedstva.

Novemu vodstvu OO ZSMS KS Javornik — Koroška Bela želimo, da bi uspešno izpeljalo vse naloge in akcije, ki so si jih zadali v letu 1977.

A. Andreuzzi

ZAKAJ TAKO ENOSTRANSKO?

V zadnji številki Železarske me je članek tov. Andreuzzija, ki je bil objavljen v mladinski rubriki, spodbudil k razmišljanju o opisanih vprašanjih in zato v zvezi s tem posredujem nekaj svojih misli.

Z avtorjem članka v vseh stvareh ne morem soglašati. Res je, da vsa mladina ne aktivno sodeluje v družbenopolitičnem življenju in s tem utrjuje naš samoupravni socialistični sistem. Toda, kje poiskati vzroke za to? Mislim, da je potrebno vzroke iskati tudi v neaktivnih predstavnikih osnovnih organizacij ZSMS. Mlade je potrebno prepričevati, spodbujati in z različnimi akcijami pridobivati, ne pa, da samo ugotavljamo in razpravljamo o tem, kaj narediti, česar pa običajno tudi ne realiziramo. Taka praksa pa večinoma mladih odbija.

Ne strinjam se niti z avtorjevo prvo razlago, zakaj mladina na transportu ne dela. Opravičilo ne sme biti večimensko delo niti nezainteresiranost mladih na oddelku vleki in tovara. Sprašujem se, kolikokrat so bili člani predsedstva pri njih na od-

delku in kaj so storili, da jih prepričajo o potrebnem aktivnem delu in pridobe za delo v organizaciji ZSMS.

Zakaj v drugih osnovnih organizacijah lahko mladina organizirano deluje kljub večimenskemu delu?

Zakaj tov. Andreuzzi demagoško trdi, da delo v OO ZSMS transport teče normalno, če pri tem delu sodeluje komaj skromna desetica mladih delavcev? Mislim, da taka ocena ni realna, pa tudi njihovi sklepi niso izražene želje in mišljenja večine mladih.

Avtorja članka pa moram tudi pohvaliti za zadnjo polovico članka. Spodbudno in pravilno je, da OO ZSMS sodeluje tudi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v obratu, ker bo le tako delo organizacije tudi uspešno.

S tem svojim prispevkom sem želel razširiti razmišljanje A. Andreuzzija o vzrokih neaktivnosti osnovnih organizacij. Upam, da s svojim razglabljanjem nisem nikogar prizadel, obenem pa želim, da bi o tem svoja mnenja napisali tudi drugi.

R. Miro

NOV USPEH OO ZSMS LESCE — USTANOVITEV KRAJEVNEGA SVETA

Že dalj časa je OO ZSMS Lesce imela v načrtu ustanovitev krajevnega sveta ZSMS Lesce, nekakega koordinacijskega telesa, ki bi usklajevalo delo vseh krajevnih osnovnih organizacij ZSMS. Zataknilo pa se je pri drugih osnovnih organizacijah, tako da dolgo časa nismo mogli dobiti soglasja vseh. Končno nam je v petek, 21. januarja, uspelo sklicati ustanovno konferenco krajevnega sveta, ob udeležbi predstavnikov vseh OO ZSMS v kraju in predsednika OK ZSMS Radovljica Jaka Pora.

Najprej smo pregledali pravila o organiziranju in delovanju krajevnega sveta ZSMS Lesce, sprejeli pa še po nekaj spremembah. Za predsednika in namestnika sta bila za to

mandatno obdobje izvoljena predstavnik OO ZSMS Lesce Emir Mulalič in Anton Kovačič, prav tako pa bo krajevni svet imel eno leto sedež v naši osnovni organizaciji, ki je bila iniciator te akcije.

Dogovorili smo se, da bo naslednji sestanek krajevnega sveta 15. februarja 1977, do takrat pa morajo vse OO ZSMS izvoliti delegate za svet. Na naslednjem sestanku se bomo tudi obširneje dogovorili o skupnih pripravah na športna tekmovanja in kulturne prireditve. Za prvo skupno manifestacijo pa so se že dogovorili kulturna komisija pri OO ZSMS Lesce, predstavniki OO Murka in učenci osnovne šole. Pripravili bodo recital ob 8. februarju, v prostorih OO ZSMS Lesce. M. V.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

REŽIM ŽIVLJENJA V ZAKLONIŠČIH

c) Osebe s kroničnimi boleznimi so zelo izpostavljene škodljivim posledicam, če se znajdejo v takšni situaciji. Povedati se že seznanjene z načinom zdravljenja. Zato bi bilo zaželeno, da takšni bolniki vedno nosijo s seboj listek, iz katerega bi bilo razvidno, za kakšno bolezen gre, kakšna terapija je predvidena, ker bi jim lahko pomagali tudi laiki. Prav tako bi bilo dobro, ko bi bili kronični bolniki usposobljeni za najenostavnejše ukrepe zdravljenja, na primer, za dajanje podkožnih in intramuskularnih injekcij. Potrebno bi bilo vnaprej poskrbeti za to, da je v zalogah živila tudi dietalna hrana.

NAMESTO SKLEPA

Zajeti so različni vidiki samopomoči, pri čemer je poudarek na tistih postopkih, ki se tičejo ranjencev, bolnikov in tistih, ki so bili izpostavljeni ABK kontaminaciji.

Eno izmed važnih vprašanj je nedvomno, ali bi bilo mogoče, oziroma, ali bi bilo potrebno ob izredni situaciji uporabiti tudi takšne metode prve pomoči, ki so v miru formalno prepovedane.

V situaciji, o kateri je beseda, utegne biti življenje človeka odvisno od tega, kaj posameznik zna in kaj naj bi storil, da bi pomagal drugemu. Zastavlja pa se seveda tudi vprašanje, ali to sme storiti.

S tem so pravzaprav sprožena nekatera zakonska in etična zdravniška vprašanja, ki bi jih bilo potrebno temeljito proučiti. Poleg poučevanja široke javnosti — tako je poudarjeno — bi bilo treba vsekakor upoštevati tudi praktični pouk, ki je prilagojen vojnim razmeram, ki omogoča širšo prvo pomoč od ene do dveh oseb, v okviru posameznih skupnosti ljudi (družina, stanovanjska hiša, delovno mesto, šola itd.).

Ob koncu se postavlja tudi vprašanje, kako vnaprej delati. V odgovoru na to vprašanje pa se je treba opreti na:

- izkušnje strokovnjakov iz raznih civilnih in vojaških področij;

- izkušnje, ki so jih v izrednih okoliščinah pridobile polarne ekspedicije, ekspedicije v puščavah in planinske ekspedicije ter specifične izkušnje brodolomcev ter od sveta izoliranih oseb in

- izkušnje iz pouka in praktičnega izvajanja prve pomoči v miru.

Mnenja smo, da bi bilo potrebno prvo pomoč prilagoditi izrednim razmeram, navedenim v tem članku. To pa zahteva velika prizadevanja pri poučevanju in vzgoji javnosti. Zato bi bilo potrebno pri propagiranju samopomoči in pri praktičnih pripravah še naprej upoštevati ne le splošno psihopedagogiko, temveč tudi mentaliteto posameznih ljudi, da s paniko ne bi dosegli nasprotnega od tistega, kar smo želeli.

Konec

GOLOBI — PISMONOŠE V SLO

Golobe-glasnike, ki so pri nas bolj znani po imenu golobi-pismo- noše, so gojili že stari Kitajci, Rimljani in še nekateri vzhodnjaški narodi, gojili pa so jih v posebnih naselbinah (kolumbarijih). Uporabljali so jih za pošiljanje vesti v vojnah, ob obleganju mest in med plovbo po morjih; tedaj so jih pomorski nosilci s seboj v tuje dežele, odkoder so jih spuščali domov z zaupnimi vestmi o vojnih pripravah. Poleg tega so jih spuščali z ladij tudi tedaj, ko so se vračali domov, da bi napovedali svoj prihod v rodni kraj.

Najstarejše ohranjeno pisano izročilo o uporabi golobov-pismo- noš kot glasnikov je zapisano v pesmi znanega helenskega pesnika Anakreonta; v njih poudarja, da prenaša golob ljubezenska pisma.

Rimski cesar Dioklecijan (293—313) je organiziral prvo poštno z golobi-pismo- noši, na Vzhodu pa so opravljali z golobi poštno službo prek postaj, ki so bile med seboj oddaljene po 50 kilometrov.

Med krizarskimi vojnami so tudi uporabljali golobe kot glas- nike, zlasti med obleganjem Jeruzalema. Sloviti turški sultan Sulaj- man Velikostni je organiziral z golobi poštno službo med Budimpe- sto in Carigradom.

V 19. stoletju so organizirali z golobi pošto tudi na liniji Pariz- Bruselj-Anvers, ki je delovala izvrstno. Leta 1898 so uporabljali golobe-pismo- noše tudi v poštni službi na Havajskem otočju.

Golobe pismo- noše so uporabljali tudi borzjanci, ki so jih poš- lili po zaupnih ljudeh za Napoleonovo vojsko v Rusijo leta 1812, vse do Moskve, od koder so golobi prenašali vesti o Napoleo- novih uspehih in porazih v Francijo, kar je seveda znatno vplivalo tudi na borzne spekulacije in na padanje vrednosti akcij.

Posebno vlogo so golobi-pismo- noše odigrali ob obleganju Pariza leta 1871, v katerem sta tedaj vladala lakota in panika.

Nadaljevanje

feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton —

NAPREDEK ŽELEZARSKÉ INDUSTRIJE V JUŽNI AMERIKI

V letu 1975 je svetovna proizvodnja surovega jekla padla iz 710 milij. ton v letu 1974 na 652 milij. ton ali za 8 %. V istem času pa je železarska industrija Južne Amerike povečala proiz- vodnjo surovega jekla za 4 %. Leta 1975 so južnoameriške že- lezarne proizvedle nekaj več kot 18 milij. ton surovega jekla. Največje povečanje so dosegle Brazilija (10 %), Venezuela (10 %) in Mehika (6 %).

Tu rezultati torej kažejo, da bo železarska industrija Južne Amerike v naslednjih letih imela vidnejšo vlogo v svetu.

Venezuela v zadnjem času napoveduje še večje letne proiz- vodnje svoje železarske industrije, in sicer za novih pet milij. ton surovega jekla. V Argentini bodo s pomočjo projekta Somisa precej povečali letno proizvodnjo, prav tako v Mehiki z gradnjo železarne Sicitarsa. Pri teh prizadevanjih južnoameriš- kih železarskih družb sodelujejo s finančno pomočjo tudi doma- če vlade.

Predstavniki venezuelske železarske družbe Itafa so prepri- čani, da bodo kljub mnogim težavam venezuelske železarne v naslednjih petih letih lahko del svoje proizvodnje surovega jekla izvozile. Brazijski železarski strokovnjaki pa računajo, da bodo leta 1980 domače železarne lahko proizvedle letno 19 milij. ton surovega jekla in tako popolnoma pokrivalo domače potre- be. V Mehiki pa smatrajo, da bodo že leta 1977 nakopali dovolj

premoga za kritje domačih potreb, isto pa naj bi v železarski industriji dosegli v bližnji prihodnosti.

Zaenkrat nekatere južnoameriške države izvažajo le manjše količine surovega jekla in končnih železarskih izdelkov. V Mehiki so v letu 1976 izvozili po oceni 20 % celotne proiz- vodnje železarske družbe Ahmsa. Argentinske železarske družbe pa izvažajo valjane izdelke v nekatere evropske države.

Pri povečanju in modernizaciji južnoameriške proizvodnje surovega jekla pa s finančno in tehnično pomočjo sodelujejo nekatere države z visoko razvito železarsko industrijo: ZDA, Sovjetska zveza, Japonska, Zvezna republika Nemčija in druge. Železarski strokovnjaki južnoameriških držav upajo, da bo povečanje proizvodnje hitreje kot pa rast domačih potreb. To pa bo doprineslo, da se bodo te države lahko več pojavljale na svetovnem železarskem trgu kot prodajalci in ne le kot kupci. Po predvidevanjih bodo leta 2000 železarske družbe Južne Amerike proizvedle 31 % celotne svetovne proizvodnje surovega jekla. S tem pa bodo morale računati tudi tiste države, ki sedaj izvažajo svoje železarske izdelke na ta kontinent.

KONEC

PREVIDEN OPTIMIZEM ZA SONČNO ENERGIJO

Sončna energija postaja v zadnjih letih stalno grozeče energetske krize vedno bolj zanimiva in aktualna. Zato se v raz- ličnih državah vedno bolj intenzivno ukvarjajo z možnostjo uporabe te energije. Tudi v Švici so ustanovili posebno

strokovno grupo za proučevanje uporabe sončne energije. V zvezi s tem je grupa izdelala študijo, iz katere so razvidne njene ugotovitve o raznih možnostih uporabe te energije. Med drugim predlaga gradnjo različnih poskusnih naprav in uporabo sončne energije za gretje vode, prostorov, hlajenje, gretje sušilnih nap- rav, industrijsko toploto in proizvodnjo električne energije. Njene ugotovitve, povezane predvsem z gretjem vode in prostoro- v, so razvidne iz nadaljevanja.

DOBRE IN SLABE STRANI:

Dobre strani sončne energije so:

- je neizčrpna in brezplačna,
- ni omejena na posamezne dele dežele,
- čeprav so bolj sončna področja primernejša, kot sta, npr., Sahara ali Arizona, obstajajo tudi na tem zemeljskem po- dročju določene realne možnosti;
- je čista in ne onesnažuje okolja,
- vedno obstaja možnost njene uporabe ter je zato obvarovana pred krizami in katastrofami.

Tem prednostim, stoji nasproti nekaj slabih strani. Te bo treba premagati, da bi dosegli, da bo sončna energija dobila v okviru primarne energije ustrežno mesto:

- v Srednji Evropi je porabljene veliko energije za ogre- vanje prostorov. Največja poraba je torej v času, ko je sončnih dni najmanj;

TEŽAVE S ŠTIPENDIJAMI IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

naj bi tudi prispevalo k izboljšanju socialne strukture, zlasti študentov. Pravica do socialne štipendije torej pomeni izenačevanje materialnih možnosti za nadaljnjo izobraževanje mladih. Socialne štipendije pa naj bi imele le intervencijski pomen, kar pomeni: te štipendiste naj bi postopoma prevzelo združeno delo s kadrovskimi štipendijami.

Na področju štipendijske politike iz združenih sredstev so se že lani pojavile deformacije načel in anomalije. Kulminacija v nesporazumu med prilivom združenih sredstev in številom štipendistov (okrog 41.000) pa se je pojavila v oktobru preteklega leta.

Del združenih sredstev se namensko odvaja v Titov sklad, za štipendiranje mladih delavcev in otrok delavcev, ki so dosegli izjemne delovne, oziroma učne uspehe in s svojim družbenopolitičnim delovanjem pokazali pripravljenost, da sledijo tov. Titu v izgradnji naše socialistične skupnosti.

V jesenski občini doslej še nismo našli kandidata, ki bi izpolnjeval navedene pogoje. Predlagani so bili sicer štirje kandidati, ki jih je podprla razredna skupnost, oziroma delovna in sindikalna organizacija. Nobeden od teh pa ni bil sprejet, ker ni ustrezal zahtevanim pogojem. Povsem normalno bi bilo, da ustreznega kandidata iščemo v Železarni, naši največji delovni organizaciji v občini. Če takega kandidata trenutno nimamo, bomo morali nanj kajpak počakati.

KDO IMA PRAVICO DO SOCIALNE ŠTIPENDIJE

Na podlagi samoupravnega spoznanja o štipendiranju učencev in študentov se pri odločanju o dodelitvi štipendije upoštevajo naslednji temeljni kriteriji in načela:

- mesečni življenjski stroški učencev in študentov v času šolanja (1.950 din za učence in 2.100 din za študente). Delež staršev se upošteva, tako da se računata polovici dohodek na člana družine in morebitni otroški dodatek, razliko do življenjskih stroškov pa znaša štipendija;
- pravico do štipendije na podlagi gornjih meril imajo učenci in študenti, ki niso uspeli na razpisu kadrovske štipendije;
- ta pravica gre učencem in študentom:

- ki se šolajo izven kraja stalnega bivanja,
- ki se šolajo v kraju, oddaljenem več kot 20 km od kraja stalnega bivanja (vozači),
- ki se šolajo v kraju stalnega bivanja in
- kadrovske štipendiste, če je štipendija nižja od življenjskih stroškov.

V šolskem letu 1975/76 je v jesenski občini prejemale socialne štipendije:

- 89 gimnazijcev,
- 39 dijakov srednje medicinske šole,
- 57 dijakov TSS (metalurgija, strojna, elektro in kemija),
- 45 dijakov ESS,
- 23 ostale srednje šole.

Gornje številke nas silijo v razmišljanje, da kadrovska politika v občini morda ni dovolj proučena, morda je celo nekaj špekulacij na račun socialnih štipendij. Kajti za šolsko leto 1975/76 je bilo razpisanih le 68 štipendij. V Železarni so namreč ugotovili, da štipendij ne razpisujejo ravno v tistih delovnih organizacijah, v katerih so razmeroma visoki osebni dohodki.

Ce k tem podatkom dodamo študente iz naše občine, ki prejemale socialno štipendijo, ugotovimo, da se šola:

- 14 študentov v zdravstveni stroki,
- 19 študentov na visoki šoli za organizacijo dela,
- 7 študentov na pedagoški akademiji,
- 15 študentov na filozofski fakulteti,
- 7 na medicinski fakulteti,
- 7 na ekonomski fakulteti itd.

POTREBNE BODO SPREMEMBE DRUŽBENEGA DOGOVORA IN SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Položaj, ki je nastal na področju štipendiranja iz združenih sredstev ob koncu lanskega šolskega leta in se še zaostri v pričetku šolskega leta 1976/77, je v zadnjem času v Sloveniji predmet širše obravnave. Kaže, da gre za aktualno vprašanje, ki je preraslo v občutljiv političen problem. O tem vprašanju so nedavno govorili na RK ZSMS in izvršnem odboru predsedstva RK SZDL ter sprejeli nekatera stališča in sklepe, ki naj v prihodnje ustrezneje urejajo to področje socialnih štipendij.

Položaj, ki je nastal na področju štipendiranja iz združenih sredstev ob koncu lanskega šolskega leta in se še zaostri v pričetku šolskega leta

1976/77, je v zadnjem času v Sloveniji predmet širše obravnave. Kaže, da gre za aktualno vprašanje, ki je preraslo v občutljiv političen problem. O tem vprašanju so nedavno govorili na RK ZSMS in izvršnem odboru predsedstva RK SZDL ter sprejeli nekatera stališča in sklepe, ki naj v prihodnje ustrezneje urejajo to področje socialnih štipendij.

Od 14 sprejetih sklepov, dne 25. 11. 1976, po dolgi in mučni razpravi na 6. seji republiške skupne komisije, sta dva deležna precej hude kritike, in sicer:

1. Pri dodeljevanju štipendije za učence in študente se upošteva cenzus 2.000 din na družinskega člana (doslej 3.900 din za učence in 4.200 din za študente). Ta cenzus pa velja le za prednostne stroške, ki so bile navedene ob razpisu štipendij iz združenih sredstev.

2. Za neprednostne stroške (suficitarne) pa se zoži cenzus na 1.000 din na družinskega člana.

Ta drastična sklepa je narekoval občutendeficit v prilivu sredstev, ki se je pojavil že junija 1976 in se povečal z oktobrom. Število štipendistov iz združenih sredstev je namreč rapidno raslo. V letu 1975 jih je bilo okoli 17.000, novembra 1976 pa že 41.000.

Ker razpolagam z nekaterimi podatki me 41.000 upravičencev postavlja v dvome, in sicer:

1. Ali je verjeti, da je po dosedanjih kriterijih kar 41.000 mladih, ki prejemale štipendije iz združenih sredstev, resnično upravičenih, glede na dohodek na družinskega člana? Maja 1976 jih je bilo 32.407. Torej porast za 9.000 novih socialnih štipendij, kljub temu da je določeno število končalo šolanje ali izgubilo pravico do štipendije.

2. Primerjalni podatki za januar in maj 1976 izplačanih štipendij že sami po sebi vzbuja dvom. Poglejmo le nekaj primerov:

občina	januar din	maj din
Slovenj Gradec	50.000	346.416
Vrhnika	5.000	110.175
Ljutomer	105.000	391.090
Grosuplje	167.690	337.197
Maribor	1.000.412	2.512.228

Navedel sem le najbolj ekstremne primere izplačanih štipendij. Menim, da o realnosti in smotnosti trošenja solidarnostnih sredstev za štipendiranje ni potreben komentar. Žal v družbenem dogovoru ni urejeno vprašanje družbenega nadzora o trošenju teh namenskih sredstev, čeprav imamo na drugih področjih to urejeno, npr.: z delavskim nadzorom, nadzornimi odbori itd.

Ista primerjava za gorenjske občine nam pokaže naslednjo sliko:

občina	januar din	maj din
Jesenice	470.000	460.000
Kranj	545.000	480.000
Radovljica	190.000	450.000
Škofja Loka	570.000	650.000
Trzin	100.000	120.000

(* v februarju celo 860.000)

Izstopata Radovljica in Škofja Loka, verjetno zaradi majhnega števila kadrovskih štipendij.

SKLEPI ŠESTE SEJE SO SE ODRAŽALI TUDI V OBČINI JESENICE

Zaradi znižanja cenzusa za prednostne poklice na 2.000 din in za neprednostne (suficitarne) poklice na 1.000 din na družinskega člana, je izgubil pravico do socialnih štipendij 201 učenec in študent ali 35% od prejšnjega števila 571. Tako ostane le še 370 štipendistov na združenih sredstvih. Za teh 370 štipendistov je mesečno potrebno približno 310.000 din, mesečni priliv pa znaša okoli 380.000 din. Žal ni podatkov socialne strukture 201 mladih, ki so izgubili pravico do socialne štipendije.

DILEME O PREDNOSTNIH IN NEPREDNOSTNIH POKLICIH

Po sklepu šeste seje neprednostne poklice občinske skupne komisije, glede na kadrovske potrebe v občini, nekatere lahko spremenijo v prednostne poklice. Ta razvrstitev je med študenti naletela na hudo kritiko (Komunist št. 2, z dne 10. 1. 1977). Absurd je v tem, da pri prednostnih poklicih ne gre za pojmovanje resničnih družbenih potreb, temveč za neko posplošeno uvrščanje poklicev v dva okvira. Ta dva okvira gotovo nista rezultat ustrezne metode in empiričnih podatkov, ker ti v večini delovnih organizacij in interesnih skupnosti ne obstajajo. Glede na to, zavedamo ob problemu socialne in pravne varnosti dijakov in študentov, od katerih se je določen del znašel v nepredvidenem in nepremisljivem materialnem položaju. Nad 200 študentov se je že izselilo iz študentskih domov (Delo 11. 1. 1977).

PREDLOG-OBČINSKIH SKUPNIH KOMISIJ SE NI UPOŠTEVALO

Znano je, da se vlečejo neurejene razmere na področju štipendiranja iz združenih sredstev že dobro leto dni. Že dalj časa je znano, da sredstev ni dovolj. V leto 1976 se je celo startalo z okoli osem milijonov din dolga iz leta 1975.

Že februarja 1976 je večina občinskih skupnih komisij posredovala republiški komisiji, oziroma njenemu izvršnemu odboru, predloge za revizijo določenih določil družbenega dogovora. V gorenjski regiji je bila v ta namen v februarju 1976 sklicana problemska konferenca. Ta je po dokaj zavzeti razpravi oblikovala nekaj zelo uporabnih zaključkov in spreminjalnih predlogov. Žal vsa ta iniciativa in dobromarnost nista našli odmevnosti v pristojnih republiških organih.

Kritika, ki se je sprožila po znani šesti seji v javnih sredstvih obveščanja, med drugimi vali krivdo za nastali položaj tudi na dobrušen del strokovnih služb v občinah, zlasti pa na strokovno službo pri zvezi skupnosti za zaposlovanje (bivši republiški zavod). Republiški zvezi za zaposlovanje ne more biti v opravičilo, da so se v letu 1976 na teh poslih menjali kar trije delavci. Zaradi neustrezne kadrovske zasedbe in slabe organizacije dela strokovne službe pri zvezi ni bilo potrebnega nadzora nad gibanjem štipendijske politike, niso bile izdelane analize in ustrezno načrtovanje. Te slabosti so izkoristile nekatere občinske skupne komisije, oziroma njihovi izvršni odbori, ki se niso držali sklepov republiške komisije, temveč so delali precej po svoje. Zato ni čudno, če je solidarnost nekajkrat zatajila.

Gorenjski skupnosti za zaposlovanje, oziroma njenim strokovnim službam ne moremo očitati neprizadevnosti ali nestrokovnega pristopa k vprašanju štipendijske problematike. Pošteno rečeno, prav njihovi delavci so bili pobudniki za urejanje problema, ki je bil že lani v nevarnih vodah.

PREPOČASNO URESNIČEVANJE DELEGATSKIH RAZMERIJ NA PODROČJU ŠTIPENDIRANJA IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV

Ne moremo mimo ugotovitve, da uresničevanje delegatskega sistema na tem področju zaostaja. Zato bi kazalo spodbuditi delavce v bazi, da se aktivneje angažirajo pri odločanju o delitvi ustvarjenih rezultatov svojega dela tudi na področju štipendijske politike kot enemu od instrumentov delitve. Dejstvo, da se letno okoli 220 milijonov din namenja socialnim štipendijam, je vendarle pomemben del narodnega dohodka.

Tudi študenti so v svoji bazi zatajili. Zganili so se šele, ko so bili že sprejeti znani sklepi šeste seje. Neorganizirano in nedelegatsko so se obnašali, čeprav štipendij niso dobili tri, štiri ali več mesecev.

Kako pa na našem občinskem prostoru?

Verjetno je prav, če stanje na področju delegatskega sistema in delovanja občinske skupne komisije ter izvršnega odbora prikažemo takšno, kakršno je.

Ko se je pred dvema leti oblikovala občinska skupna komisija, je štela 17 delegatov. Samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov pa v 13. členu določa, da se skupne komisije oblikujejo na enak način kot zbor združenega dela skupščine občine (ta šteje 53 delegatov).

Izvršni odbor je štel sedem članov, ki so bili izvoljeni iz vrst delegatov skupne komisije. Gre za stalne delegate. Postopek izvolitve delegatov je potekal in bil izveden po iniciativnem odboru.

Sprva so bile po udeležbi delegatov seje skupne komisije in izvršnega odbora prav spodbudne. Kmalu pa je nastal problem sklepčnosti ene ali druge seje obeh organov. Lani je skupna komisija sklenila, da je potrebno povečati število delegatov na 23, v izvršnem odboru pa na devet članov. Žal ta sklep še danes ni v celoti izvršen.

Zelo izjemni so primeri, da delegat občinske skupne komisije seznanja svojo bazo o njenem delu in trošenju namenskih sredstev. Žal je bila doslej komisija kar preveč prepuščena sami sebi. Čeprav gre za pomembno komponento v oblikovanju kadrovske politike v občini. OK SZDL Jesenice je sicer lani sklicala problemsko konferenco o vprašanju štipendijske politike, s poudarkom na združenih sredstvih. Menim, da ni v celoti dosegla svojega namena, kajti pričakovali smo, da bo konferenca utrdila smer prihodnjega delovanja skupne komisije in izvršnega odbora. Oblikovani niso bili niti zaključki.

Ostaja pa še vedno aktualna naloga: ustrezno kadrovske in številne okrepiti občinsko skupno komisijo.

ŠTIPENDIJSKO POLITIKO BOMO LAHKO USTREZNO USMERJALI LE NA PODLAGI SREDNJIŠKIH IN DOLGOROČNIH PROGRAMOV KADROVSKIH POTREB

Znano je, da se mladi, ki zaključijo osnovno šolo, ne odločajo za nadaljnje šolanje v skladu s kadrovskimi potrebami v občini. Podobno je z gimnazijci. Tudi srednješolci, ki končajo šolanje, menjajo stroko nadaljnega šolanja (iz tehnične v komercialno ali ekonomsko, iz zdravstvene v organizacijo dela ipd.). Vzrokov za to je več. Eden poglavitnih vzrokov je pomanjkljiva obveščenost mladih o načrtovanih kadrovskih potrebah vseh profilov združenega dela v občini. Strokovne službe v TOZD, delovnih organizacijah in SIS ne najdejo pravočasne stika z mladino, ki je pred izbiro poklica ali nadaljnega šolanja. Glede na to, da nataliteta v občini in s tem letni priliv novih šolskih generacij ne pokriva kadrovskih potreb, je tak odnos do tega vprašanja še tembolj nerazumljiv. Menda ni potrebno posebej dokazovati, da je vsako importirano kadrovske pridobivanje precej drago (stanovanje, družbene usluge, itd.).

Preudarne srednjeročne in dolgoročne kadrovske potrebe združenega dela so temeljna podlaga za stvarno poklicno prosvetljevanje, informiranje in usmerjanje mladine. Letne kadrovske potrebe bi morale biti le finalni del predhodnih načrtovanj.

Skupnost za zaposlovanje v Kranju vsako leto januarja zbira podatke o kadrovskih potrebah TOZD, DO, SIS in drugih delovnih skupnostih v občini, hkrati o številu štipendij, ki bodo razpisane, o številu pripravnikov, ki so jih sprejele, in številu učencev. Analiza teh izkazanih letnih planov bi bila gotovo zanimiva. Verjetno nismo daleč od ocene, da so ti plani bolj ali manj improvizirani.

Kaže, da še nismo dosegli samoupravnega sprejete kadrovske politike v združenem delu. Predvidevam, da so le izjemni primeri, da je delavski svet neke TOZD, DO ali določene SIS obravnaval probleme in načela kadrovske politike.

Na področju kadrovske politike v združenem delu so potrebni določeni premiki, ki naj privedejo do ustreznih rezultatov. Pri tem bi se morale angažirati tudi družbenopolitične organizacije v TOZD in DO, spodbujene od občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Svojo vlogo bi morali okrepiti tudi občinska kadrovska služba ter komisija za spremljanje uresničevanja družbenega dogovora o načelih in osnovah, kadrovske politike v občini Jesenice.

ZAKLJUČKI, STALIŠČA IN PREDLOGI

— Nesporo je, da je štipendiranje iz združenih sredstev v hudi zagati: število štipendistov je daleč preseglo razpoložljiva sredstva.

— Republiška skupna komisija je na šesti seji sprejela sklepe, ki pomenijo revizijo nekaterih temeljnih določil družbenega dogovora, brez predhodne poglobljene analize številnega stanja štipendistov.

— Neodgovoren je odnos republiških organov do predlogov, sprememb in dopolnitev družbenega dogovora, ki so jih posredovale občinske skupne komisije in regijske konference.

— Z združevanjem sredstev za štipendiranje se je zmanjšal razpis kadrovskih štipendij.

— Zatajila je solidarnost. Prenekatere občinske komisije so precej širokogrudno dodeljevale socialne štipendije in se izognile solidarnostnemu prelivanju sredstev.

— Strokovne službe na področju štipendiranja iz združenih sredstev, zlasti v nekaterih občinah, niso bile kos zaupanim nalogam. Za gorenjsko regijo tega ne moremo očitati.

Značilni so naslednji podatki glede na sklepe junijske pete seje republiške skupne komisije:

— v SRS je bilo ukinjenih 7.360 socialnih štipendij, od tega v gorenjski regiji 1.400;

— zaradi šolskega neuspeha so bile v SRS ukinjene 503 štipendije, od tega v gorenjski regiji 106;

— iz socialnih štipendij je bilo v SRS preusmerjenih na kadrovske štipendije 400 štipendistov, od tega na Gorenjskem 107 štipendistov;

— opredeljevanje na prednostne in neprednostne (suficitarne) poklice sredi šolskega leta je nehumano. Z občinskega vidika pa nesprejemljivo zaradi različnega stanja (deficitnih in suficitnih poklicev);

— tudi sprejeti socialni cenzus (2.000 in 1.000 din), glede na različne pogoje mladih za šolanje, je nesprejemljiv (bivanje v internatu ali domu, vozači, dva študenta v družini itd.);

— na področju načrtovanja in programiranja potrebnih kadrov je treba usmeriti prizadevanja v kvalitetni premik, hkrati pa opredeliti mesto in vloga poklicnega usmerjanja, ki ga narekuje tudi prehod na usmerjeno izobraževanje;

— občinski skupni komisijam in njihovim izvršnim odborom je treba prepustiti večjo pristojnost pri odločanju, zlasti:

— pri določanju prednostnih smeri,

— za deficitne poklice možnost višjih štipendij,

— uvedba selektivnega mehanizma (učni uspeh, mnenje šol, družbenopolitičnih organizacij, strokovne službe PU),

— glede načina za sprotno nakazovanje štipendij.

Poleg tega je treba odpraviti sedanjostogost v sistemu štipendiranja. Kadrovskega liberalizem se mora odpraviti, individualni interesi ne morejo zmagovati med družbenimi interesi. Pri tem naj kot ilustracijo navedem, da je od 60 občin v SRS kar 41 odvisnih od solidarnostnega preliva združenih sredstev za pokrivanje obveznosti socialnih štipendij. To seveda zahteva določen nadzor o smotnosti rabe sredstev.

Spremembe in dopolnitve družbenega dogovora so potrebne:

— glede določil, ki bodo podpirala in razvijala kadrovskega politiko v občinah in s tem v republiki,

— natančna opredelitev samoupravnih funkcij republiške skupne komisije in ornejitev njenih administrativnih ukrepov,

— razširiti pristojnosti občinskim skupnim komisijam in njihovim izvršnim odborom s konkretnimi določili,

— glede solidarnostnega preliva združenih sredstev, z ustreznimi določili urediti način prispevne stopnje, kot je uvedeno za SIS; solidarna pomoč ne more biti neomejena,

— premoženjski cenzus je treba urediti skladno z gibanjem življenjskih stroškov, pri čemer bi morali upoštevati diferencirane višine, glede na pogoje šolanja (doma ali izven kraja stalnega bivanja),

— družbeni nadzor nad izvajanjem družbenega dogovora je treba urediti tudi na področju kadrovskih štipendij,

— v šestem členu družbenega dogovora je treba vnesti dopolnilo, ki bo odpravilo kadrovskega liberalizem: »modnih« poklicev ne bi smeli podpirati s socialnimi štipendijami,

— pospešiti samoupravo na tem področju tudi s tem, da ji prepustimo razpolaganje z združenimi sredstvi, kar bi pospešilo njihovo racionalno in gospodarno rabo,

— dopolnitve morajo zajeti tudi strokovne službe, njihovo sistemizacijo in financiranje.

Navedel sem le nekatere predloge. Razprava o teh vprašanjih pa bo še osvetlila te probleme in navrgla nove misli in predloge, ki bodo pripeljali k ustreznim rešitvam sistema štipendiranja.

Opredeliti se bomo morali za nekatere bolj radikalne ukrepe, ki bodo v končni konsekvenci demokratični z vidika družbenih interesov, manj škodljivi od dosedanjega liberalizma, ki se je uveljavil tudi na področju štipendiranja.

Končno ne bi smeli dopustiti, da se zaradi suficitnih kadrov pojavijo mladi brezposelnosti z zahtevno: dali ste nam šole, dajte nam še delo!

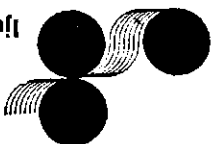
Viktor Brun

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH NAČRTA RAZVOJA POSLOVNE SKUPNOSTI IZDELAVE IN PREDELAVE JEKLA ZA OBDOBJE 1976 - 1980

PREDLOG POSLOVNEGA ODBORA
ZA OBRAVNAVANJE IN SPREJEMANJE
V SAMOUUPRAVNIH ORGANIH ČLANIC
POSLOVNE SKUPNOSTI IZDELAVE
IN PREDELAVE JEKLA

n. sub. o.

slovenske
železarn
ljubljana

Podrobni podatki so razvidni iz tabelarne priloge sporazuma.

16. člen

Oskrbovanje članic z izdelki Slovenskih železarn se vrši na temelju tega sporazuma po letnih načrtih. Na podlagi specifikacij se sklepajo konkretni dogovori.

Slovenske železarn se z drugimi jugoslovanskimi železarnami sporazumevajo za zagotovitev dodatnih količin jekla za pokrivanje potreb članic poslovne skupnosti.

Dolgoročne dogovore o oskrbovanju z drugimi dobavitelji neposredno, oziroma preko trgovskih OZD sklepajo članice same.

17. člen

Slovenske železarn se obvezujejo, da bodo za vse izdelke, ki jih same ne morejo dobaviti, oziroma oskrbovanje ni možno tudi iz drugih domačih virov, takoj dale Združenju jugoslovanskih železarn izjavo za odobritev uvoza takega jekla.

Članice — porabnice jekla se obvezujejo, da ne bodo uvažale izdelkov, ki jih lahko dobavijo jugoslovanske železarn in so vključeni v dogovore o oskrbovanju.

18. člen

Redno oskrbovanje in pridobivanje odjemalcev ter razvijanje porabe izdelkov članic doma in v tujini je pogoj ustvarjanja načrtovane proizvodnje, zato v tem sporazumu sodelujejo tudi OZD blagovnega prometa.

Naloge OZD blagovnega prometa so, da v dohodkovni soodvisnosti:

- iz zaloga oskrbujejo članice z dogovorjenimi jeklenimi izdelki,
- plasirajo izdelke, ki jih dajo članice preko njih v prodajo.

Proizvodne OZD se obvezujejo, da bodo pri prodaji na tuja tržišča z OZD blagovnega prometa uskladile nastop.

19. člen

Za optimiziranje proizvodnje železarn, redno in racionalno oskrbovanje porabnikov, zniževanje zaloga pri dobaviteljih in odjemalcih bodo Slovenske železarn organizirale:

- enotno evidenco zaloga jeklarskih izdelkov in
- specializirana skladišča s stalnimi zalogi jeklarskih izdelkov.

Skladišča morajo biti urejena tako, da vodijo minimalne zaloge za vse dogovorjene standardne jeklarske izdelke. Obseg, asortiment in kraj skladiščenja, način financiranja ter dobavljanja iz zaloga bodo z OZD blagovnega prometa uredile Slovenske železarn.

20. člen

Razmerja med članicami se v vertikalnem tehnološkem procesu praviloma urejajo v dohodkovni soodvisnosti. V tem primeru se pri dobavi jeklarskih izdelkov

uporabljajo dogovorjene cene, ki so v realiziranem skupnem prihodku v sorazmerju z vloženim delom.

Slovenske železarn se obvezujejo, da bodo pri oblikovanju cen jekla na ravni SFRJ zastopale načelo dogovaranja o cenah jekla.

21. člen

Dlež v zniževanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja SR Slovenije je pomembna naloga sporazuma.

Članice morajo v obdobju 1976 do 1980 doseči aktivno devizno bilanco, zato bodo spodbujale proizvodnjo, ki pomeni:

- nadomestitev uvoza, oziroma
- izvozno naravnost.

To bodo dosegle s:

- podpiranjem projektov, ki so ugodni za zunanjetrgovinsko bilanco, in
- obveznim vgrajevanjem materialne spodbude ter dohodkovne soodvisnosti v razmerja znotraj članic.

22. člen

Oblikovanje kompleksnih ponudb z vključevanjem umskih dosežkov, znanja in materialnih stvaritev je osnovno vodilo skupne poslovne politike članic. S skupnim nastopom je treba doseči konkurenčno sposobnost pri vključevanju v razvojne projekte zlasti v deželah v razvoju, kjer se bo s sredstvi, znanjem, tehnologijo ter opremo oblikovalo trajnejše poslovno sodelovanje.

23. člen

Članice morajo tvoriti dohodkovno zaključene sisteme, zato se posamezne delovne organizacije praviloma lahko v poslovno skupnost in s tem v ta sporazum vključujejo le preko SOZD.

Predloge za združevanje novih OZD s članicami je zaradi koordinacije treba predhodno obravnavati na poslovnem odboru skupnosti.

VI. KONČNE DOLOČBE

24. člen

Ta sporazum ureja odnose v poslovni skupnosti s ciljem realizacije proizvodnje in razvoja članic za obdobje 1976 do 1980.

25. člen

Članice soglašajo, da uresničevanje določil tega sporazuma spremlja poslovni odbor skupnosti, in sicer zlasti:

- uveljavljanje družbeno-ekonomskih ciljev sporazuma,
- izvrševanje medsebojnih obveznosti članic,
- učinkovitost skupnih naložb.

Poslovni odbor po potrebi predlaga republiškimi organom sprejem ukrepov za zagotovitev uresničitve sporazuma.

15. marca 1977.
Rok za sprejem tega dokumenta je najkasneje do
pri.
bodo samopravni organi sklenitev tega dokumenta pod-
jetnem obdobju dati svoje pldove, zato smo preprčani, da
kovinske in elektro industrije, ki mora že v tekočem pet-
skega usklajevanja proizvodnje slovenskega železarskega
jekla za obdobje 1976 do 1980 je prvi poizkus sistemati-
nacta razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave
Sklentev samopravnega sporazuma o temeljnih
sklenitev tega dokumenta.
dela blagovnega prometa, da se morebitno odločijo za
nim v sestavljeni organizaciji in organizacije združene
na razpolago tudi drugim delovnim organizacijam, združe-
nacta poslovne skupnosti za obdobje 1976 — 1980 je dan
Predlog samopravnega sporazuma o srednjeročnem
in medsebojno dopolnjevanje prometa z jeklom
temeljnih srednjeročnega nacta bo pomenil specializacijo
zaci blagovnega prometa k samopravnemu sporazumu o
pilo tudi organizacije blagovnega prometa. Postop organi-
njih tržističih sporazum odpira možnost, da k njemu pristo-
ne nazadnje, uspešnega nastopanja na domačih in zuna-
optimizacije zalog in rednega oskrbovanja proizvodnje ter
dobiše širšo nalogo. Zaradi izboljšave blagovnega prometa,
oskrbovanja z jeklarskimi izdelki podpisnic, bodo tako
žene za bilanciranje jekla in za zboljšanje kompleksnega
jekla. Slovenske železarne, ki so po tem sporazumu zadol-

26. člen

Spore, ki izvirajo iz tega sporazuma, rešuje priložnost-
na arbitraža, v katero obe sprti strani imenujeta svojega
predstavnika, predsednika arbitraže pa imenuje poslovni
odbor skupnosti.

Na odločitev arbitraže ima članica, ki z odločitvijo ni
zadovoljna, možnost pritožbe na sodišče združenega dela.

27. člen

Ta sporazum začne veljati, ko ga sprejmejo delavci
OZD poslovne skupnosti in podpišejo pooblaščen pred-
stavniki članic.

(Kraj in datum)

- Slovenske železarne Ljubljana, n.sub.o.
- SOZD združena podjetja strojegradske Ljubljana,
o.s.o.
- ISKRA — združeno podjetje elektrokovinske in-
dustrije, n.sol.o., Ljubljana
- GORENJE — sestavljena organizacija združenega
dela, o.sub.o. Velenje
- Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor, n.sol.o.
- AGROS — združena industrija kmetijskih strojev
in opreme Žalec, n.sub.o.

POTREBE IN MOŽNOSTI DOBAV IZDELKOV
KOVINSKOPREDELOVALNE DEJAVNOSTI
(0113-11 in 0113-15)
ČLANICAM PS ZA JEKLO

SKUPINA IZDELKOV	PLAN POTREB		PREDVIDENI VIRI	
	v tonah		VI. 1980	
	1976	1980	SŽ	Ostali
1. Jeklina litina	5.871	8.943	2.500	6.443
2. sivi grad. in litina	7.490	9.656	9.656	—
3. vzmeti	3.456	6.040	6.040	—
4. strojni deli	856	2.013	X	X
5. vezni elementi	2.203	2.874	2.874	—
6. verige	1.273	1.967	1.967	—
7. odkovki	1.340	2.128	XX	XX
8. odpreski	3.450	4.580	—	4.580
9. pletiva (kv. m)	250	300	300	—
10. varilne elektrode	1.591	3.925	3.925	—

Opombe:
konkretna obveze so možne le, če so poznane podrobne
specifikacije
X odvisno od podrobne specifikacije
XX odvisno od podrobne specifikacije

Posebne prednosti bodo deležni tisti projekti, ki v ver-
tikalni povezavi proizvodnega procesa pri prodaji izdelkov
na domačem in zlasti zunanjih tržiščih zagotavljajo višji
presežek dohodka in niso v nasprotju z interesi drugih čla-
nic skupnosti.

V. BLAGOVNI PROMET

13. člen

Zboljšanje oskrbovanja z jeklarskimi izdelki ob razvi-
janju dohodkovne soodvisnosti članic je osrednji cilj tega
sporazuma. Medsebojni blagovni promet med članicami
mora imeti zato prednost. Usklajevanje petletnih potreb
jeklarskih izdelkov na podlagi srednjeročnih načrtov raz-
voja članic vršijo Slovenske železarne. Načrtovano porabo
razdelijo sporazumno s članicami: na dobave iz Sloven-
skih železarn, iz drugih jugoslovanskih železarn in iz uvoza.
Za svoje dobave se bodo Slovenske železarne posluževale
tudi blagovne menjave z inozemstvom.

14. člen

V obdobju 1976 do 1980 bodo članice — predeloval-
ke jekla za realizacijo načrtovane proizvodnje potrebovale
naslednje količine sivega grodlja in jeklarskih izdelkov:

SKUPINA	v tonah	
	1975	1980
— siva litina in grodelj	7.903	9.656
— jeklina litina	6.008	8.943
— gredice	13.471	30.580
— paličasto jeklo, valjana žica	—	—
— in profili	20.373	49.900
— toplo valj. pločevina in trakovi	53.439	74.668
— hladno valjana pl. in trakovi	79.225	187.236
— pločevina z oplemenitenim ali plastificirano površino	—	—
— kovano jeklo	1.657	2.485
— vlečeno, brušeno ali luščeno jeklo	5.854	17.325
— vlečena žica	1904	4.602
— cevi (šivne in brezšivne)	5.035	7.010
— HOP	1.490	3.635
s k u p a j	196.359	396.040

15. člen

Članice v letih 1976 do 1980 predvidevajo pokrivanje
v 14. členu predvidenih količin porabe jekla iz naslednjih
virov (valjani, vlečeni in kovani proizvodi):

	v tonah	
	1975	1980
— OZD Slovenskih železarn	66.296	253.600
— druge jug. železarne	46.010	95.040
— uvoz	70.142	28.800
s k u p a j	182.448	377.440

	1975 (realizacija)				1980 (ocena)				v tonah
	SŽ	ost. jug. železarne	uvoz	skupaj	SŽ	ost. jug. železarne	uvoz	skupaj	
OZD									
ZP STROJEGRAĐNJE	18.974	12.464	10.500	41.938	34.325	9.130	3.000	46.455	
TAM	15.341	1.735	4.659	21.735	50.490	9.545	800	60.835	
AGROS	6.700	3.611	503	10.814	21.330	—	—	21.330	
EKI — ISKRA	8.130	3.200	3.280	14.610	68.020	11.560	4.000	83.580	
— GORENJE	17.151	25.000	51.200	93.351	69.890	74.350	21.000	165.240	
SKUPAJ	66.296	46.010	70.142	182.448	244.055	104.584	28.800	377.440	
%	36,34	25,22	38,44	100	64,66	27,71	7,63	100	

Poslovni odbor je prvi osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih načrta razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla za obdobje 1976—1980 sprejel 24. junija 1976. Ta dokument je zatem bil predmet obravnave ustanoviteljic poslovne skupnosti, tako da je predlog, ki je dan v končno obravnavo samoupravnim organom, plod širšega sodelovanja pri njegovem oblikovanju.

V dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenije, katerega podpisnice so tudi ustanoviteljice poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, se zadnji odstavek 16. člena glasi:

»Proizvajalci in porabniki proizvodov črne metalurgije bodo v okviru poslovne skupnosti za proizvodnjo in predelavo jekla v največji meri usklajevali svoje razvojne programe. S samoupravnim sporazumom med proizvajalci in večjimi porabniki proizvodov črne metalurgije, ki ga bo pripravila poslovna skupnost, bodo natančneje opredeljene naloge, sredstva in obveznosti, ki jih prevzemajo organizacije združenega dela.«

Iz predloga sporazuma o temeljnih srednjeročnega načrta razvoja je razvidno, da poslovna skupnost za jeklo zajema veliko grupacijo kovinskega kompleksa, saj je že leta 1975 seštevek celotnega prihodka znašal preko 32 milijard dinarjev, do leta 1980 pa naj bi se povečal na blizu 73 milijard. Pomembna pri tem je izvozna naravnost. Medtem ko je leta 1975 izvoz članic poslovne skupnosti znašal okrog 219 milijonov \$, pa načrt za leto 1980 predvideva več kot 650 milijonov \$ izvoza. Članice poslovne skupnosti za jeklo naj bi torej postale kovačnice deviz.

Tako povečanje skupnega prihodka in zlasti izvoza zahteva uspešno medsebojno sodelovanje, kakovostno proizvodnjo jekla ter zlasti sprotno in točno oskrbovanje predelovalne industrije z jeklom in jeklenimi komponentami. Iz sporazuma o srednjeročnem načrtu se vidi, da bo poraba železa in jekla pri članicah poslovne skupnosti od leta 1975 do leta 1980 porasla od 196.000 na 396.000 ton ali za dvakrat. Kot učinek medsebojnega usklajevanja proizvodnje in razvoja morata v tem času rasti tudi količina in delež slovenskih železarn pri oskrbovanju članic poslovne skupnosti z jeklom. Sporazum predvideva, da bodo leta 1980 slovenske železarne pokrile 2/3 potreb po jeklu članic poslovne skupnosti. Poslovna skupnost pa ne bo izvršila svoje naloge, če ne bo na podlagi medsebojnega usklajevanja razvoja skrbela za plemenitenje proizvodnih programov in za take strukturalne spremembe proizvodnje, ki bodo vodile k vrednejšim izdelkom. Usmeritev na kvaliteta in žlahtna jekla slovenskih železarn je opredeljena v družbenem planu SR Slovenije, zato je izhod treba iskati tudi v višji stopnji predelave jekla.

Sporazum o temeljnih načrta razvoja poslovne skupnosti pa ni omejen samo na ustanoviteljice poslovne skupnosti, temveč je odprta možnost, da k temu pristopijo tudi druge SOZD kovinsko predelovalne industrije in OZD blagovnega prometa. Pričakovati je, da se bo s tem določilom povečalo število podpisnic, in s tem tudi skupni celotni prihodek, obseg izvoza in količine potrebnega

Investicijske naložbe v osnovna in obratna sredstva za 1980 znašale pri članicah 20.537 milijonov din. Z medsebojnimi dogovori med članicami se bo urejal obseg namenskega združevanja sredstev za naložbe skupnega interesa. Članice bodo za realizacijo svojih razvojnih projektov pri poslovnih bankah nastopale usklajeno.

IV. USKLAJEVANJE RAZVOJA

9. člen

Medsebojno usklajevanje razvoja je osrednja naloga poslovne skupnosti. Nameni tega usklajevanja so:

- zagotovitev izvrševanja obveznosti iz družbenega plana SR Slovenije in SFRJ Jugoslavije,
- zboljševanje zunanjetrgovinske bilance z nadomeščanjem uvoza z domačo proizvodnjo, oz. povečanjem izvoza,
- povečevanje deleža porabe jeklarskih izdelkov SŽ v proizvodnji članic,
- usmeritev na izdelke, ki so na tujih tržiščih donosnejši,
- preprečevanje nekoristnega podvajanja novih proizvodnih zmogljivosti.

10. člen

Članice se obvezujejo, da bodo vse investicijske projekte, pri katerih naložbe v osnovna sredstva pressegajo 50 milijonov din, posredovale v oceno poslovnemu odboru skupnosti. Ocene projektov poslovne skupnosti bodo odločilne pri naložbah iz združenih sredstev poslovne skupnosti in izdaji priporočil poslovnim bankam za sodelovanje pri financiranju teh projektov.

Medsebojno usklajevanje razvoja članic se zagotovi s pregledi in ocenjevanjem investicijskih programov. Mnenje o določenih razvojnih projektih poda poseben strokovni organ poslovnega odbora. Končno oceno o projektih sprejme poslovni odbor skupnosti.

Administrativni postopek pri ocenjevanju projektov opravlja DSSS SŽ.

11. člen

Prednostne investicijske članice v obdobju 1976 do 1980 so tiste naložbe, ki imajo prioriteto v zveznem in republiškem družbenem planu.

Članice bodo koristile črni metalurgiji namenjena in na TOZD prenesena republiška sredstva kot udeležbo pri naložbah v objekte za proizvodnjo železa in jekla slovenskih železarn.

12. člen

Večji obseg predelave jekla Slovenskih železarn v končne izdelke je temeljni namen tega sporazuma, zato bodo članice podpirale vse projekte, ki zasedujejo ta cilj.

PREDLOG 20. 1. 1977

Skladno s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, zakonom o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. list SFRJ št. 6/76), dogovorom o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 in samoupravnimi sporazumi o temeljnih srednjeročnih načrtov SOZD delavci OZD, članice poslovne skupnosti, sprejemajo naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJNIH NAČRTA RAZVOJA POSLOVNE SKUPNOSTI IZDELAVE IN PREDELAVE JEKLA ZA OBDOBJE 1976 do 1980

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Proizvodnja in poraba jekla je merilo ekonomske moči ter nacionalne samostojnosti. SR Slovenija je dežela z bogato tradicijo na področju pridobivanja ter predelave železa in jekla. Tudi po hitrem razvoju v osvobojeni domovini je Slovenija ostala na vrhu jugoslovanske lestvice proizvodnje ter porabe jekla, ima pa tudi pogoje za nadaljnji razvoj jeklarske, kovinske in elektro industrije v prihodnje. Pomembno pri tem je usklajevanje razvoja izdelave ter predelave železa in jekla.

S tem sporazumom o temeljnih srednjeročnega razvoja v letih 1976 do 1980 si bodo članice poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla z združevanjem dela in sredstev zagotovile medsebojno usklajevanje proizvodnje in porabe jekla, večjo učinkovitost investicijskih naložb in zboljšano konkurenčno sposobnost pri prodaji na domačem in zlasti tujih tržiščih.

K temu sporazumu lahko pristopijo tudi druge delovne organizacije s področja predelave jekla, združene v SOZD, in OZD blagovnega prometa.

O Z D			
poprečna letna stopnja rasti v %	1975	1980	poprečna letna stopnja rasti v %
— Slovenske železarne Ljubljana	7,164	12,506	11,8
— Združena podjetja strojogradnje Ljubljana	3,400	5,200	8,9
— ISKRA — ZP elektrokovinske industrije Ljubljana	9,745	20,162	15,7
— GORENJE — SOZD Velenje	5,530	19,988	29,3
— Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor	5,765	12,948	17,6
— AGROS Žalec	512	1,190	18,4

4. člen

S povečevanjem proizvodnje in s pomočjo združevanja sredstev in dela ter enotnega nastopanja bodo članice celotni prihodek po stalnih cenah iz leta 1975 v petletnem obdobju 1976—1980 povečale od 32,116 milijonov din na 71,994 milijonov din ali za 124 %, in to v posameznih letih:

— tako primarno predelavo, ki bo zajela celotno razpoložljivo količino surovega jekla Slovenskih železarn, s prilagojevanjem proizvodnih programov se mora pri članicah spoznati zboljšati struktura in relativno povečati poraba jekla Slovenskih železarn.

3. člen

Članice sprejemajo naslednje skupne cilje razvoja:

— posodobitve tehnologije, optimiziranje in povečanje proizvodnje surovega jekla SZ na milijon ton leta 1980,

— tako primarno predelavo, ki bo zajela celotno razpoložljivo količino surovega jekla Slovenskih železarn, s prilagojevanjem proizvodnih programov se mora pri članicah spoznati zboljšati struktura in relativno povečati poraba jekla Slovenskih železarn.

II. SKUPNI CILJI RAZVOJA

2. člen

S tem sporazumom članice določajo:

— temeljne cilje razvoja proizvodnje in predelave jekla,

— način medsebojnega usklajevanja razvoja izdelave in predelave jekla,

— obseg investicijskih naložb za proizvodnjo jekla, pri katerih so udeležena združena sredstva,

— obseg investicijskih naložb v kovinsko predelavo, organiziranje oskrbovanja predelovalcev jekla z izdelki Slovenskih železarn in iz drugih virov,

— usklajevanje izvrševanja petletnih načrtov podpisnic,

— skupno prispevanje k zboljšanju zunanjetrgovinske bilance SR Slovenije,

— skupen nastop v projektih na domačem in tujih trziščih, zlasti deželah v razvoju.

5. člen

Z usklajenim nastopanjem in dohodkovno neodvisnim prizadevanjem mora zunanjetrgovinski promet članic poslovne skupnosti do leta 1980 biti devizno aktiven, izvoz blaga ter storitev pa povečan od 219,03 milijona dolarjev leta 1975 na 659,48 milijona dolarjev leta 1980 ali za trikrat.

Po članicah bo rast izvoza naslednja:

— v milijonih dolarjev			
	poprečna letna stopnja rasti v %	1975	1980
— Slovenske železarne Ljubljana	20,6	38,7	98,6
— Združena podjetja strojogradnje Ljubljana	8,3	33,5	50,0
— ISKRA — ZP elektrokovinske industrije Ljubljana	19,1	59,93	143,30
— GORENJE — SOZD Velenje	37,5	53,50	262,50
— Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor	24,9	30,03	91,37
— AGROS Žalec	32,3	3,37	13,71

III. OBSEG IN STRUKTURA VLAGANJ

6. člen

Razvoj proizvodnih zmogljivosti članic sporazuma se mora medsebojno usklajevati. Proizvodnja Slovenskih železarn se mora prilagojevati porabi članic, razvoj proizvodnje jekla pa ekonomsko danim pogojem. Strukturalno spreminjanje predelovalnih zmogljivosti članic mora sloneti na izdelkih Slovenskih železarn.

7. člen

Investicijske naložbe v osnovna in obratna sredstva za objekte črne metalurgije članic bodo v petletnem obdobju znašale okrog 3.750 milijonov din; od tega bo udeležba TOZD, članic poslovne skupnosti, iz prenesenih sredstev SR Slovenije znašala okrog 350 milijonov din.

Skladno s sporazumom o ustanovitvi poslovne skupnosti se bodo prenesena republiška sredstva uporabljala za sovlaganje v Slovenskih železarnah. Izvršitev petletnega razvojnega programa objektov črne metalurgije slovenskih železarn ima prednostni značaj v zveznem in republiškem planu ter je vključena v srednjeročni načrt LB.

Poslovna skupnost izdelave in predelave jekla je asociacija, ki povezuje organizacije združenega dela kovinskega kompleksa SR Slovenije. Zasnova za ožje povezovanje proizvajalcev in predelovalcev jekla je bila izdelana že leta 1972, zakon o prenosu sredstev, pravic in obveznosti SR Slovenije za investicije v gospodarstvu na določene TOZD iz leta 1974 pa je ta proces pospešil. Samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla je bil sklenjen 2. 4. 1975. Poslovna skupnost ima po tem sporazumu naslednje naloge:

— usklajevanje proizvodnje in predelave jekla,

— usklajevanje razvoja proizvodnih zmogljivosti,

— plemenitenje proizvodnega programa kovinske industrije,

— sodelovanje pri obdelavi in enotno nastopanje na trziščih,

— razvoj dohodkovne neodvisnosti.

S svojo opredeljeno vlogo je poslovna skupnost izdelave in predelave jekla dobila tudi nalogo v temeljnih sistemih družbenega planiranja, zato je kot subjekt vključena tudi v dogovor o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980.

OBRAZLOŽITEV

KREPITEV SISTEMA LJUDSKE OBRAMBE

Z ustavno preobrazbo naše družbe in normativno ureditvijo ljudske obrambe so dane nove možnosti za krepitev sistema ljudske obrambe, za njegovo podružbljanje in aktiviranje vseh družbenopolitičnih in družbenih dejavnikov na področju obrambnih priprav, je poudarjeno v uvodu stališč in sklepov nedavne problemske seje konference SZDL Slovenije, na kateri je bil govor o nadaljnjih nalogah pri krepitevi obrambnih priprav.

Nadalje podružbljanje ljudske obrambe terjajo da organizacije SZDL, skupaj z vsemi družbenopolitičnimi dejavniki v temeljnih samoupravnih skupnostih, s svojim neposrednim vplivom še naprej razvijajo takšne oblike političnega dela, ki bodo zagotavljale uresničevanje ustavnih določil, katerih vsebina je v tem, da postanejo priprave na ljudsko obrambo sestavni del samoupravnih pravic in dolžnosti delovnih ljudi. Za to, da bi zagotovili uspešen prehod krajevnih skupnosti, temeljnih in drugih organizacij združenega dela, SIS ter občin na delovanje v pogojih morebitne vojne, izrednih razmer, oziroma elementarnih nesreč, se morajo vsi ti dejavniki že v miru usposobiti in uveljaviti kot temeljni nosilci obrambe in družbene zaščite.

Bistveni smoter, ki ga moramo v prihodnji politični akciji doseči, je zato njihova organizacijska utrditev na podlagi zakona o ljudski obrambi ter zakona o družbeni samozasčitni, varnosti in notranjih zadevah, ob upoštevanju vseh posebnosti sredine. Da bi uresničile te zahtevne cilje, se morajo vse družbenopolitične organizacije in še posebej SZDL v temeljnih samoupravnih skupnostih organizirati tako, da bodo zagotovile čimbolj učinkovite oblike in metode političnega delovanja, ki bodo prek odborov SZDL v mestnih četrtih, ulicah, blokih, na vasi, v zaselkih in drugod čim tesneje povežale tudi tovrstne interese delovnih ljudi in občanov. Na osnovi zakona o ljudski obrambi morajo temeljne in druge organizacije združenega dela ustanoviti odbore za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito ter zagotoviti, da bo to področje organizacijsko in vsebinsko zaživel na vseh ravneh organiziranosti združenega dela, od temeljnih do sestavljenih organizacij združenega dela, oziroma posameznih skupnosti. Pri tem imajo pomembno vlogo zlasti organizacije Zveze sindikatov.

Problemska seja konference SZDL poudarja tudi velik pomen samoupravnih interesnih skupnosti ter družbenih organizacij in društev, ki se morajo bolj uveljaviti kot dejavnik ljudske obrambe. Svoje programe in aktivnosti morajo skupaj z ostalimi nosilci obrambnih priprav usklajevati z zahtevami splošnega ljudskega odpora in jih tudi dosledno uresničevati. Organizacije s področja telesne in tehnične kulture, kjer se posebej množično deluje mladina, morajo s svojo dejavnostjo nenehno krepiti moralnopolitične, zdravstvene, telesnokondicijske in druge sposobnosti članstva, kar vse bo prispevalo k njihovi celoviti usposobljenosti za uspešnejše uresničevanje nalog v ljudskem odporu.

Na področju vzgoje in usposabljanja mora biti v prihodnje aktivnost družbenopolitičnih in družbenih organizacij usmerjena predvsem k spoznanju in razumevanju zasnove vseljidske obrambe ter usposabljanju delovnih ljudi in občanov, tembolj vodstvenih kadrov za naloge, ki jih imajo v obrambnih pripravah. Družbenopolitične organizacije, zlasti ZZB NOV, so dolžne v procesu vzgoje in usposabljanja v vseh sredinah, predvsem pa med mladimi, razvijati socialistični patriotizem, negovati in prenašati revolucionarne tradicije, vrednote in izkušnje NOB in revolucije ter s tem razvijati zavest in druge vrline, ki so za splošni ljudski odpor izredno pomembne.

Podružbljanje obrambnih nalog postavlja vse bolj v ospredje tudi vprašanje kadrovske politike. Pri tem bomo morali še naprej, je bilo poudarjeno na konferenci, usmeriti največje napore v uveljavljanje splošno sprejetih načel. Vodilni kadri morajo postati organizatorji vseh dejavnosti tudi pri uresničevanju zasnove vseljidskega odpora. S tega vidika je treba pri izbiri kadrov upoštevati njihovo razredno zavest, moralnopolitične kvalitete in strokovno znanje. Potrebe po nosilcih obrambnih priprav moramo dolgoročno načrtovati, posebno pozornost pa nameniti njihovega sistematičnemu usposabljanju.

Pri tem je velikega pomena nenehno pomlajevanje svetov, odborov in komisij za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito ter vodstev in enot teritorialne obrambe in civilne zaščite. Pomlajevanje vseh teh organov, oziroma enot mora postati osrednja naloga v aktivnosti družbenopolitičnih organizacij. Uspešno uveljavljanje zasnove vseljidske obrambe zahteva številnejše ter po obsegu in vsebini še večje angažiranje žensk. Te je treba vključiti v vse organe ljudskega odpora in civilne zaščite, tako v temeljnih kot drugih organizacijah združenega dela kakor

tudi v krajevnih in drugih družbenopolitičnih skupnostih.

Hkrati pa moramo tudi ženske načrtno usposabljamti na vse oblike vseljidskega odpora in civilne zaščite, tja do njihove vojaško strokovne usposobljenosti in vključevanja v oborožene enote. Vsi družbeni subjekti, temeljne in druge samoupravne organizacije in skupnosti, krajevene in samoupravne interesne skupnosti, družbene organizacije in društva morajo pri zagotavljanju mate-

rialnega razvoja obrambnih priprav izhajati iz združevanja sredstev za naloge s tega področja. V svoje razvojne načrte morajo vključiti tudi obrambne naloge in zagotoviti potrebne materialne pogoje ter na osnovi tega tudi kontinuiteto razvoja ljudske obrambe.

Družbenopolitične in družbene organizacije ter društva pa se morajo tudi sama bolj smotno organizacijsko pripravljati za delovanje v pogojih agresije, upoštevajoč, da bodo morebitne vojne razmere terjale vrsto posebnosti v njihovem delovanju, odvisno pač od pogojev bojevanja, vrste agresije in specifičnosti okolja ter konkretnih nalog splošnega ljudskega odpora.

Svetislav NIKOLIČ

FRANCU JEROVŠKU – VASJU V SPOMIN

Umrli je Franc Jerovšek – Vasja Pavlov, prvoborec, rezervni major, nosilec številnih odlikovanj za hrabrost in zasluge za narod. Tako bi se glasila osmrtnica, kakršne sporočamo vselej, kadar umre nekdo izmed tistih, ki so štiri vroča poletja in štiri snežne zime premagovali smrt zato, da bi živelo naše ljudstvo in da bi bila svobodna naša dežela. In ko preberemo takšne vrstice, se tisti, ki smo pokojnika poznali in smo bili z njim v vojni vihari, zamislimo, spregovorimo o njem s prijatelji, v našem spominu pa ostane, dokler bodo živeli spomini na ta čas. Za tiste, ki ga niso poznali, pa pomeni obvestilo, da je preminil zaslužen človek, ki je v najusodnejših dneh postavil svoje življenje na barikade svobode. Nič pa iz takšnih obvestil ne vzemo o viharjih, ki jih je pokojni nosil v sebi, o zmagah in porazih, ki jih je bojeval sam s sabo, in o razočaranjih, ki so se začela zgrinjati nadenj potem, ko je že prestopil vse rubikone smrti.

In Vasja je bil človek viharjen. Zanj ni bilo spojoja. V sebi je nosil premmoge vizije lepega in dobrega, vendar je nosil v sebi tudi dinamit, ki je eksplodiral pogosto in ne vedno o pravem času. Bil je neugnana, nepotešana, nepremagana osebnost.

Ko je 22. septembra 1922. leta prišel na svet na Murovi na Jesenicah, je bila v njegovih solzah grenkoba. Zapisano mu je bilo, da ne bo občutil družinske toplote in da se bo otepal s pomanjkanjem že v letih svojega ranega otroštva. Ko sta se starša razšla, mu je bilo štiri leta in poled je bil velik sam, saj je mati namenila svoj čas vsakdanjemu pehanju za kruh. Sedem let starostu ni mogla več imeti ob sebi in poled je Franc živel pri starih starših na Gorjušah. Hodil je v dvorazredno gorjuško šolo in pasel živino z gorjuškimi pobi. V bajti, kjer so živeli, so se otepal z revščino, ki pa je Franc, ki se sploh ni okusil nič dobrega, niti ni občutil. Zdelo se mu je kar razumljivo, če ni imel kruha, saj ga tudi skoraj nikjer drugod na Gorjušah niso imeli. In ko je zapustil šolske klopi, se je pridružil drvarjem na Pokljuki. Občutil je težo drvarske sekire, ki jo je vihtel od zore do mraka. Dobival je borno plačilo sezonskega delavca, srečal pa se je tudi z mišljenjem in

nejevoljo, ki so jo nosili v sebi in izražali sekači. Potem je dela zmanjkalo. Tolkel je babičine žgance in čakal, da so ga vzeli v Zelezarno. V splošnih redukcijah so ga po piclem letu dela postavili na cesto.

Takrat je bil že januar tistega leta, ki je prineslo vojno. A na Jesenicah se je srečal z ljudmi, h katerim ga je instiktivno gnalo. Postal je skojevac in z jeseniškimi skojevci je obdržal zvezo do tistih dni, ko je odšel v gozdove. Poslej je bil sem pa tja priložnostno zaposlen, najdalj kot hlapec v Bohinjski Bistrici. Od tod je v decembru 1941. leta odšel v četo pod Stol. Postal je vsem enakopraven, doživljal je priznanja za svoje, mnogokrat drzne akcije, sprejeli so ga v partijo, poslali so ga v oficirsko šolo in mu našli oficirske epolete, zaupali so mu, ga cenili in mu dali vero, da se je vredno žrtvovati za cilje in ideale, za katere se je takrat zdelo, da so čisto blizu. Treba je bilo samo premagati Nemce in osvoboditi deželo. Tako je mislil takrat mladi Vasja Pavlov. Kot kurir na najnevarnejših poteh in kot specialni kurir za posebno zahtevne naloge je bil tudi tiste čase mnogo sam. In sam je bil tudi poled, po osvoboditvi. Če se je med bojem še kar dobro znašel med ljudmi, se skoraj ni več mogel ujeti z njimi po osvoboditvi. Zato je kot lovec v revirjih Martuljka preživel največ v gozdovih, v skalah, v tišini in samoti. Kadar pa je bil med ljudmi, jim je le redkokdaj zaupal in pogosto se mu je zdelo, da so tisti svetli cilji, ki jih je med bojem videl že čisto blizu, ogroženi. Svojo skopso je včasih izražal tudi na načine, ki jih niso razumeli.

Njegov delež k osvoboditvi in zmagi je večji od tistega, ki bi ga lahko pričakovali od njegovega slabotnega, bolehnega telesa. Rana v glavi mu je nedvomno pustila težke posledice, še več nezacelejenih ran pa je nosil v sebi zaradi tega, ker je težko našel prijateljski stik s soljudmi, včasih tudi s soborci. Zdej tega majhnega, drobnega, tanka ni več. Ostal pa spomin na človeka, ki se ni utegnil razviti v dovolj močno osebnost, saj ga je prezgodaj zgrabil val revolucije, pa je vendar v najtežjih časih izžarel toliko junaštva, kolikor ga lahko izžari le najmočnejši človeški organizem.

V SPOMIN CLOVEKU – ZDRAVNIKU

Čez deset dni bi bil doktor Janko Benedik star enaindesemdeset let. Bi bil, vendar ga je prehitela smrt na poti k bolniku, z zdravniško torbo v roki. Rojen je bil 1. februarja 1906. leta v zdravniški družini, v kateri je bilo šest otrok. Studijska leta so ga vodila najprej v gimnazijo v Ptuj, pa na medicinsko fakulteto v Ljubljano, Zagreb in Innsbruck, kjer je 1929. leta promoviral za zdravnika. Le malo mu je manjkalo do specializacije za kirurga, vendar mu je v tistem času umrl oče in Janko se je postavil za glavarja družine. Zaposlil se je, da je spravil h kruhu oba brata in skrbel za mater.

Leta 1935 je prišel za zdravnika splošne prakse na Bled in tod ostal do vojne, ves vojni čas in dolga leta po osvoboditvi. Kmalu je postal ljudski zdravnik v najzlahtnejšem pomenu besede, saj ni mislil nase, kadar je bilo treba pomagati drugim. Kot takega so ga kaj kmalu spoznali ljudje na Bledu pa tudi daleč po vaseh in zaselkih Pokljuke in Jelovice. Nacionalno zaveden in trden je kazal okupatorjem od prvega dne, da jih ne priznava. Bil je eden zelo redkih, ki se v tistem času ni vpisal v Kärntner Volksbund. Kot ljudski zdravnik pa je že zgodaj v letu 1941 našel svoje mesto v odpornem gibanju, saj je poled ves čas do osvoboditve zdravljal bolne in ranjene partizane. Vsa vojna leta je imel javke v vaseh in zaselkih, kamor so nosili bolnike in ranjence, ki jih je oskrboval, in kjer je puščal zdravila in sanitetni material.

Po osvoboditvi je ostal zdravnik na Bledu, poleg tega pa je ves čas izgradnje hidroelektrarne v Mostah skrbel za vse ljudi, ki so bili na gradbišču. Poslej je vodila njegova pot tako, da je bil vselej na voljo ljudem, ki so ga potrebovali, poleg tega pa je sprejemal vse več in več opravil, ki sta jih od njega zahtevala organizacija zdravstvene službe in družbenopolitično delo. Dokler je bila na Bledu občina, je bil njen odbornik, in dokler je bil v Kranju okraj, je v njegovih organih zastopal prebivalstvo radovljske občine. Najdemo ga med člani upravnega odbora jeseniške bolnišnice, nekaj časa je njegov predsednik, po 1955. letu pa je tudi predsednik sveta bolnišnice za duševne bolezni v Begunjah.

Veliko ur svojega življenja je posvetil delu v organih zdravniškega društva in organih Rdečega križa. Po združitvi zdravstvenih organizacij je 1. aprila 1968 postal direktor združenega zdravstvenega doma na Jesenicah. Na tem mestu je bil konec predlanskega leta upokojen. Upokojen kot ljudski zdravnik, ki je polnih 45 let pomagal ljudem. Vendar kljub upokojitvi ni niti za hip prenehal biti zdravnik, saj ga je zadela kap, ko je bil namenjen k bolniku. Za delo in zasluge je dobil več odlikovanj, ljudje radovljske in jeseniške občine pa bodo dolgo ohranili spomin na človeka, ki je bil pripravljen pomagati ob vsaki uri dneva in noči, na človeka, ki je skoraj pol stoletja reševal življenja.

ZLATA PLAKETA VIKTORJU ŽANU ZA NOVO TEHNOLOGIJO IZDELAVE TESNIL

Kot smo na kratko že poročali v našem glasilu, je Viktor Žanu, strugar-specialist iz oddelka za hidravliko in pnevmatiko, prejel na razstavi RAST YU 76 na Reki zlato plaketo kot najvišje priznanje s področja izumov, tehničnih izboljšav in novitet.

Odbor za ocenjevanje te vsejugoslovanske razstave je našemu sodelavcu namenil zlato plaketo za novo tehnologijo izdelave tesnil iz umetne mase vulkan. Ob tem moramo povedati, da je Viktor Žanu najuspešnejši lanskoletni novator v železarni Jesenice, saj je skupno uvedel v proizvodnjo kar sedemnajst tesnil iz vulkan. ki jih je z novo tehnologijo izdelave izdelal na stružnici serijske izdelave.

Ko je s precejšnjo zamudo prispela zlata plaketa z Reke v roke lastniku, nam je Viktor Žanu zarečega obraza pripovedoval, da se takšnega uspeha na razstavi na Reki ni nadejal. »Predvsem me ob tem priznanju veseli to, da moj trud ni bil zaman. Z izdelavo teh novih tesnil se ukvarjam že štiri leta in v tem času sem jih precejšnje število uspešno uvedel v proizvodnjo na najrazličnejših strojnih napravah v železarni. Izdelava teh tesnil zahteva dosti truda, predvsem pa spretnosti. Na letošnji razstavi RAST YU 76 sem razstavljal skupaj z našimi ostalimi novatorji in zanimanje za naše izume je dokaz, da inventivna dejavnost v našem kolektivu napreduje. Svojo tehnologijo izdelovanja tesnil nameravam razvijati tudi naprej. Prepričan sem, da bom tudi v prihodnje deležen pomoči železarne, saj bom le tako še bolj uspešno izpopolnjeval delo. Tudi razstavljaj bom še, saj to za mene ne pomeni le osebnega uspeha, temveč tudi afirmacijo celotne železarne, glede teh

tesnil, ki so prav na Reki zbudila zanimanje obiskovalcev in razstavljalcev iz drugih delovnih kolektivov.

Za lepo priznanje – zlato plaketo – Viktorju Žanu čestitamo ter mu želimo še naprej uspešno delo pri izdelovanju novih tesnil. J. R.

CVETKO ZAGORSKI POTOVANJE V TUMANJAN LIRIČEN POTOPIS

3

Vse knjižnice, arhivi in muzeji v Erevanu komaj dohajajo, da bi zaobsegli vse, kar je ustvaril ta narod v tisočletjih in kar arheologi, etnologi in umetnostni zgodovinarji še zmeraj odkrivajo, medtem ko ostaja veščidel vsega, južno od gore Ararat, nedostopno in zatajevano.

Samo o Tumanjanu obstaja cela knjižnica razprav. In ko sem omenil armenskemu prijatelju, da namravam pisati o Tumanjanu, mi je rekel: »Vse življenje bi lahko hodili po njegovih sledih, pa jim ne bi prišli do konca.« Čeprav je živel le 53 let.

Zdaj, ko delo dokončujem, si želim le to, da ne bi bilo dolgočasno, obenem pa ne brez etične in estetske teže. Nisem ne zgodovinar ne zemljepisec, samo seizmograf človeških dogajanj in kot tak sem opisal svojo pot iz Erevana v dolino Lori (naglas na zadnjem zlogu kot na primer tudi v zvočnih starih imenih za Armenijo – Ajastan in Nairi), v pesnikovo rojstno vas Dseh, zdaj Tumanjan, in potem še do pesnikovega groba v Tbilisiju kot zmes vtisov, premišljanj in prevodov. Ne omenjam slavnostnih prireditelj, sprejemov, pojedini, ne naštevam, kako je bila vsa dežela teden dni v znamenju Tumanjana (opera, drama, kino, tovarne, zavodi, šole, društva po mestih in vaseh), marveč skušam ponazoriti to prečudovito potovanje prav s Tumanjanovo poezijo in prozo, ki te kraje, njih lepoto in zgodovino opevata.

V Ljubljani, oktobra 1976

OBISK PRI OLGI VASILJEVNI

Na neindustrijskem koncu Erevana je bila med cestami – drevo-redi, ki se pno položno od mestnega središča navzgor proti zelenemu pasu, tiste dni posebno znamenita cesta, ki nosi ime armenskega narodnega buditelja, blagovestnika miru med kavkaškimi narodi in plemenim, modreca, jezikoslovca in pisatelja – klasika Ovanesa Tumanjana. To je ena izmed dolgih cest, ki sekajo mesto in segajo v premeru od enega mestnega roba do drugega. Tako se cesta Tumanjan začneja in spet izteka v prvem pristanu, obvozni cesti, ki obkroža mesto. Prva polovica prstana, kjer se začneja cesta Tumanjan, se imenuje cesta Handžjan, druga polovica prstana, v katero se cesta Tumanjan izteka, pa Moskovan. In nad to cesto Moskovan, prav nasproti izteku ceste Tumanjan, se vzvišena nad okoliška poslopja ponaša Dom – muzej Ovanesa Tumanjana, ves iz belega marmorja, podoben srednjeveškemu rimskemu templju s tremi stebri in prostorno ložo. Mogoče je bil kdaj res svetišče, lahko pa tudi sedež kake mogočne oblasti ali pa dom kakega imenitnika. Danes pa se gnete ob njegovem vnozu vse črne ljudi, toliko, da zapirajo celo obvožno cesto Moskovan. Od vseh strani silijo k muzeju, toda miličniki puščajo na široko, dolgo stopnišče samo delegacije, ki se s počasnimi slovesnimi koraki vzpenjajo pred pročelje poslopja. Pri večini ne moreš uganiti, odkod so, Rusi,

Danci, Nemci ali Kubanci, od njih se ločijo na prvi pogled le širokolinjski Mongoli, pa Uzbeki s svojimi tjubetjškimi – črnimi, z belimi vzorci okrašenimi čepicami –, medvedasti Sibirici, Indijci v pisanem sariju, z rdečo lepoto pegico na čelu. Prišla je že delegacija Zveze pisateljev ZSSR s Polevojem, Surkovom in drugimi, tu je zastopnik centralne sovjetske vlade 75-letni, drobni in vitki Anastas Mikojan s črnimi brčicami in močnim armenskim nosom, svežega, čeprav od let izsušenega obraza: eden iz prve garde boljševikov, ki je začel svojo pot na Kavkazu in se skozi vse plime in oseke povzpela do najvišjih položajev v SZ, tja do podpredsednika vlade in bil kar tri desetletja trgovinski minister (vsekakor dobra izbira, saj je naučila zgodovina Armence spretno trgovati). Ob njem stopa kot kak obrambni zid mogočna, po vsem oprsu z odlikovanji okinčana, kot z železjem okovana postava slavnega maršala Bagramjana, zmagač pri Kursku v eni najhujših bitk v drugi svetovni vojni, kamor je poslal Hitler 50 elitnih divizij z 900.000 vojakov, z več kot 2800 tanki in več tisoč letali, pa je moral prav po tej izgubljeni bitki preiti na vsej sovjetsko-nemški fronti iz ofenzive v defenzivo.

Muzej – dom Ovanesa Tumanjana, kjer je v času mojega obiska živela še njegova 90-letna žena

Najpomembnejša prireditelj v programu enotedenskih proslav stoletnice rojstva Ovanesa Tumanjana je bilo namreč odprtje prenovljenega Doma – muzeja in odkritje basreliefna na njegovem pročelju.

Orkester akademskega gledališča opere in baleta SSR Armenije je intoniral »Ajastan« (starinsko ime za Armenijo), veličastno himno, v kateri se prelivajo narodni motivi in veje iz njih vsa neznansko dolga, zapletena, mučna in junaška pot tega danes malega naroda na meji dveh svetov. Himno je skomponiral Komitas (1869 – 1935), kot Mikojan ečmeadzinski študent, ki pa je iz samostana pobegnil; zbral je nad 3000 starih armenskih ljudskih

pesmi in je utemeljitelj armenske umetne glasbe.

Brž ko se razgube zadnji tožeči, vendar uporni toni himne, ki jim bodo sledili slovesni govori, se izmuznem izmed stebrov, iz množice delegacij in gostov v notranjost stavbe.

Iz prostorne, prazne veže so bila v pričakovanju gostov vsa vrata v prostore na levo in desno odprta. Le nekaj muzejskih čuvarjev je postopalo po njih in eden mi je z vpludnim gibom pokazal na vrata takoj na levi. Stopil sem na prag. Soba je bila prej majhna kot velika, podolgovata, in v njej se je kar trlo ljudi; eni so sedeli tesno drug ob drugem okoli dolge mize, drugi so se privali, da bi prišli čim bliže gornjemu koncu mize. Prvo, kar sem tam ugledal, je bila čudovita postava moškega šestdesetih let ali tudi več – toda vse na njem je bilo tako praznično in obenem tako sproščeno, tako srečno in tudi tako imenitno, skoraj nečimrno, da je blestel nad gnečo in nad stvarmi v sobi kot živo rdeča vrtnica; bil je srednje postave, čokat, v brezhibni črni salonski obleki, v snežno beli srajci, z velikim rdečim metuljčkom pod vratom, razneženega, zanesenega smehljaja na razunetem, vznemirjenem obrazu, pa belih, kot griva gostih las. Razprostrl je roki, ko da bi hotel objeti vse ljudi v sobi, še več, tudi vse ljudi pred hišo, in še mnogo več, ves svet.

»Olga Vasiljevna pravi, da vam želi srečno pot!« je povedal naglas, da je prepil vse šume v sobi, vendar s tako jasno artikliranim, prisrčnim, mehkim, nežnim, da, očetovskim glasom, ki bi ga lahko prisodil samo izjemnemu igralcu – umetniku, kralju velikih odrov; ta vtis mi je potrjevala tudi vsa njegova elegantna, svetovljanska, žentilmenska, radoživa priazen, kot da je vajena odra, s katerega prepričuje, čara in dviga ljudi v neki drug, čudovit svet misli, zvokov, barv.

Še prisrčen, gostoljuben, človekoljuben, širok smehljaj, nakar se je sklonil nad mizo, se z levico oprl ob njen rob, z desnico pa objel ramena starki v črnem, ki je sedela zgrbljena na čelu mize. Nagnil je uho prav do njenih ust, prislusnil, kaj pravi starka, pa se spet zravnil in že je bil spet tak kot prej, razcvetena vrtnica, ki s svojo temno rdečino razsvetljuje sobo.

»Olga Vasiljevna pravi, da vam želi vsega dobrega na poti, po kateri je Ovanes nešteto krat hodil peš in bos – in po kateri je nekajkrat hodil tudi z njo in z njima njuni otroci...« Nakar se je znova sklonil in ko je spet prislusnil starkine mu sporočilo, je nadaljeval: »... po kateri se boste vi zdaj peljali z vlakom in avti... Takrat, pred sedemdesetimi leti, ko so polagali prago iz Tiflisa v Kars, in ko so ljudje po naših planinah, skozi katere se je zarila prva lokomotiva, zmajevali z glavami in niso zaupali železni kači, takrat je Ovanes napovedal, da bo prinesla praga novo, lažje življenje.«

Govoril je v pojoči ruščini, s posebno mehkim besedama Olga in Ovanes, (Olga, Ovanjes), pa tako razločno, da sem ga povsem razumel, čeprav nisem bil vajen poslušati ruščine. V njegovem glasu ni bilo nič artističnega, bil pa je tako zlahten in prepričljiv v svoji naravnosti, da so se mi podrejali ljudje in reči in da ni bilo v sobi slišati ničesar drugega.

Po kratkem premolku je povzel, ko da se je nečesa spomnil.

Tudi vlak je vozil počasi. Preveč jo je težilo breme, ki ga ji je naložilo srečanje s Petrom. Saj so si vendar lahko mislili, da bosta spregovorila tudi o Filipu?

Vso pot je razmišljala o tem. Morda pa se je tam našel kak človek, ki mu ni za prelivanje krvi. Ali pa je vse skupaj le naključje; Oče je iz prve svetovne vojne prinesel kup raznih dogodivščin, ki so se lahko zgodile samo tedaj. Zakaj se tudi zdaj ne bi moglo. Kdo bi to razumel?

Angela se ni mogla dokopati do pravega odgovora, le vedno večji strah ji je lezel v kosti. Vedela je le, da mora takoj in previdno storiti vse, da bodo to zvedeli partizani. Samo da pride do pravih ljudi. Kdo ve, kako se bo iztekla ta njena pot! Skrb za Petra je glodala hkrati z dognanjem o Filipu. Če je tako, ga je on spravil v zapore.

Vlak se je ustavil. Previdnost ji je narekovala, naj ne gre pri izhodu. Izstopila je na drugi strani vlaka in se izgubila s proge, še preden je vlak odpeljal dalje. Tudi proti domu ni šla po običajni poti, temveč z druge strani. Tam čez je držala bližnjica h Golobu.

Najprej jo je misel speljala k Martini. Ko pa je pomislila, da je dekle Filipova sestra in da je Nemci niso prijeli, je to zavrgla. Zanesla se ni mogoče. To mora zvedeti samo pravi!

S težo, ki jo je hotela čimprej odložiti, je zavila proti Golobu. Zaupala mu je še najbolj, čeprav je prišel iz zaporov. Vendar je hodila tako, da je videla pot pred seboj. Golobov fantič je nad potjo pasel krave. Prosila ga je, naj stopi po očeta, da bi ji nekaj pomagal.

– Povej mu pa tako, da o tem ne bo slišal nihče drug, mu je naročila v upanju, da fant ne bo storil prvič kaj takega.

Otroška glavica je razumno prikimala, in fantičeve noge so že oddrobile proti domu.

Golob je kmalu prišel z nekim orodjem in sprva ni kazal nobene pripravljenosti. Posebno še, ko je od Angele zvedel, da prihaja od moža, ki je v tistih zaporih, kjer je bil tudi sam.

Skranja je celo mislil, da jo je popadla kakšna slabost, ko pa je videl njen prepadeni obraz, je začel razumevati, da gre najbrž za pomembno sporočilo. Po ovinkih je tipal, kaj bi moglo biti, toda Angela ga je odločno zavrnila:

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

84

– Ti boš že razumel, da ti ne morem povedati. Vsekakor pa moram najti kakega obveščevalca! Zelo se mudi!

Zdaj je Golob, ki je dosti previdnejši kakor pred aretacijo spet navezal stike s partizani, čutil potrebo, da se ponudi še enkrat. Posebno še, ker je bila Angela v takem stanju nerodna in utrujena.

– Ni kaj reči, zato sem se tudi obrnila nate. A bolj prav bo, če pride kak partizan. Povem ti le, da gre za Filipa!

Golob je zdaj samo prikimal.

– Tako, tako. Razumem. Nič ne skrbi, bom že uredil, da bo prav!

– Pohiti. Počakala bom nad kozolcem!

Angela je zaradi čakanja postajala že nestrpna, bala se je, da Golob ne bo našel nikogar. Minila je ura in druge pol.

Potem se ji je ves zasopel pokazal obveščevalec Jesen. Poznala ga je in mu takoj povedala vse po vrsti. Saj ni bilo mnogo, vendar dovolj.

– Dobro delo si opravila, ji je rekel Jesen. – Pravzaprav smo nekaj takega že pričakovali.

Angela je zdaj premišljevala, če bo varno iti domov, kajti kdo ve, če je ne bodo nadzorovali.

Jesen, ki se je pogovarjal z njo kakor včasih s Petrom, je že imel svoj načrt.

– Bolje bo, če se vrneš domov in se vedeš, kakor da ničesar ne veš.

– Nevarno je, a taka kakor sem, moram še domov. Skrbi me, kako se bo to izteklo!

– Samo da se je takole obrnilo. Poišči si kako žensko, da ne boš sama, za drugo bomo že mi skrbeli.

– Ne gre mi v glavo, zakaj so mi dovolili obisk, je na glas premišljevala Angela.

– Res je precej čudno. Mora že biti kaka nova gestapovska spletkar. Ali pa napaka? Kmalu bomo zvedeli.

Jesen je dobil v pomoč skupino fantov. Skrivaj so Filipa iskali povsod tam, kjer je bilo najverjetneje, da ga bodo lahko ujeli neopazno. Tvegali so, tudi na cesti s postaje so postavili zasado. Opazili so ga že, ko je stopil z vlaka.

– Prijeti ga moramo še danes. Ne sme nam uiti, ljudje pa tega tudi ne smejo opaziti! je pojasnil Jesen svoji skupini. Navadno je Filip zavil po svoje, to pot pa je šel z grupo ljudi, ki je kakor on, prihajala od vlaka.

Opazovali so ga od blizu, skriti nad cesto in želeli so, da bi se ločil od drugih. Toda kakor bi vedel, se je držal ljudi. Dan je bil in nemška postojanka blizu, zato se jim je izgubil izpred oči.

– Kar od tod ga bom spodnesel, je sikal Ris, ki mu je bil Filip spravil očeta v zapor.

– Ne, je odsekal Jesen. – Vedeš se, kakor da ne veš, kaj nam je storiti!

VLADIMIR STOJAN

1

PO POTEH VELIKIH BITK

V glasilu Železar je bil objavljen oglas, s katerim je komisija za interniranje pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice vabila člane ZB na petdnevno potovanje po Jugoslaviji. Že dalj časa sem si želel ogledati kraje, ki so odigrali tako pomembno vlogo v naši bližnji zgodovini in kjer so potekale najbolj krave bitke za najbolj humane cilje in ideje v naši revoluciji. Zanimalo me je potovanje tudi zato, ker sem bil takoj po osvoboditvi, to je, v letih 1945 do 1947 v nekaterih krajih kot vojak. Radoveden sem bil, kaj je od takrat spremenjenega, kakšno je življenje sedaj. Tako sem se prijavil in čakal na 8. september, ko je bil čas odhoda.

Sreda 8. 9. 1976.

Kot običajno sva z ženo že zvečer pripravila vse potrebno za potovanje, da jutraj ne bi bilo nivoze. Ko sva jutraj prispela na zborna mesto, je avtobus že čakal pred Kompasom in le malo časa je še manjkalo do odhoda. Naložili smo še nekaj osvežujoče pijače za pot, tovarišica Rezka nas je preštel in ugotovila, da nihče ne manjka, zastopnik Komasa nas je v imenu agencije pozdravil, predstavil soferja Lojza in vsem želel srečno pot in odpeljali smo se.

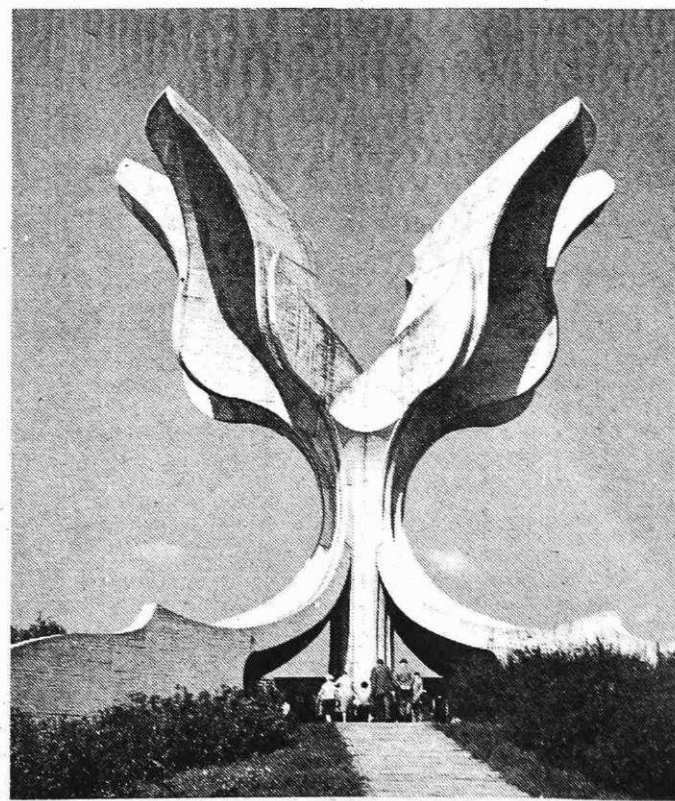
Tako smo odšli na dolgo pot, ki je bila nam vsem, kljub znanim ciljem, neznana. Čeprav smo se odpeljali z Jesenico 5. uri, je bil na cesti že velik promet, posebno v Kranju in

Ljubljani. Nismo pomislili, da je to delovni dan in da je na cesti polno tovornjakov. No, kljub temu nam je vožnja potekala v veselem razpoloženju, ker smo imeli s seboj vodiča Florijana, ki je preizkušal naše znanje iz orientacije, zemljepisa in zgodovine. Seveda je vmes povedal tudi kakšno okroglo, kar pa mu ostali nismo ostali dolžni. Zato nam je čas hitro mineval in že smo se ustavili ob motelu Čatež pri Brežicah. Po kratkem postanku smo pot nadaljevali proti Zagrebu.

Skozi Zagreb nismo vozili po avtocesti, pač pa smo ga morali obiti, ker gradijo nove moderne ceste. Seveda je zato potovanje počasnejše, vendar bolj zanimivo, ker smo se peljali mimo zagrebškega velesajma, ki je bil prav tedaj odprt, in opazovali velike cestne vozle. Marsikdo bi se v takem prometu in zmedzi zavozil, toda naš Lojze nas je kaj hitro pripeljal na avto cesto Zagreb – Beograd.

Po 104 kilometrih še kar hitre vožnje, smo pred Novsko zavili v desno in se po bolj slabi asfaltirani cesti usmerili proti Jasenovcu, kar je bil naš prvi cilj. Že nekaj kilometrov pred ciljem smo na levi strani zagledali kot tulipanov cvet veličasten spomenik. Koliko gorja in žrtev skriva ta tiha krajina. Osebo me je zelo začudilo, ker nisem videl nikjer nikakršnih ostankov barak ali vsaj ostanke zidov. Nekoliko ven iz naselja je sedaj zgrajen lep paviljon, v katerem je muzej z arhivskimi slikami, množica vitrin, v katerih so različni rekviziti in osebni pribor žrtev, pa zopet v drugih vitrinah orodje za mučenje. Posebno grozno je, ko gledaš na slikah, kako so ljudi klali kot živino z noži, ki so tudi razstavljeni. Razstavljen je tudi bat, s katerim so pobijali ljudi in jih nato metali v Savo. Taborišče je bilo postavljeno tik ob reki Savi in zato veliko ubitih sploh niso pokopali, pač pa jih puščali, da jih je odnesel tok Save. O tem so nam pokazali tudi dokumentarni film.

Vsa ta grozodejstva so delali ustaši nad rodoljubi lastnega naroda in pa nad Srbi, ki niso hoteli sprejeti rimsko katoliške vere. Ustaši so bili pri tem groznem delu dosledni, kajti za seboj niso pustili dosti vidnih sledov. Ko so odhajali, so za seboj uničili vse in le redki izmed 700.000, kolikor jih je bilo v taborišču, so pričakali svobodo.

Spomenik v Jasenovcu

8

ŽELEZAR

DELO SVETA ZA SPREMLJANJE DRUŽBENOEKONOMSKEGA POLOŽAJA ŽENSK

Pri občinski konferenci SZDL Jesenice deluje tudi svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk v jeseniški občini. Na današnji seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice bodo tudi obravnavali program dela sveta do novembra letos.

Svet ima predvsem nalogo spremljati družbenoekonomskega položaja žensk v občini, probleme, ki nastopajo v položaju žensk na delovnem mestu in v krajevni skupnosti. Če ob tem upoštevamo, da je po zadnjih podatkih v jeseniški občini okrog 51 odstotkov ženskega prebivalstva, potem ima delo sveta še večji pomen. Ob tem velja poudariti, da je delo sveta veliko bolj učinkovito, če v njem dela čimveč zainteresiranih in če ima na program dela vpliv čimveč dejavnikov, ki so zainteresirani za čimbolj vsestranski razvoj naše družbe.

Po že začrtani usmeritvi ob začetku svojega delovanja se bo v tem obdobju svet usmeril predvsem v spremljanje programa samoupravnih interesnih skupnosti, posebna pozornost pa bo namenjena tistim programom samoupravnih interesnih skupnosti, ki so vezani na izvajanje zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ter tistih, ki jih je svet v sprejeti usmeritvi opredelil kot pomembne, ti pa so: zdravstvo, zaposlovanje, otroško varstvo in socialno skrbstvo. To so tudi področja, kjer se prav ženska še kako srečuje z velikimi problemi. Čeprav brezposelnost v jeseniški občini ni velika, pa je res, da so v večini med brezposelnimi ravno ženske, in to po pravilu ne kvalificirane, za katere pa ni velikih možnosti za zaposlitev.

Tudi na področju zdravstva so določeni problemi, ki se tičejo prav ženske, na področju otroškega varstva se srečujemo z omejenimi kapacitetami v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, tako da nastaja problem, kam z otroki. Pri tem bi veljalo poudariti, da bi tudi v jeseniški občini lahko začeli s posebno obliko varstva, to je, varstvo v družinah.

Da pa bi dobili dejansko oceno družbenoekonomskega položaja žensk jeseniški občini, njihovih možnosti za aktivno vključevanje v delegatski sistem in da bi dobili pregled nad prisotnostjo žensk v samoupravnih organih in delegacijah, svet pripravlja anketo, ki bo vključevala reprezentativni vzorec zaposlenih in nezaposlenih žensk v občini. Z anketo naj bi zbrali podatke o tem, v kakšnih pogojih delajo ženske na delovnih mestih, kakšne so možnosti izobraževanja na delu, kakšna je izobraževalna struktura, kateri so osnovni problemi, ki onemogočajo vključevanje v družbeno življenje. Podatki, ki jih bo dala anketa, bodo razpravljali osnovo za aktivnost sveta v prihodnje. Da pa bi dala anketa res prave podatke o položaju žensk v občini, bo potrebno aktivno sodelovanje vseh tistih, ki bodo vključeni v anketo, še posebno pa samih anketirank. Le tako bo dejavnost sveta res usmerjena na tista področja, ki so najbolj pereča in kjer so potrebni čim hitrejši ukrepi. Za zagotovitev izvajanja ankete se bo svet povezal z osnovnimi organizacijami sindikata, ki bi bili nosilci aktivnosti ob izvajanju ankete v organizacijah združenega dela, v krajevni skupnosti pa naj bi to nalogo prevzeli delegati sveta krajevne konference SZDL.

Poleg tega bo svet sodeloval z društvom prijateljev mladine na področju letovanja socialno in zdrav-

stveno ogroženih otrok in pri vprašanjih, ki se pojavljajo pri organiziranju praznovanj dedka Mraza, v smeri enotnega pristopa v delovnih organizacijah in krajevni skupnosti.

Svet bo tudi pravočasno pripravil program praznovanj 8. marca — dneva žena v usmeritvi, kakršna je bila zadnja leta. Da ne bi prišlo do izkrivljanja v smeri izključno družabnih prireditev ali materinskih dni, bo svet obvestil organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in društva o enotnih vsebinskih priporočilih za praznovanje.

Poleg nekaterih uspešnih nalog, ki jih je svet opravil decembra kot, na primer, razpravo o zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, pripravljata tudi razgovor o vlogi ženske v ljudski obrambi in družbeni samozasčitvi v krajevni skupnosti, kjer naj bi oblikovali sekcije in komisije.

Svet pripravlja tudi posvetovanje o zaposlovanju žensk v jeseniški občini. Stipendijski politiki ter usmerjenem izobraževanju. Zelo pomembna pa bo tudi razprava o za-

konu o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravic do svobodnega odločanja o rojstvu otrok. Ob sodelovanju s samoupravno interesno skupnostjo za zdravstveno varstvo na Jesenicah, bodo skušali analizirati pogoje za delovanje strokovnih služb, ki bodo dolžne zakon izvajati. Razpravo o tem zakonu naj bi organizirali aprila. Za september pa svet predvideva analizo ankete.

Poleg tega pa ima tudi sekretariat sveta obilo nalog: spremljanje aktivnosti komisij in sekcij pri krajevni konferenci SZDL, z delegatkami iz krajevni konferenc pa naj bi pripravili oblikovanje sekcij za spremljanje družbenopolitičnega in ekonomskega položaja žensk pri krajevni konferenci SZDL. Priprave na oblikovanje sekcije kmetijskih proizvajalk, povezovanje z organizacijami združenega dela, ki vključujejo pretežno ženske, in spoznavanje problemov, s katerimi se srečujejo te delovne organizacije pri proizvodnji. Ena izmed pomembnih nalog sveta pa bo tudi preučiti možnosti pomoči zaposlenim ženskam, pomoč pri gospodinjstvu, čiščenju stanovanj, soseska pomoč, pomoč ostarelim ter preučiti možnosti zaposlovanja žensk v teh dejavnostih.

To so naloge sveta in sekretariata do novembra letos, seveda pa je to le okvirni program, ki bo lahko dopolnjen v skladu s potrebami. Ob tem pa velja poudariti, kot že nič kolikokrat, da je potrebno sodelovanje vseh zainteresiranih, da bodo težave in problemi prišli na svetlo in da jih bomo lahko uspešno reševali.

R.

Zima na Muroci

SESTANEK TIGROVCEV PRED 45 LETI NA JESENICAH

Nekega dne proti koncu januarja leta 1932 so se sestali na Jesenicah nekateri člani protifašistične organizacije TIGR (Trst — Istra — Gorica — Reka). Iz Ljubljane so prišli Danilo Zelen, Ivo Višnjevec, oba padla v NOV, in Justin Godnič, z Dolenjske Anton Černač, iz Beograda pa je prispel Albert Rejcek, ki je bil tajnik primorskih emigrantskih društev v Jugoslaviji. Na Jesenicah so se sestali z Andrejem Čopijem, Nikolajem Lončnerjem (padel kot talec v decembru 1941) Slavkom Jelinčičem in Srečkom Šorlijem. Čez zasnežene bohinjske gore pa je prispel Simon Kos iz Nemškega Ruta (ustreljen v dec. 1941 pri Trstu). Navzoč je bil tudi takratni obmejni komisar Anton Batagelj, ki je prav tako pripadal tej organizaciji.

Kot je znano, so bile Jesenice v letih pred drugo svetovno vojno eden glavnih centrov protifašistične dejavnosti v zamejstvu, kjer so se pogosto zbirali borci proti fašizmu,

ki so pobegnili pred aretacijo v Jugoslavijo in tu nadaljevali borbo. Na Jesenice so tudi prihajali mnogi člani organizacije, katerim kvestura ni prišla na sled, in so imeli trdno povezavo z onimi v Sloveniji. Tu se je zbiral propagandni material za prenos preko meje na Primorsko, čez bohinjske gore ali pa pod Jalovcem. Ogromno časopisov, knjig, letakov in drugega je v teh letih šlo čez mejo, saj je po tem naše ljudstvo tako rado posegalo, ko so jim bile odvzete vse narodnostne pravice. Fašizem jih je oropal vseh človeških pravic in tako so morali poseči po samoohranbi.

Namen sestanka na Jesenicah je bil prav v tem, da se v prihodnjih mesecih še poživijo to delo in da se pridobi še nove sodelavce z obeh strani meje. Pri tem je bilo tudi dogovorjeno, da je treba požgati noko koč pod Rodico in bajto pod Suho na italijanski strani, pač zato, ker so se tam večkrat zadrževali italijanski obmejni organi in prežali na naše ljudi, ki so skrivaj prihajali preko meje. Domenili so se tudi, da se čimprej sestanejo s Ferdinom Kravancem iz Čezsoče, in to na sedlu med Jalovcem in Ozebnikom, da se tako razširi in učvrsti zveza na Bovško.

V spremstvu tigrovskih kurirjev s Primorske so prihajali na Jesenice tudi mnogi pripadniki italijanskih antifašističnih strank, ki so morali zbežati, sicer jim je grozila aretacija. Na obmejnem komisarjatu na Jesenicah so zanje poskrbeli, da so nato lahko nemoteno odpotovali dalje v Francijo, kjer so bili sedeži italijanskih političnih strank v emigraciji. Tako je šel tod mimo v Pariz tudi pokojni Ivan Regent. V Tolminskem zborniku 1976 so večkrat omenjene Jesenice kot kraj, ki je bil zelo važen v letih naše borbe proti fašizmu.

Julija letos bo 50-letnica osnovanja protifašistične organizacije TIGR. Takrat so se namreč na Nanosu zbrali nekateri naši zavedni rojaki in se dogovorili, da začnejo z organizirano borbo proti fašizmu, oziroma z borbo za narodnostne pravice Slovencev pod Italijo.

Srečko Šorli

VZORNO GASILSKO DRUŠTVO

Gasilsko društvo Smokuč je imelo v soboto, 22. januarja, svojo redno letno konferenco v domu DPD Svoboda na Breznici. Udeležilo se je veliko število članic, članov, mladincev in pionirjev.

Z zelo skrbno pripravljenimi in podanimi poročili upravnega odbora so bili navzoči seznanjeni o vsem delu upravnega odbora v preteklem letu. Čeprav društvo deluje na majhnem področju, se je v razmeroma kratkem času razvilo v eno najuspešnejših in najmočnejših organizacij v krajevni skupnosti Zirovnica in je tudi za vzor društvom v okviru občinske gasilske zveze Jesenice.

Imajo veliko strokovnega kadra, še več pa volje do dela, kar je osnova, da društvo napreduje. Gasilsko-športna tekmovalna članica, članov, mladincev in pionirjev se pri njih vedno bolj uveljavljajo, saj je udeležba na tekmovalnih OGZ že postala njihova stalna praksa. Ta na-

čin dejavnosti je privlačna oblika dela pri usposabljanju članstva, kakor tudi urjenja operativnega kadra.

Za vasjo Smokuč bodo spomladí dogradili, svoje lastno vežbališče za urjenje gasilsko-športnih tekmovalnih disciplin.

Veliko skrb in pozornost namenja jo ženskemu članstvu, ki je zelo vztrajno in marljivo. Lansko leto so na republiškem tekmovalju v Mariboru, v veliki konkurenci, dosegle tretje mesto — zlato tekmovalno značko. Žensko članstvo je tudi enakopravno zastopano v upravnem odboru društva.

V bodoče imajo veliko načrtov. Med te sodijo priprave na proslavo 50-letnice društva, vključevanje v družbeno samozasčitvo, usposabljanje članstva, skrb za dodatne vire financiranja in podobno.

Na konferenci so podelili tudi društvena priznanja dolgoletnim za-

Na 71. seji izvršnega sveta OS Radovljica, 21. januarja, so obravnavali poročilo o delu zavoda za urbanizem Bled, predlog zgradnega načrta Radovljica-center in več drugih zadev s področja urbanizma in gradbeništva, potrdili so program dela komisije za ugotavljanje črni gradnji in predlog o podelitvi Prešernove nagrade gorenjskih občin za 1976. leto. Poleg tega so izrekli soglasje k spremembam in dopolnitvam odloka o obveznem združevanju dela sredstev za kreditiranje stanovanjske gradnje in k odloku o določitvi najnižjega odstotka sredstev za razširjeno reprodukcijo in družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu v občini.

Izvršni svet OS je na 70. seji sprejel predlog odloka po katerem se prispevek za uporabo mestnega zemljišta letos poveča za naselja iz I. kategorije od 0,20 na 0,30 din po kv. metru, za naselja II. kategorije od 0,15 na 0,20 din ter za III. kategorijo na 0,15 din. Za poslovne objekte se v I. kategoriji poveča prispevek od 0,25 na 0,40, v II. kategoriji od 0,20 na 0,30 in v III. kategoriji na 0,20 din. Po tem predlogu se vključijo v II. kategorijo tudi naselja Brezje, Podnart, Bohinjska Bela, Srednja vas, Česnjica in Podnart, vsa ostala manjša naselja pa bodo uvrščena v III. kategorijo. Prispevek se bo plačeval po mesečnih obračunih na koncu leta.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL je na seji, 14. januarja, ocenil dosedanje sodelovanje družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine z JLA ter sklenil predlagati predsedstvu, da se v cilju poglobitve odnosov skliče širši posvet, ki bo 27. januarja v vojašnici na Bohinjski Beli. Na posvetu bi spregovorili o možnih oblikah sodelovanja med armado in družbeno skupnostjo, DPO, šolami in SIS v občini. Poleg tega so na seji sklenili, da bodo do konca marca v vseh KK SZDL razprave o programih preusmeritve kmetijstva in gozdarstva po KS in o bodoči organiziranosti zadrug v skladu z zakonom o združenem delu. Spregovorili so tudi o reorganizaciji zavarovalstva, o katerem bodo v februarju tekale razprave tudi na izvršnih odborih KK SZDL in svetih KS.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 13. seji, 20. januarja, obravnavalo problematiko stipendiranja, ki jo je v svojem poročilu prikazala občinska komisija za stipendije. Spregovorili so tudi o nalogah SZDL pri organiziranju javnih razprav o kmetijstvu in razvojni programih zadrug po krajevni skupnosti, ki bodo potekale v vseh KS do konca marca. Na dnevnem redu je bila tudi obravnava stalščice OK ZK in občinskega odbora ZZZ NOV, glede pobude za ustanovitev gorenjskega muzeja revolucije v Begunjah.

Na 33. seji komiteja OK ZK Radovljica, 19. januarja, so ocenili uspešnost izvajanja sklepov 5. seje CK ZKS v 1976. letu, sprejeli program dela in proračun OK ZK za 1977. leto ter se dogovorili o pripravah na obisk, ki ga bosta v radovljiki občini opravila prihodnji mesec predsednik CK ZKS Franc Popit in sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. Sprejeli so tudi sklep o sklicu OK ZK konec januarja in o sklicu sekretarjev svetov in OO ZK v začetku februarja.

Po sklepu, ki so ga sprejeli na 31. seji komiteja ZK Radovljica, bodo v cilju uspešnejšega dela mladih komunistov v ZMS ustanovili aktivne mladih komunistov za Bled z okolico, za Bohinj, Radovljico, Lesce, Begunje, Podnart in Kropo. Za izvedbo te naloge so imenovali sedemčlansko komisijo, v kateri so člani komiteja in člani predsedstva OK ZSMS Radovljica.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na zadnji seji po obravnavi sklepov občinske komisije za varstvo vojaških grobišč in spomenikov soglasalo s predloženim programom obnovitvenih del na spomenikih in grobiščih NOB v 1977. letu, za kar je namenjeno iz občinskega proračuna 70.000 din. Predsedstvo je zavzelo stališče, da morajo del sredstev pri manjših obnovitvenih delih na svojem območju zagotoviti tudi krajevne skupnosti.

Razen 12 občinskih odborov sindikata delavcev v gospodarskih, terciarnih in družbenih dejavnostih, kolikor jih deluje v okviru zveze sindikatov radovljiki občine, bodo v začetku februarja po sklepu predsedstva občinskega sveta ZSS ustanovili tudi občinski odbor sindikata delavcev stanovanjske in komunalne dejavnosti. Pobudo za ustanovitev so dale OO sindikata v TOZD, ki so jih konstituirali v novi OZD Komunalno gospodarstvo Radovljica.

14. in 15. januarja je bil v hotelu Jelovica na Bledu seminar za člane samoupravnih organov in direktorjev kmetijskih zadrug in obratov za kooperacijo iz cele Slovenije, ki ga je organizirala združna zveza Slovenije. Razpravljali so o srednjeročnem razvoju kmetijstva in živilske industrije, o hranilno kreditni dejavnosti v zadrugstvu, o uveljavljanju zakona o združenem delu v kmetijskih zadrugah in o nalogah agroživljalstva pri nas.

Iniciativni odbor za združevanje tekstilne industrije v radovljiki občini je v torek, 18. januarja, sklical posvet predstavnikov tekstilne industrije, družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta občinske skupščine. Udeleženci posveta so obravnavali gradivo o temeljnih izhodiščih za združevanje OZD Almira, OZD Sukno in OZD Vezanine v SOZD Tekstilna industrija občine Radovljica. Gradivo je lunskega novembra pripravil iniciativni odbor in ga poslal v javno razpravo vsem zainteresiranim dejavnikom v občini.

V četrtek, 27. januarja, ob 12. uri bo v veliki sejni dvorani občinske skupščine ustanovno zasedanje skupščine komunalne interesne skupnosti občine Radovljica. Izvolili bodo predsednika skupščine in obeh zborov, izvršni odbor in odbor samoupravne delavske kontrole ter sprejeli družbeni dogovor, samoupravni sporazum in statut skupnosti. Na zasedanju bodo obravnavali tudi smernice za program komunalne dejavnosti v 1977. letu.

Izobraževalna skupnost Radovljica stipendira v tem šolskem letu, za potrebe šol in vzgojno-izobraževalnih ustanov v občini, 27 srednješolcev in 20 upravičenecov višjih in visokih šol. Višina stipendije je določena po republiškem samoupravnem sporazumu na osnovi doseženih učnih uspehov in znaša najmanj 550 din mesečno. Vsak mesec nakaže izobraževalna skupnost okoli 40.000 din stipendij.

Na pobudo KK SZDL Begunje se je 12. januarja sešel širši politični aktiv, na katerem so kritično spregovorili o organizacijski povezanosti in dejavnosti begunjske mladine. Čeprav na papirju že več let obstaja OO ZSMS, mladi zaradi slabega vodstva, ki je vrh tega dokaj razdeljeno po vaskih interesih, razen za plese, ne kažejo nobene družbene aktivnosti. Na aktivu so sprejeli več sklepov, ki naj bi mlade spet spodbudili k organiziranemu delu v okviru OO ZSMS, kar bodo zagotovili z ustreznjo kadrovske sestavo vodstva.

Delovni kolektiv tovarne merilnih instrumentov ISKRA Otoče je na zborih delavcev sprejel plan proizvodnje za 1977. leto že ob koncu lanskega leta. Predvidevajo, da bodo letos proizvedli za 166.362.783 din raznih izdelkov, kar je za 9 % več kot 1976. leta, pri tem pa bodo zaposlili 4 delavce več kot lani. 70 % svojih proizvodov bodo prodali na domače in 30 % na tuje tržisce. S povečano produktivnostjo in varčevanjem računajo doseči za 13 do 16 % višje osebné dohodke.

Upravni odbor OZD Elan Begunje je na decembrski seji po obravnavi predlogov, sklenil denarje nagraditi za izume in tehnične izboljšave v proizvodnji avtorjev: Janeza Ravnika, Marjana Mertelja, Franca Fretnarja, Milana Kosmača, Jožeta Kunšiča, Vinka in Zvonka Potočnika, Jožeta Berceta, Andreja Robiča, Franca Petermana in Nevenko Krmpotič.

V soboto, 15. januarja, so odprli v Bohinjski Bistrici novo slaščiarno ŽITA Ljubljana — TOZD Triglav Lesce. Novi lokal, edini te vrste v tem kraju, je v pritličju novega stanovanjskega poslovnega bloka, kjer so tudi prostori podružnice Ljubljanske banke in trgovine Ljubljanskih mlekar. Lokal, ki nosi ime Kobla, ima 100 kv. metrov površine. Na zalogi bo imel, razen slaščic in peciva, tudi brezalkoholne in alkoholne pijače. Odprt bo tudi ob sobotah in nedeljah.

Na farmi KZK Kranj v Poljčah, kjer redijo 200 krav, so v 1976. letu namolžili 1.358.868 litrov mleka ali v povprečju 6.565 litrov na kravo. To predstavlja rekordno proizvodnjo, tudi za najbolj razvite dežele v svetu. Obrat v Poljčah je tudi edina tovrstna farma v državi, ki je lani poslovala brez izgube.

Godba na pihala iz Gorij praznuje letos 70-letnico organiziranega delovanja. V ta namen bodo pripravili široko proslavo, ki naj bo hkrati praznik godbenikov radovljiki občine. Za organizacijo priprav in izvedbo proslave so imenovali širši odbor, v katerem so razen krajevnih predstavnikov DPO in KS, tudi predstavniki OK SZDL, kulturne skupnosti in ZKPO. Odbor se je sestel na prvi seji v ponedeljek, 17. januarja, in sprejel okvirni program.

Dramska skupina DPD Svoboda Mošnje je v nedeljo, 16. januarja, na odru domačega kulturnega doma imela premierno predstavitev igre Miska Kranjca Pot do zločina, ki jo je režiral domačinka Cilka Merteljnova. Obiskovalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so bili z uprizoritvijo zelo zadovoljni. Mošnjani bodo s to igro gostovali tudi v drugih krajih občine.

Ceprav na Bledu deluje vrsta kvalitetnih športnih klubov, še vedno nimajo enotnega športnega društva. Mnogotere pobude za takšno ustanovitev so skoraj zmeraj padle v vodo. Kot vse kaže, pa se bo vendarle stvar premaknila z mrtve točke, zahvaljujoč odločni zavzetosti enega najboljših klubov, odbojkarjev Bleda, ki so na zadnjem obnem zboru sprejeli sklep, da je za razmah blejskega športa ustanovitev društva najnujnejša naloga, ne le športnih delavcev, marveč tudi SZDL in drugih DPO v tem kraju.

POTI IN STRANPOTI INŽENIRJA KERINA ALI SAMOUPRAVLJANJA?

Ce zanemarimo kritike v periodičnem tisku in se omejimo le na zapis Tableta za samoupravljanje? Iga Tratnika v Delavski enotnosti, z dne 28. decembra 1976, in na televizijske Kulturne diagonale, 24. januarja 1977, namenjene tej temi, potem lahko ugotovimo, da sta tako prva polemika kot druga tribuna delno sicer pojasnili odmeve te prve slovenske nadaljevanke (kot je poudaril Saša Vuga v ponedeljkovi oddaji), vsaka pa le s svojega stališča.

Iga Tratnik se v svojem zapisu sprašuje, kaj je tisto, kar je novo nadaljevanke ljudem približalo, da so jo sprejeli za svojo, in to vsi ljudje, ne samo tisti, ki bi jih fabula lahko prizadela, to je, železarji treh slovenskih železarj. Odgovor je na dlan: samoupravljanje, samoupravni odnosi in odnosi med samoupravljanjem. Seveda tisti negativni, ki smo jih videli v nadaljevanju. Citiram: »Saj se je navsezadnje celo televiziji zdelo primerno, da »tematiko« uvrsti v najelitnejši del svojega programa. In to celo v literarni obliki, z udeležbo lepega števila slovenske gledališke smetane.« Tu se pa njegovo razpravljanje o televizijski »literaturi« (ki seveda ni literatura, ampak specifično televizijsko izrazno sredstvo – nadaljevanke) neha. Iga Tratnik nadaljuje z družbeno kritiko teh odnosov, s kriteriji, prevzetimi iz življenja, o delavskem svetu, na primer, ki ne ustreza dejanskim delavskim svetom, kakršni so v temeljnih in v organizacijah združenega dela, o tehnokratih, o delavcih, ki sploh še niso samoupravljalci, o sindikatu, ki ga ni, o sekretarju občinskega komiteja, ki se več ukvarja s pogledi svoje žene kot pa z občinskimi komiteji, »da o bazi sploh ne govorimo«, o mladi generaciji. Na koncu sicer omeni, da je bila serija sprejeta tako zelo odmevno prav zaradi identifikacije, ne toliko z junaki, kot z odnosi. Jasno pa je, da tudi on ocenjuje in vrednoti nadaljevanke prav s stališča identifikacije. Prav zato je zanj Trnik grenka tableta, ki »jo bomo preprosto pogoltnili, da se morda izognemo gripi in glavobolu.«

Ce je to njegovo osebno stališče, ne vem in tudi pomembno to ni. Pomembno je le, da je to stališče širšega kroga ljudi, kar se je pokazalo tudi v televizijski tribuni v Kulturnih diagonalah.

V ponedeljkovi oddaji so najprej prišli na račun televiziji. Odmevnost prve slovenske nadaljevanke je zanje vsekakor velik uspeh, verjetno bo vplivala tudi na nadaljnjo, programsko usmeritev RTV Ljubljana. Saj imajo v načrtu tudi nadaljevanje Poti in stranpoti. Večina udeležencev pa je spet postavljala enačaja med odnosi v nadaljevanju in odnosi v vsakdanjem življenju. Tako zelo, da so se pojavljale celo ocene kot dokumentarni film, učna ura samoupravljanja, neki gledalec je »sebe celo dvakrat videl notre«. Hkrati pa smo slišali tudi kritiko, češ da takih samoupravnih odnosov ni, da je naš delegatski sistem dovolj močan, da opravi s takimi izkrivljanji, in nadaljevanke naj bi se poznalo, da obravnava stvari, ki so se dogajale pred leti in so že presežene.

Prav zato se je druga stran oglašila z mnenji, da gre tu za verizem in dokumentarnost, skratka za angažiranost. Hkrati s tem pa je bila izražena bojazen, da bližina dokumentarnosti lahko pomeni simplifikacijo in nizko umetniško raven, kar pa seveda ni nujno. Ni čudno, da je Bojan Štih navajal Levstikova naročila Jurčiču, kako naj jemlje za svoje pisanje karakterje iz življenja, in poudaril, da je tega že sto let in več. Da je treba kljub verizmu iskati v umetniškem delu občloveške značilnosti in da je bila želja biti fotografija neke resničnosti premočna v odnosu do neke človeške drame. Podobno je problem inženirja Kerina postavil v ospredje Jože Snoj in očital nadaljevanke, da se njegova intimna drama začne šele ob koncu. Da je človek prvi in da bi se družba morala odražati preko človeka. (Zanimivo, da so se ostale ocene inženirja Kerina omejile na njegovo precejšnjo družbeno angažiranost, češ da je zgolj borec za svoje interese in ne za širše, družbene.)

Tu pa tudi mene čelvelj žuli. Prav je, da nas neka nadaljevanke v toliki meri razburi (ker se ne le identifikiramo z junakom, ampak potegnemo paralele tudi z razmerami v fikciji in v vsakdanjem življenju), da tako prizadeto reagiramo. Prav je, da se vprašamo, kakšno je naše samoupravljanje, ko gledamo tisti fiktivni prikaz na ekranih. Moti me pa in tudi pristajati ne morem na to, da imamo neko delo, ki naj bi bilo umetniško, za dokumentarno. Gre za odnos do umetnosti, do njenih lastnih razvojnih zakonitosti, ki jih prav s takimi reakcijami zanikamo. Pozabljamo, da je vsako umetniško delo fikcija, izmišljotina, lepa laž, s katero se sicer identifikiramo, pa na koncu z identifikacijo prekinemo. Da mora priti na koncu do katarze. Druga stvar je, kako tako umetniško delo vrednotimo, ali ga imamo za ogledalo življenja in smo s tem na pozicijah imitacijsko gnoseološke

estetike ali pa ga vrednotimo z ontoloških stališč. Kakorkoli že, vrednotenja literarnega dela ne smemo zamenjavati z vrednotenjem konkretnih življenjskih razmer. Če pa že ocenjujemo nadaljevanke, potem povejmo: v nadaljevanke so odnosi med samoupravljalci taki in taki, ljudje so neznajčni, inženir Kerin kot osrednji akter je premalo družbeno angažiran.

In končno se vprašajmo, kdo je glavni junak nadaljevanke, inženir Kerin v svojih človeških dimenzijah ali samoupravljanje? Reakcije na Slovenskem so pokazale, da je v ospredju samoupravljanje. Mogoče je tako tudi prav. Zdi se pa, da je bil prav inženir Kerin zamišljen kot glavni junak, vsaj v začetku je bil, v tistih nadaljevanjih, ki jih mi nismo videli, in tudi v Kulturnih diagonalah je bilo izraženo mnenje, da smo o njem premalo vedeli, da je, skratka, nepopoln. Zdi se, da smo se z junakom še premalo identificirali, da so nas prizadele le krivice, ki mu jih je prizadejalo njegovo okolje, pozabili, pa smo nanj kot na človeka, ki ostane na koncu sam, ki je problematičen junak (primerjava z romaneskim junakom je tukaj možna). Nekoliko hudobno rečeno, namesto da bi se vprašali, zakaj se Kerin na koncu ni oženil z Vero (če se že ne vprašamo, zakaj se ni oženil in zakaj je sam), nas je zanimalo, koliko so jih na koncu zaprli.

To pa je konec koncev že vprašanje vrednotenja nadaljevanke kot umetniškega dela. Mene pa je, še enkrat poudarjam, motilo le to, da tisti, ki so o nadaljevanke razpravljali, niso potegnili ločnice med umetniškim delom in med življenjem. Šele po tem lahko razpravljamo o samoupravljanju v nadaljevanke in o samoupravljanju, kakršno je tu, pri nas, v naši organizaciji združenega dela in v naši občini. M. V.

IZVRŠNI ODBOR SKUPŠČINE KS JESENICE O TEKOCIH NALOGAH

Zadnje sejo izvršnega odbora skupščine kulturne skupnosti Jesenice, ki jo je Joža Varl sklical 20. januarja, so namenili številnim tekočim vprašanjem in nalogam. Poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje in potrjevanja zapisnika so obravnavali:

– Priprave na oblikovanje družbenega dogovora med kulturno skupnostjo in organizacijami združenega dela o zbiranju sredstev za gradnjo osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah. Ta naloga izhaja iz družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980 in temeljeve plana kulturne skupnosti za obdobje 1976–1980, podprta s široko izraženim interesom delovnih ljudi in občanov. Na seji so sprejeli nekatera izhodišča za oblikovanje dogovora, ki mora biti pripravljen za razpravo do konca februarja.

– Dejavnost kulturnih skupin na šolah in formiranje šolskih kulturnih društev ter vprašanje kontinuirne in sistematične kulturne – estetske vzgoje, ki mora potekati v vseh obdobjih človekovega življenja, zlasti v vzgojnoizobraževalnem procesu na vseh stopnjah in oblikah. Sklenili so, da bodo predlagali samoupravna interesna skupnostima za vzgojo in izobraževanje ter varstvo otrok, da po tem vprašanju skličejo sestanke z vsemi predstavniki vzgojnoizobraževalnih organizacij in predšolskih vzgojnovarstvenih ustanov, ker ta naloga prav tako izhaja iz družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980.

– Priprave na oblikovanje novega statuta kulturne skupnosti in ustreznih pravilnikov, z upoštevanjem ustavnih določil in določil, ki izhajajo iz zakona o združenem delu. Sklenili so, da morajo biti osnutki pripravljeni do konca februarja, v javni razpravi pa bodo v mesecu marcu.

– Letna poročila izvajalcev in zasnovne programov izvajalcev za leto 1977. Sklenili so, da letna poročila izvajalcev morajo biti dostavljena do 10. februarja. V zvezi z zasnovami programov izvajalcev pa so poudarili, da le-ti morajo upoštevati pri programiranju koledar prireditve, ki ga je sprejelo predsedstvo občinske konference SZDL za leto 1977, in letošnje jubileje – 40-letnico ustanovitve KPS, oziroma ZKS, 40-letnico Titovega vodstva Zveze komunistov Jugoslavije, 85-letnico rojstva tovariša Tita. 35-letnico ustanovitve nekaterih slovenskih

Kakor lani v tem času, bomo tudi zdaj poskusili popraviti zamujeno: čisto na kratko bomo spregovorili o nekaterih knjigah, ki jih je knjižnica prejela v zadnjem tromesečju 1976, pa jih iz tega ali drugega razloga še nismo omenili v tej rubriki.

Mogoče bi na prvem mestu spregovorili o domačih delih. Pisateljici Mimi Malenškova in Nada Kraigherjeva sta izdali dvojce med seboj zelo različnih del. Malenškova je v zadnjih desetletjih napisala dolgo vrsto romanov, med njimi je kar precej zgodovinskih. S trilogijo Sonce je obstalo je segla še bolj na široko kot po navadi. V romanu se prepletajo usode slovenskih ljudi med drugo svetovno vojno.

Nada Kraigherjeva je napisala nekaj, kar je hkrati nekakšen modern roman-dnevnik in strokovna (ter propagandna) knjiga o jogi; knjiga je plod avtoričinega bivanja na Ceylonu (Sri Lanki), nosi pa malce nenavadno zvonec naslov Jaja veva.

Peter Božič je znan po svojih avantgardnih dramah, – in romanih o ljudeh »na robu«, »izven« itd. Ob njegovi Zemlji – tudi ta roman je izšel v letu 1976 – so zapisali, da se je avtor zdel lotil pisanja o ljudeh, ki so se sprijaznili z bivanjem, kakršno je, (medtem ko je bil v prejšnjih delih bolj uporniški in neprikladni). Vendar tako v Zemlji kakor tudi v romanu Na njeni travi še vedno opisuje ljudi, ki jih je družba izločila, oziroma so se sami izločili iz nje. Sicer pa od Božiča slej ko prej ne pričakujemo realističnega teksta, pa čeprav se zdi realizem še najbolj naraven za tematiko, ki se je v tekstu let iz »eksistencialne« prelevila v socialno. Ko smo že pri domačih avtorjih, omenimo še enega, ki je domač v najstrožjem pomenu te besede.

Edo Torkar je eden tistih Jeseničanov, ki mu je ta dolina postala pretesna in se je zato več kot enkrat iz nje odpravil v širni svet. V knjižnici Vzhodna linija – izšla je

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

v zbirki Mlada pota – sta dva njegova prozna teksta. V prvem opisuje križev pot Daretu Abrama, strojnika na prekoceanskem parniku, ki pluje okrog sveta, drugi pa popotno doživlja Serža Polajnarja – ta ni šel tako daleč kot prvi, obrnil se je že v Trstu. (Bralci Železarja so lahko odlomek iz te povesti brali v zadnjih Listih.)

Proti koncu prejšnjega leta sta izšla še dva slovenska romana, ki pa ju bomo zares samo omenili: Mrtva mlaka Vitomila Zupana in Pustota Vladimirja Kavčiča. Ne z enim na z drugim ni mogoče opraviti tako na kratko.

Kot je znano, je Vladimir Bulatovič med vsemi sodobnimi jugoslovanskimi pisatelji imel še največ uspeha v tujini. Pa ne samo, da tujina pozna njega; z novim romanom Ljudje s štirimi prsti doka-

zuje, da tudi on pozna tujino. V njem namreč obravnava navzkrižje med našimi domci in »našo« politično emigracijo. Čisto na drug način se je podobne snovi lotil srbski pesnik in pisatelj Miloš Crnjanski. Crnjanski je že pred vojno zaslovel zlasti s svojim zgodovinskim, vendar izrazilo modernistično napisanim romanom Seobe. Ta roman smo dobili v prevodu že pred leti, zdaj pa se lahko seznanimo z njegovim zadnjim – predsmrtnim – romanom o življenju emigrantov (ne samo naših) v Londonu. Vendar ni preveč tvegano reči, da Roman o Londonu še zdaleč ne razodeva tiste izpovedne in oblikovalske moči, ki se očituje v Selitvah, – čeprav Crnjanski v Selitvah govori o neki davni dobi, v Romanu o Londonu pa o stvareh, ki jih pozna iz lastne izkušnje. (nadaljevanje)

ZA DRUGAČNO VREDNOTENJE LJUBITELJSKE KULTURE

Čeprav smo zadnje leto, tako v jeseniški občini kot sploh na Slovenskem izredno veliko pozornost – razprav in aktivnosti – namenili vprašanju kulture, in še posebej njeni vlogi in nalogam v socialistični samoupravni družbi, se še vedno srečujemo z mnogimi primeri nerazumevanja pa tudi napačnimi pogledi, predvsem na vlogo in naloge ljubiteljske ali, kakor pravimo, amaterske kulture. Še vedno se v nekaterih krogih in med posamezniki ljubiteljska kultura obravnava kot hobi, kot oblika rekreacije, oziroma kot nekaj, kar je zasebna zadeva posameznikov, kot nekaj, kar je izven združenega dela. Taka mnenja se slišijo celo med posameznimi vodilnimi družbenopolitičnimi delavci in zato moramo tem vprašanjem nameniti še večjo pozornost.

Ko bi poskušali opredeliti, kaj je to hobi, potem moramo predvsem izhajati iz oblik in načina delovanja. Človeka hobi ne oklepa v določen, oziroma opredeljen režim, disciplino, samoopovedovanje in podobno, medtem ko ljubiteljska dejavnost v katerikoli kulturni veji to zahteva. Človek opravlja svoj hobi – ribarjenje, zbiranje in urejanje značk, etiket, trofej in podobno v kateremkoli času in kolikor mu je volja, nasprotno pa to ne velja za tiste, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s kulturo. Ljubiteljski kulturni delavec se mora podrediti določenim disciplinam – dvakrat, trikrat in večkrat tedensko mora ob dogovorjenem času prisostvovati vajam, v nekaterih dejavnostih se mora na vaje celo doma pripravljati, ob nastopih skupine, v kateri deluje, mora biti natančno ob določenih uri na mestu nastopa, sicer nastop lahko tudi odpade – imeti mora precejšnjo mero samoprepogovaranja in samodiscipline ter končno tudi ustrezne sposobnosti, znanje, talent in podobno, da lahko poje v zboru, igra na odru, muzicira v orkestru, oblikuje slike ali vodi in organizira vso to dejavnost, nemalokrat pa se to povezuje tudi z lastnim materialnim vlaganjem. Seveda vse to dela ljubitelj poleg svoje redne zaposlitve.

Ob tem razmišljanju moramo v podkrepitve pomena ljubiteljske kulture navesti, da je sedmi kongres Zveze komunistov Slovenije naložil komunistom nalogo, predvsem tistim, ki delujejo kot delegati v kulturni skupnosti, da se morajo neposredno boriti »za enakopravno uveljavljanje ljubiteljske in poklicne kulture, z jasno določeno vlogo kulturnih zavodov in društev, organsko povezanih z ustvarjalnostjo delovnih ljudi v temeljnih družbenih skupnostih, s kulturno vzgojno funkcijo šol, pa vse do izobraževanja organizatorjev kulturnega življenja in poklicnih kadrov v kulturi.«

Na osnovi tega lahko zaključimo, da ni razlike med vlogo in nalogami poklicne in ljubiteljske, oziroma amaterske kulture, razen seveda mnogokrat v kakovosti, pa še to ni pravilo, kajti mnogo je primerov, ko se tudi v amaterski kulturi dosega profesionalni nivo.

Torej, če izhajamo iz določil slovenske ustave, namreč, da je kultura, poleg vzgoje in izobraževanja ter znanosti, bistveni dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja proizvodnih sil in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe, tu ne najdemo nikakršnega razlikovanja med poklicno in ljubiteljsko kulturo. Zaradi take vloge kulture pri razvoju družbe zakon o združenem delu tudi navaja, da se v ustvarjenem dohodku temeljnih organizacij s področja materialne proizvodnje izražajo tudi rezultati dela delavcev na področju izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugih družbenih dejavnosti. Ravno zato, na osnovi prispevka v skupno ustvarjeno vrednost in materialni proizvodnji, delavci teh družbenih dejavnosti pridobivajo svoj dohodek,

oziroma delež iz skupnega dohodka delavcev v temeljnih organizacijah materialne proizvodnje, seveda v skladu s samoupravnimi dogovorjenimi razvojnimi potrebami teh dejavnosti.

Ce vse to prenesemo sedaj na področje amaterske – ljubiteljske kulture, potem moramo odločno zavrniti mnenje, da je amaterska kultura hobi posameznikov. Kajti tudi amaterska kultura je s svojo dejavnostjo sestavina združenega dela, ker je prav tako dejavnik, ki prispeva in mora prispevati k razvoju socialističnih samoupravnih odnosov, večji produktivnosti dela, razvoju ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskemu razvoju osebnosti, humaniziranju socialističnih samoupravnih odnosov in splošnemu napredku družbe. Torej amaterska kultura ni in ne sme biti sama sebi namen, temveč enakopravni dejavnik s poklicno kulturo pri doseganju navedenih ciljev in nalog.

Ce pri tem izhajamo iz razmer jeseniške občine, pa tudi iz večine drugih občin na Slovenskem, potem vemo, da večino kulturnih potreb in interesov pokriva ravno amaterska – ljubiteljska kultura. Seveda pa se pri tem postavlja vprašanje, kakšna je izpovedna moč posameznih kulturnih dejavnosti, oziroma organizacij in društev v smislu ustavne vloge in nalog kulture, to je, kakšen je njihov prispevek k razvoju socialistične samoupravljanja, večji produktivnosti dela, humanizaciji samoupravnih in medosebnih odnosov, h krepitvi bratstva in enotnosti, razvijanju in negovanju moralnih vrednot in tradicij narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije in podobno.

Ravno zaradi tega toliko poudarjamo, da so nam potrebna večja prizadevanja za dosledno uveljavljanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij na področju kulture, da bi delavci v materialni proizvodnji imeli neposredni vpliv na programe kulturnega snovanja in delovanja. Zaradi tega tudi poudarjamo večjo skrb za strokovne kadre in organizatorje v kulturi, da bi zagotovili hitrejši rast amaterske kulture. Zaradi tega tudi poudarjamo, da se na teh vprašanjih morajo angažirati vse organizirane socialistične sile in da se amaterski kulturi, kot dominantni v naši občini, namenja večja pozornost.

V vseh teh prizadevanjih pa ni dovolj samo verbalno izražati tako politično usmerjenost kulture, temveč za tem je treba tudi stati z svojo osebnostjo in aktivnostjo. Poznati to politiko in jo tudi aktivno uresničevati v vsakodnevem življenju pa pomeni biti oborožen z idejnopoličnimi izhodišči, razvojnimi zakonitostmi in z vsemi dokumenti, ki dialektično opredeljujejo tako politiko, to je, od ustave, resolucij Zveze komunistov, stališč SZDL in sindikatov do zakona o združenem delu. Ravno nepoznavanje vsega tega je tudi vzrok za napačne interpretacije, od katerih smo eno navedli v uvodu, pa tudi za še vedno precejšnjo družbenopolitično aktivnost na tem področju.

VSEM UDELEŽENCEM JUBILEJNEGA KURIRSKEGA SMUKA

Krajevni odbor ZB NOV Javornik - Koroška Bela prireja v soboto, 29. januarja, in v nedeljo, 30. januarja, na Pristavi v Javorniškem rovtu jubilejni kurirski smuk v spomin na tragedijo v Medjem dolu med NOB, ko je izgubilo življenje pet kurirjev. Letos mineva tudi 30 let, odkar so prvi izvedli kurirski smuk.

Organizacijski odbor obvešča vse udeležence tekmovalcev v soboto in nedeljo, da upoštevajo navodila pristojnih organov na cesti v Javorniški rovt, ko bo dovoljen promet samo za službena vozila. Organizacijski odbor naproša vse udeležence, da v čim manjši meri uporabijo osebna vozila, tako da ne bo težav v prometu na cesti v Javorniški rovt.

Organizacijski odbor za izvedbo kurirskega smuka

KAKO POŽIVITI DEJAVNOST ŠSD IN ŠPORTNO AKTIVNOST V KS

V našem športnem življenju se vse bolj pogosto sliši beseda množičnost. Vsi vemo, kaj ta beseda pomeni, toda bolj je zanimivo vprašanje: ali je športna aktivnost v jeseniški občini tako razvita, da zanjo lahko rečemo, da je množična? Na to vprašanje bomo poskušali odgovoriti v naslednjem seštevku.

Naša občina leži na področju, ki absolutno zahteva delitev športnih aktivnosti na dva dela, in sicer zimsko in letno športno. Prav gotovo ne bomo naredili napake, če ocenimo, da smo se množičnosti najbolj približali v zimskih športih. Smučanje in rekreacijsko drsanje prednjačita. V to skupino rekreacijske dejavnosti bi dodal še plavanje v okviru letnih športov, vendar pa poudarjam, da je ta rekreacijska dejavnost neorganizirana, oziroma slabo organizirana. V večini primerov je vsak posameznik prepusten svoji iniciativi.

Tekmovalni športi pa v obeh skupinah zastajajo za množičnostjo. Tu smo še v večji neorganiziranosti, koordinacija športnih društev z ostalimi organizacijami je slaba. Kje so vzroki za to? Začet bom naštevati po ustaljenem redu: pomanjkanje televizijskega sredstva, strokovnih kadrov. To so navedel kot primere enega možnih sodelovanja med klubom in šolo. Tako morali storiti tudi ostali športni kolektivi. Pravzaprav pa bi morala občinska zveza za telesno kulturo poskrbeti za organizirano sodelovanje s šolskimi športnimi društvami, krajevnimi skupnostmi, delovnimi organizacijami s klubi in društvi v občini. Verjetno bi bilo za izboljšanje sodelovanja potrebno sklicati posvetovalne s učiteljske telesne vzgoje v šolah, z mentorji v šolskih športnih društvih, predstavniki delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter predstavniki klubov, društev in obeh telesnih organizacij v občini (TTKS in OBZTK Jesenice). Z malo dobre volje, s pametnim pogovorom ter z resnim delom bi bilo možno.

Ravno sedaj je čas, ko bodo stekle razprave o delitvi dohodka za posamezne športne dejavnosti v tem letu. Klubi v svojih planih navajajo potencirano število članov aktivnih športnikov. Dotacija je odvisna tudi od faktorja množičnosti. Zanimivo pa bi bilo zvedeti, koliko teh klubov v svojih letnih načrtih omenja sodelovanje s šolskimi športnimi društvami, oziroma s krajevnimi skupnostmi.

Košarkarski klub je v letošnjem letu poslal svoje trenerje skoraj na vse osnove šole v občini, rezultati so več kot veliki. Pri mladih v vrsti košarkarjev je velik. To sem navedel kot primer enega možnih sodelovanja med klubom in šolo. Tako morali storiti tudi ostali športni kolektivi. Pravzaprav pa bi morala občinska zveza za telesno kulturo poskrbeti za organizirano sodelovanje s šolskimi športnimi društvami, krajevnimi skupnostmi, delovnimi organizacijami s klubi in društvi v občini. Verjetno bi bilo za izboljšanje sodelovanja potrebno sklicati posvetovalne s učiteljske telesne vzgoje v šolah, z mentorji v šolskih športnih društvih, predstavniki delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter predstavniki klubov, društev in obeh telesnih organizacij v občini (TTKS in OBZTK Jesenice). Z malo dobre volje, s pametnim pogovorom ter z resnim delom bi bilo možno.

PRIORITETNIM PANOGAM VEČ PODPORE

Cilj vsakega športnika, ki redno trenira preko vsega leta, je da nato dobi prilžnost, da svoje sposobnosti in pripravljenost pokaže na tekmovalju. Na jesenih imamo skupno pionirjev - alpskih smučarjev, ki so si s svojimi rezultati in izrednimi prizadevanji v preteklih sezonah že priborili vstop v selekcijski republiški razred vrhunskih športnikov, nekateri od teh pa so v pretekli sezoni celo že posegli po najvišjih naslovih v republiki in državi. Ta skupina pionirjev za letošnjo sezono izredno intenzivno trenira že od maja preteklega leta in je v tem času opravila preko 90 kondicijskih in preko 100 treningov na snegu.

Vse te priprave so od mladih članov alpske sekcije zahtevale veliko angažiranost in napor, saj so poleg vseh teh treningov vsi dobri učenci v šoli. Vsi vemo, da je smučanje izredno drag šport, saj so intenzivni treningi zaradi pomanjkanja visokogorskih žičnic le malokdaj možni na domačem snegu, poleg tega pa je tudi oprema tekmovalcev zelo draga. Razumevanje staršev, ki sofinancirajo svoje otroke - tekmovalce, letno vsaj s 5.000 do 10.000 dinarji, je omogočilo, da so se ti mladi tekmovalci lahko razvili do najvišje stopnje, oziroma sledili razvoju smučanja v ostalih krajih Slovenije. Žal pa se je v zadnjih dneh ravno s financiranjem in razumevanjem od teh naporov s strani občinske športne zveze zataknilo. Naenkrat je zmanjkalo denarja za tekmovalce, čeprav vemo, da so vsi jeseniški smučarji pred najbolj važnimi tekmovalji v letošnji sezoni.

Na pobudo staršev teh tekmovalcev je bil zato sklican 20. januarja sestanek, na katerem so bili vabljene imensko predsednik temeljne telesnokulturne skupnosti, predsednik občinske smučarske zveze ter sekretarja TTKS in občinske športne zveze. Žal pa so ostali na tem sestanku starši sami s trenerji, saj se ga ni udeležil niti eden od vabljenec. Ob tem pa se starši kot soudeleženci pri financiranju treningov svojih otrok, ki na tekmovalnih zastopajo našo, jeseniško občino, sprašujejo, ali je odgovornim ljudem za razvoj telesne

no premakniti tudi množično telesno kulturo v občini z mrtve točke.

V skoraj vseh športnih panogah bi bilo potrebno organizirati občinska medšolska tekmovalja, tekmovalja med krajevnimi skupnostmi, temeljnimi organizacijami združenega dela in podobno. Zanimanje med občani je veliko. Ali ni tekmovalje v malem nogometu, tako imenovana divja liga, ki jo že nekaj let uspešno organizira skupina mladih, dovolj velik dokaz? Ali divja liga v hokeju na ledu, ki je v zadnji sezoni postala Gorenjska liga? Treba je le organizirati, treba je le poskrbeti za minimalna sredstva in marsikatero tekmovalje bo steklo, poudarjam pa, le s sodelovanjem vseh telesnokulturnih organizacij.

Klubi in društva morajo poleg tekmovalja v zveznem, republiškem in regijskem merilu, v katerem naj nastopajo resnično najboljši tekmovalci, omogočati tudi masovno športno aktivnost v občini, oziroma v šoli, krajevnih skupnosti, podjetjih! Šele, ko bomo dosegli ta cilj, bomo lahko govorili o množični telesni kulturi v občini!

Skoraj deset mesecev sem živel v Šibeniku. Tako mesto kot celotna občina Šibenik, sta v marsikateri podobna našemu mestu, naši občini. Toda v organizaciji množične telesne kulture so v Šibeniku daleč pred nami. Prav v tem času sem največ razmišljal o tem problemu, dobil pa sem tudi dosti izkušenj. Za ilustracijo bom navedel nekaj primerov: osnovnošolska športna društva, vključno s posebno osnovno šolo, so tekmovala v petih panogah (košarki, rokometu, odbojki, nogometu, atletiki), enako tudi srednješolska športna društva. Podjetja in krajevne skupnosti pa so imele, na primer, štiri lige v malem nogometu, dve v košarki, odbojki, rokometu in balinanju ter kegljanju na asfaltu. V vseh panogah, razen v nogometu, so tekmovali predstavniki obeh spolov. Lokalna radijska postaja Šibenik je o vseh rezultatih redno poročala, poleg tega pa je redno obveščala javnost o umikih tekmovalcev. Na vseh tekmovaljih je bilo zaradi dobre obveščenosti veliko gledalcev in navijačev (na primer: na tekmah prve občinske lige v malem nogometu tudi do štiri tisoč). Vsekakor pa sta bili dobra organizacija in koordinacija pogoj za tako množičnost.

S tem sestavkom želim le spodbuditi tudi ostale športne delavce in strokovnjake v občini, da bodo pričeli razmišljati o tem problemu v naši občini. Želim tudi, da bi pristojni na občinski zvezi za telesno kulturo Jesenice, pa tudi v temeljni telesnokulturni skupnosti razpravljali o tem in pričeli ukrepati. Zveza bi morala biti nosilka množične telesne kulture v občini, sicer pa je le sama sebi namen in je ne rabimo.

Branko Jeršin

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 29. januarja, bo od 15. do 19. ure odprta trgovina
SPECIERIJA BLEJ -
SUPERMARKET UNION,
JESENICE.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

NAJDENA VOZOVNICA

20. 1. 1977 zjutraj sem našel na parkirnem prostoru pri avtobusni postaji medkrajeno avtobusno vozovnico. Lastnik jo dobi pri Vlado Nikoliču, Benedičičeva 2b, Jesenice.

ZAHVALA

Vsem, ki ste mojega ljubega moža

SREČKA ARČONA

ob prerani smrti spremilil na zadnji poti, mu darovali cvetje in mu izkazali zadnjo čast, vsem, ki ste ga imeli resnično radi, najiskrenejša hvala!

Posebno se zahvaljujem njegovim sodelavcem delovne enote GRADIS Jesenice za izraze sožalja ter poslovilne besede.

Žaljujoča žena Ema

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi naše drage žene in mame

HAŠIJE BEŠIČ

se iskreno zahvaljujem sindikatu Železarne ter osnovni organizaciji sindikata sekretariat za venco in zbrano denarno pomoč in prav tako tudi osnovni organizaciji sindikata martinarna. Iskrena hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, še posebej sostanovalcem na Tomšičevi cesti za venco in denarno pomoč, sodelavki Milki Živko za poslovilne besede, prav tako tudi zdravstvenemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka jeseniške bolnice za zdravljenje ter skrb in nego med boleznijo. Zahvaljujem se Salihu Mediću ter Dedu Osmančeviću in Vehdiji Bešić ter vsem, ki so nam v dneh težke izgube izrekli sožalje ter jo spremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: mož Avdo, otroci Mirnesa, Enisa in Elira ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata žičarne se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo.

Obenem sodelavcem želim še nadalje veliko uspeha pri delu.

Rudolf Majcen

ZAHVALA

Graničarjem karavle Karavanskih kurirjev NOB, organizaciji ZSMS in ZB NOV Javornik - Koroška Bela ter občinski skupščini Jesenice se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob novem letu in želim vsem mnogo uspehov v letu 1977.

Lojze Tišov

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem neznanim tovariščicam, ki sta mi 14. januarja dopoldan ob nesrečnem padcu na pločniku ob minigolfu pomagali.

Ob padcu sem izgubila očala. Najditejša prosim, da jih proti nagradi odda na naslov: Cesta 1. maja št. 31.

Francka Razinger

Košarka

RUDAR : JESENICE 99:79 (45:37)

Trbovlje, 22. januarja, prvenstvena tekma 11. kola republiške košarkarske lige, gledalcev 200, sodila sta Lilik in Plevnik (oba Ljubljana).

Zaradi lakiranja nove telovadnice je bila tekma z Rudarjem, ki bi morala biti na Jesenicah, zamenjana in so Jeseničani gostovali v Trbovljah.

Domači igralci so se predstavili kot zrelo moštvo in so dobro izkoristili slabo in zmedeno igro Jeseničanov v obrambi. To je druga tekma zapored, ko so Jeseničani igrali zmedeno v obrambi, kar ni bila nikoli slabost košarkarske ekipe.

Igra je bila v prvem polčasu izenačena, v drugem pa so domačini izkoristili nekaj slabih trenutkov gostujoče ekipe in si priigrali razliko, ki je Jeseničani niso uspeli zmanjšati.

Sedaj bodo vsa moštva imela štirinajstdnevni premor, naslednja tekma pa bo na sporedu 5. februarja doma z moštvom Radence - Pomurje.

Nastopili so: Berginc, Matučec, Božić, Šmid, Smolej, Eržen, Azman, 2. Mišić, 7. Šmida, 7. Vauhnik, 17. Šter, Noč 5.

Franc Benedičič

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. januarja angl. barvni film ENOOKI CHARLY, režija Don Chaffie, v gl. vlogi Richard Roundtree, ob 17. in 19. uri.

31. januarja in 1. februarja italij. barvni akcijski film PUSTOLOVŠČINA BELEGA OČNJAKA, režija Tonino Ricci, v gl. vlogi Henry Silva, ob 17. in 19. uri.

2. februarja italij. CS barvni pustolovski film TAJNI VRAZJI AGENT, režija Alberto de Martino, v gl. vlogi Paul Hubschmidt, ob 17. in 19. uri.

3. februarja zaprto.

4. februarja amer. barvni pustolovski film KALIFORNIJSKI POKER, režija Robert Altman, v gl. vlogi Eliot Gould, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. februarja jug. barvni akcijski film DEKLISKI MOST, režija Miomir-Miki Stamenković, v gl. vlogi Zarko Radić, Dragan Nikolić, ob 17. in 19. uri.

Film je bil prikazan na Festu 76.

Kino PLAVŽ

29. in 30. januarja italij. barvni akcijski film PUSTOLOVŠČINA BELEGA OČNJAKA, ob 18. in 20. uri.

31. januarja in 1. februarja angl. barvni kavbojski film ENOOKI CHARLY, ob 18. in 20. uri.

2. februarja zaprto.

3. februarja franc. VV barvni film - drama DOGODKI V AVTO CAMPU, ob 18. in 20. uri.

4. februarja italij. CS barvni pust. film TAJNI VRAZJI AGENT, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. februarja kanadski barvni kriminalni film NEMIRNA NEDELJA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE - MOJSTRANA

29. januarja amer. VV barvni film - komedija UŽIVAJ ŽIVLJENJE, JERRY, ob 19. uri.

30. januarja amer. VV pustolovski film PROTI VSEM ZASTAVAM, ob 19. uri.

5. februarja italij. barvni akcijski film PUSTOLOVŠČINA BELEGA OČNJAKA, ob 19. uri.

6. februarja angl. barvni kavboj. film ENOOKI CHARLY, ob 19. uri.

Kino KRANJSKA GORA

28. in 29. januarja amer. VV barvni pustolovski film PROTI VSEM ZASTAVAM, ob 20. uri.

30. in 31. januarja italij. CS barv. pustolovski film JOE IN MARGARITA, ob 20. uri.

2. in 3. februarja italij. barvni akcijski film PUSTOLOVŠČINE BELEGA OČNJAKA, ob 20. uri.

4. in 5. februarja angl. barvni kavbojski film ENOOKI CHARLY, ob 20. uri.

IŠČEMO OSKRBNIKA

Za Valvasorjev dom iščemo oskrbnika in kuharico. Zaposlitev po dogovoru, sezonska ali stalna. Ponudbe pošljite takoj na Planinsko društvo, 64240 Radovljica.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

RAZPISUJE

za nedoločen čas prosto delovno mesto učitelja za poučevanje elektrotehniških predmetov na strok. šolah.

Pogoji za sprejem:

- diplomirani inženir elektrotehnike ali
- inženir elektrotehnike.

Nastop službe takoj, oziroma po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu OD ŽIC.

OSNOVNA ŠOLA KRANJSKA GORA

RAZPISUJE

prosto delovno mesto varuhinje v vzgojnovarstveni enoti. Delovno mesto se razpisuje za določen čas (do konca šolskega leta 1976/77). Prednosti pri sprejemanju imajo kandidatke, ki že obiskujejo šolo za varuhinje.

Prošnje sprejemamo deset dni po objavi razpisa.

VIZ - TOZD DELAVSKA UNIVERZA JESENICE

objavlja prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

Istenci za učilnice: stoli za opremo klubske sobe; žarilne peči; magnetofon; omare za pisarne; moped Calibri; diktator Philips; plinaka grelna - peči; smetnjak; fotografski aparat Praktica IV M z vmesnimi broči in povečevalnikom z opremo; diaporojektor TOS; karnise in pisalni mizi.

Prodaja bo v ponedeljek, dne 31. januarja, od 9. do 11. ure za delovne organizacije, od 11. do 13. ure pa za ostale kupce.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata gradbenega vzdrževanja se iskreno zahvaljujem za vabilo na občni zbor in prejeto darilo. Vsem dolgoletnim sodelavcem želim v novem letu veliko delovnih uspehov.

Zora Smolej

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata Javornik I. se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč - čestitko in obisk na domu v času bolniške odsotnosti.

Jože Noč

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata strojno vzdrževanje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Vida Leban

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji TOZD Hl. valjarna Bela, vodstvu, ter sodelavcem se najlepše zahvaljujem za darilo in obisk ter jim želim še veliko delovnih uspehov.

Stanko Berčič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata profilarna se iskreno zahvaljujem za obisk in denarno pomoč. Kolektivno želim uspešno leto 1977.

Jaka Leban

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata KOP Javornik se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času dolgotrajne bolezni.

Fata Gervala

ZAHVALA

Krajevni organizaciji ZB NOV Javornik - Koroška Bela se lepo zahvaljujem za obisk in čestitke ob novem letu. Borčevski organizaciji želim uspešno leto 1977.

Jaka Leban

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se najlepše zahvaljujem za novoletno darilo. Vsemu odboru in sodelavcem želim uspešno leto 1977.

Marijan Rusjan

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, katere sem bil zelo vesel, ker izraža skrb za delovnega človeka. Še enkrat iskrena hvala.

Ciril Šmitek

ZAHVALA

Odboru osnovne organizacije sindikata žičarne se najlepše zahvaljujem za povabilo na občni zbor in prejeto darilo.

Nekdanjim sodelavcem pa želim še mnogo delovnih uspehov.

Ivan Pev

SEMINAR ZA HOKEJSKE SODNIKE

Zbor sodnikov pri hokejski zvezi Slovenije bo priredil v mesecu februarju 1977

SEMINAR IN IZPITE ZA NOVE HOKEJSKE SODNIKE

Interesenti, v prvi vrsti nekdanji igralci, naj se prijavijo na naslov: Zbor sodnikov pri hokejski zvezi Slovenije - Celovška 25, 61000 Ljubljana.

ZMAGA OSLABLJENIH

Sobotna tekma z Medveščakom v Podmežaklju bi morala biti zadnja preizkušnja pred zadnjim prvenstvenim srečanjem z Olimpijo, tokrat v Ljubljani. Jeseniški hokejisti so premagali Zagrebčane z rezultatom 9:2 (3:1, 2:1, 4:0), čeprav so nastopili nekompletni, brez Smoleja in F. Zbontarja. V prvih minutah srečanja se je poškodoval še Pirih, pa tudi Marjan Zbontar je bil z visoko vročino.

Tako za domačine ob začetku ni kazalo nič dobrega, poleg tega je izostanek omenjenih igralcev vplival tudi na kvaliteto igre. Jeseničani sicer niso igrali slabo, kar dokazuje tudi rezultat, toda igra sama ni bila na takšni kvalitetni ravni, ki bi ljubiteljski hokejisti hokejistov preprečila, da bodo tudi v sredo proti Olimpiji lahko zmagali, kot se je to v letošnji sezoni zgodilo že trikrat.

Nedvomno je velik vprašaj, s kakšno postavbo bodo sedemnajstkratni prvaki nastopili v hali Tivoli, kajti, kot kaže, se jih je v zadnjem času lotila smola. Igra ni bila posebno kvalitetna, omeniti pa je treba, da so Zagrebčani igrali precej dobro, imeli so vrsto lepih priložnosti, ki pa jih je zelo dober Marjan Zbontar kljub boleznim uspešno zaustavil.

Gole za Jesenice so dosegli: Sašo in Tomaž Košir po 2, J. Razinger, Pavlič, Hafner, Hiti in Jan.

JUGOSLOVANSKI POKAL:

KRANJSKA GORA : TIVOLI 6:5 - 3:3
(2:1, 0:0, 0:2)

Kmalu bi hokejisti Kranjske gore v četrti pripravi neprijetno presenečenje vsem, ki vidijo v teh mladih vrstah dostojno zamenjavo za legende našega hokeja, kot so: Ciril Klinar, Dušan Brun, Cene Valenter, Albin Felc, Viktor Tišler in drugi. Namreč, kadar govorimo o Kranjski gori, vedno mislimo na mlade igralce, na talente, ki bodo kmalu zamenjali sedanjo jeseniško generacijo, in na to, da so najbolj obetajoči v Jugoslaviji. Toda četrtak je pokazal, da tudi drugje, v tem primeru v Ljubljani, delajo zelo resno in dobro. Ekipa Tivoli, v kateri igrajo še mlajši igralci kot v Kranjski gori, je pokazala več v igri, čeprav so ob koncu izgubili. Izgubili pa so šele po izvajanju kazenskih strel, kajti tekma se je v regularnem času končala z neodločenim rezultatom 3:3.

Torej, na tej tekmi smo se lahko prepričali, da tudi drugje zelo dobro delajo in to nas lahko navdaja z upanjem, da bo v Jugoslaviji kmalu več kvalitetnih igralcev in ekip. Gledano skozi jeseniško prizmo, pa je to najbrž opozorilo, da bo v bodoče potrebno v Podmežaklju še kvalitetnejše delati, če hočemo z mlajšo generacijo doseči tisto, kar želimo, to je, vrh jugoslovanskega hokeja.

Strelci za Kranjsko goro so bili: Šuvak 2, Razinger, Lah, Šlibar in Berlik.

IZPISEK IZ KRONIKE ZA LETO 1976

V letu 1975 se je alpinistični odsek pri planinskem društvu Jesenice precej okrepil. V vrste alpinistov je vstopilo precej mladih, ki so se že takoj na začetku resno oprijeli tega športa, brez tribuna in aplavza. Ta prirastek pri članstvu pa se je poznal tudi pri številu in kvaliteti smeri, opravljenih v letu 1976. Mladi so dokazali, da so res pravilno došli naloge in smotre alpinizma.

Kot povsod, v vsakem kolektivu, so tudi v odseku bolj in manj zagrizeni. Starejši člani se trudijo, da bi mladim pripravnikom posredovali čim več tehnike in spretnosti ter jih naučili tudi ta znanja in spoznanja uporabljati in gorah.

Pregled preplezanih smeri v minulem letu nam pokaže zadovoljiv nivo. Med težje smeri preplezane v letu 1976 spadajo:

V TRIGLAVU:
- Kombinacija Peterlove smeri in Čopovega stebra v severni steni. Kombinacija je ocenjena s VI., v mestoma A1 težavnostno stopnjo. Priznana je kot ena najtežjih kombinacij pri nas. Višina smeri je 1.200 metrov.

- Skalska smer z ladjo (ocena IV. +, V.), zahodna zajeda (IV., V.), Jugov stebel (IV., V.), Prusnik - Salarjeva smer (IV. +, V.) in dolga nemška smer (IV.) pa tudi slove, saj niso le lepe, ampak tudi precej dolge, večina 1.200 metrov, to je, preko vse severne triglavske stene.

- V Špiku sta bili preplezani dve težji smeri. Najtežja Cizljeva smer, ocenjena s VI. in VI. + težavnostno stopnjo. Stena je visoka 900 metrov, od tega pa je v smeri 250 metrov ekstremno težkega plezanja. Druga pa skalska smer (IV., V. z mesti VI.), ena najlepših smeri.

- V Jalovcu je bil ponovljen Crni odlom v kombinaciji s Harnovo smerjo (ocena IV., V., mestoma VI.) in raz Jalovca (ocenjen s IV. +, mestoma V. + in VI.).

- V Rakovi špiči rdeča zajeda (V.), ki jo plezalci ocenjujejo kot eno od smeri z najbolj kršljivimi detajli.

- Preplezani sta bili tudi najtežji smeri v steni Šit. Steber Šit (ocena VI, mestoma VI. + ter A2 - A4) in zajeda Šit (VI.).

- Med težje preplezanimi smermi pa lahko naštejemo še: skalski stebel v Skrlatici (IV., V.), severni raz v Stenarju (IV., V.), direktna smer v Mali Golčici (III., IV., V.), Hudičev stebel v Prisojniku (IV., V.), zajeda Šite glave (IV., V.), smer Debelokove v Veliki Mojstrovki; ter kovinarska smer (IV., V.), prav tako v Veliki Mojstrovki, ki je bila doslej preplezana manj kot desetkrat in se odlikuje po vseskozi napetem plezanju v navpični steni.

V tujini pa so bile preplezane: Camicijeva smer v Inaminitu, Italija, v Franciji pa Arette du Cosmieu v Agule du Midi in Gervastitjev ozeknik v Mont Blancu, ledena smer.

Kronika za leto 1976 je s temi smermi zaključena in že je odprta nova za leto 1977. Upajmo, da bo ta še bolj uspešna.

KRANJSKA GORA - CELJE 3:2
(0:1, 3:0, 0:1)

V četrtfinalni tekmi jugoslovanskega pokala so Kranjskogorci ponovili slabo igro s tekme proti Tivoliju in so le s težavo zmagali. Odločilna je bila druga tretjina, ko so Kranjskogorci dosegli tri zadetke in si tako zagotovili zmago.

Gole so dosegli: Lah, Brezovec, Horvat.

MLADINSKO PRVENSTVO
V LJUBLJANSKO - GORENJSKI LIGI

OLIMPIJA : KRANJSKA GORA 2:12
(0:5, 1:3, 1:4)

Strelci za Kranjsko goro so bili: Mlinar 3, Kobal, Pajič in Štros po 2, Raspet in Bašič po 1.

TRIGLAV : JESENICE 1:12 (0:2, 1:4, 0:6)

Strelci za Jesenice: Čelesnik 4, Medja 3, Potokar in Potočnik po 2 ter Vrbnjak.

GORENJSKA LIGA

PRISTAVA : ŽABNICA
4:4 (0:2, 0:1, 4:1)

Domačini so v prvih dveh tretjinah igrali slabo, v nadaljevanju pa so bili precej boljši, saj so prednost treh zadetkov izenačili in nato celo povedli. Veselje pa ni dolgo trajalo, saj so gostje malo pred koncem tekme izenačili.

Strelci za Pristavo: Pestotnik 3, Smolej 2, za Žabnico pa Hafner F., Hafner P., Gašperin in Kalan.

OSTALI REZULTATI:

V. kolo:
Jesenice : Blejska Dobrava 6:4
Ljubno : Pristava 7:7
Kokrica : Stražišče 7:4
Žabnica : Zelin-Naklo 7:3

VI. kolo:
Blejska Dobrava : Zelin-Naklo 15:3
Stražišče : Žabnica 6:6

Pristava : Kokrica 5:5
Jesenice : Ljubno 16:3

Leštica po nepopolnem sedmem kolu:

Jesenice	7	7	0	0	90:23	14
Blej. Dobrava	6	4	1	1	49:20	9
Ljubno	6	4	1	1	29:35	9
Kokrica	7	3	2	2	38:33	8
Pristava	7	1	3	3	32:47	5
Žabnica	7	1	4	2	30:62	4
Zelin-Naklo	6	1	5	0	29:52	2
Stražišče	6	0	5	1	21:46	1

V soboto in nedeljo, 22. in 23. januarja, so tekmovalci republiške selekcije gostovali na mariborskem Pohorju in Črni na Koroškem. Velelalomski proga je bila na istih terenih kot pred dvema letoma člansko državno prvenstvo. Trener Branič, znani Filip Gartner, je postavil zelo lep velelalom, ki pa je mnogim povzročil velike težave, ker je bila proga že po nekaj tekmovalcih prejšaljša kot kaj drugega. Proga ima lepo konfiguracijo, vendar zelo moti začetni zelo položni del, kar daje veliko prednost težjim in močnejšim tekmovalcem. Vendar skrajšanje proge ni mogoče, ker drugače premajhen čas ne zadovoljuje predpisanega minimuma tekmovalne časa.

Pri mlajših pionirjih tudi tokrat Barbara Kunc ni uspela premagati zelo starejši Andreja Leskovšek iz SK Novinar. Zaostanek 0,43 sekunde in ugotovitev, da Barbara ta čas doseže kljub napakam na progi, pomeni, da se vrstni red lahko tudi zamenja. Na treningih reprezentance Slovenije so bili njeni zaostanki celo dve in več sekund. Napredek je torej očitno.

Pri starejših pionirjih se je Saša Vesek uvrstila na sedmo mesto, kar je, z ozirom na rezultate zadnje tekme na Soriški planini, dokaj dobro. Zaostanek 4,47 sekund za prvo in šest desetin za Porentho, ki je iste starosti, pomeni, da bo Saša drugo leto spet v prvem planu. Nasaša Čop je bila trinajsta z zaostankom 7,24 sekunde, kar pomeni, da bo treba velelalomu nameniti še obilo treninga. Mateja Rakovec je padla, nadaljevala vožnjo in pristala na 14. mestu z zaostankom 7,62 sekund.

Pri mlajših pionirjih je konkurenca izredna, smučanje prvih petih pa resnično paša za oči. Do zadnjega od njih ni jasno, kdo bo zmagovalce. Tokrat je bil najmočnejši Rok Petrovič, član SK Novinar. Matej Oblak je bil tretji z zaostankom 1,47 sek. Na sedmo mesto se je uvrstil prvo leto mlajši pionir Jani Pirc z zaostankom 3,80 sek, kar je vsekakor zelo soliden rezultat. Ostali Jeseničani so bili: Pogačnik 15, Ravnjak 25 (padec), Borštnik 28 in Smolej 32.

Zadnji so šli na progo starejši pionirji. Zmagal je prvi favorit Igor Podboj - Olimpija. Prijetno presenečenje pomeni tretje mesto reprezentanta Aleša Podrekarja z zaostankom 1,69 sek, kar mu daje možnost.

PRVI SMUK
PIONIRJEV

Pretekli teden je bil na Zatirniku smuk za pionirje in pionirke selekcijskega razreda. To je bil prvi smuk v zgodovini jugoslovanskega smučanja za pionirje. Na tekmovalcu je nastopilo 108 pionirjev in pionirk, žal pa so se zaradi pomanjkanja opreme (daljše smuči, čelade) udeležili le trije naši pionirji in nobena od pionirk. Proga je bila dolga približno 1.500 metrov, največ uspeha pa so zabeležili pionirji Alpetourja iz Škofje Loke in Novinarja iz Ljubljane. Od naših se je najbolje odrezal Matej Oblak, vsem pa se je poznalo, da so odšli na tekmovalce brez potrebnega treninga v tej panogi.

REZULTATI:
Mlajši pionirji: 1. Petrovič - Novinar 1:39,47, 2. Oblak - Jesenice 1:42,62 itd.

Starejši pionirji: 1. Bohinc - Alpetour 1:33,53, 6. Podrekar - Jesenice 1:38,49, 11. Bojan Kavčič - Jesenice 1:39,98 itd.

Žal pa se tega tekmovalca ni udeležila nobena od pionirk, veliko število nastopajočih (108) pa kaže na to, da v ostalih gorenjskih občinah ni problema, ko je treba dobiti denar za šport, ki je dobil na Gorenjskem prioriteto.

CICIBANI NA
STAREM VRHU

V soboto in nedeljo, 22. in 23. januarja, so naši cicibani nastopili na kategorizacijskem velelalomu na Starem vrhu nad Škofjo Loko. Prvi dan so se pomerili cicibani in cicibanke iz gorenjske regije, in to na 700 metrov dolgi progi s 46 vrzati. Startalo je 46 cicibanov in devet cicibank.

Drugi dan, to je, v nedeljo, pa so se na Starem vrhu zbrali cicibani zahodne tekmovalne regije, in to 108 tekmovalcev, proga pa je bila dolga 700 metrov, z 42 vrzati. Oba dva dni so bili med najboljšimi cicibani in cicibanke Alpetourja iz Škofje Loke, med Jeseničani pa se je ponovno najbolje odrezal Robi Zan, ki je bil dvakrat drugi, pa tudi Igor Klinar iz Rovt se je dobro uvrstil.

REZULTATI v soboto:
Cicibani: 1. Likozar (Alpetour) 1:08,24, 2. Zan 1:08,98, 7. Kinar 1:19,02, 21. Keler, 27. Rojnik (vsi Jesenice).

Cicibanke: 1. Hafner-Alpetour 1:09,23, 7. Novak, 8. Pristov (obe Jesenice).

REZULTATI v nedeljo:
Cicibani: 1. Likozar-Alpetour 1:06,87, 2. Zan 1:07,22, 16. Klinar, 41. Rojnik, 47. Keler (vsi Jesenice).

Cicibanke: 1. Hafner-Alpetour 1:07,97, 16. Novak-Jesenice.

PIONIRJI SKAKALCI
NA TEŽKI
PREIZKUŠNJI

Smučarski skakalci - pionirji, so v soboto in nedeljo, 22. in 23. januarja, imeli v Škofji Loki dve težki preizkušnji. V soboto, 22. januarja, je bilo na 20-metrski skakalnici v Vincarjih gorenjsko prvenstvo za mlajše in starejše pionirje. Nastopilo je 65 mlajših in 32 starejših pionirjev.

REZULTATI:
Mlajši pionirji: 1. - 2. Robi Čimžar 190,5 (20,5, 20,5) in Dušan Šilar 190,5 (21,5, 20,5), oba Triglav, 3. Tomaž Odor Jesenice 185,5 (20,5, 20,5).

Uvrstitve ostalih Jeseničanov: 18. Svetina 160,5 (18,5, 18,5), 28. Škulj 142,5 (17,5, 16,5), 30. Šmid 138,5 (16,5, 16,5), 37. Kolman, 45. Halilović in 46. Klinar.

Starejši pionirji: 1. Drago Krolnik Žiri 214,5 (23,5, 23,5), 2. Robi Kostrun Krize 205,5 (22, 22), 3. Roman Beton Triglav 199 (20,5, 22,5).

Uvrstitve Jeseničanov: 10. Toni Justin 185,5 (20,5, 20,5), 19. Ivo Šmid 164,5 (21, 21,5 p), 21. Bregar 160 (19, 20) in 23. Jalen 149 (18, 18,5).

V nedeljo, 23. januarja, pa je bilo na isti skakalnici republiško prvenstvo za mlajše pionirje. Do dvajsetega mesta so bili skoki zelo izenačeni. Nastopilo je 50 tekmovalcev.

REZULTATI:
1. - 2. Matjaž Debeljak Braslovce 195,5 (21, 21) in Tomaž Novak Ilirija 195,5 (21, 20,5), 3. Dušan Šilar 195,0 (21, 21).

Uvrstitve Jeseničanov: 5. Dolar 188 (20,5, 20), 20. Svetina 167,5 (19, 19), 25. Škulj 149 (18, 16,5) in 32. Kolman 135 (16, 15,5).

SMUČARJI ALPINCI NA POHORJU IN V ČRNI

sti, da pride v ekipo za mednarodna tekmovalca. Z eno zadnjih števil je startal Bojan Kavčič in prav tako kot na Soriški planini dosegel čas komaj 2,69 sek slabši od zmagovalca. Na ta način je izredno izboljšal Jugo točke tako, da bo v drugem delu sezone napredoval v prvo skupino. Prav zadnji je startal Kranjskogorčan Miran Benet, ki je z zaostankom 7,16 sek zasedel 25. mesto.

Karavana najboljših smučarjev Slovenije se je naslednji dan preselila v koroško Črno tekmoval v slalomu. Snežne razmere so bile zelo slabe. Trava, led pa tudi zemlja so bili skoraj v vseh zavojih, povrh vsega pa na startu še zelo veliko tekmovalcev. Začuda je prireditelj z obilo truda tekmo pripeljal do kraja - v petih urah.

Barbara Kunc je bila v obeh tekih najhitrejša in s časom 1:12,34 precej pred zasledovalci. Oblak tudi v slalomu zaradi hude napake na startu v drugem teku ni okusil zmage. Bil je drugi za Erbenikom - Olimpija, s časom 1:08,87, vendar je zapustil izjemen vtis. Pirc je bil peti s časom 1:15,91, Pogačnik dvanajsti z 1:21,52, Smolej trinajsti z 1:22,07 in Borštnik petnajsti z 1:22,47. Hudo je padel Ravnjak. V zadnji strmini je hotel preveč, zadel v kol in le malo je manjkalo, da se ni teže poškodoval.

Pri starejših pionirjih je bil razplet dogodkov nadvse ugoden za naše. Jermanova - Olimpija je zmagala brez težav z veliko prednostjo. Čas 1:08,79. Mateja Rakovec je bila druga s časom 1:14,92. Dobrih šest sekund je veliko, toda, če vemo, da je Jermanova odraslo dekle, 14 kilogramov težja od naše tekmovalke, in zaključek lepega slaloma dolga ravnina, potem smo z rezultatom lahko zadovoljni. Posebno priznanje gre Natasji Čop. Kljub temu da letos ni bila v občinski ekipi, je s smelo vožnjo v drugem teku prišla na izvrstno četrto mesto s časom 1:16,57 in s tem dosegla enega svojih najboljših rezultatov, kar je obenem

tudi pohvala dobravskim smučarskim delavcem. Smolej je imela naša najboljša Saša Vesek. V prvem teku se je zaradi napake vračala in bila kar sedem sekund za najhitrejšo. V drugem teku je pokazala vse, kar zna, in prebila se je celo na peto mesto. Čas 1:18,38.

Proga je bila že prava njiva, ko so šli tekmovalci starejših pionirji. Podboj je bil spet prvi z 1:06,97. Podrekar pa tudi tokrat tretji z 1:07,98. Po prvem teku je bil celo drugi, toda manjša napaka in izvrstna vožnja Dorniga sta ga spravila ob eno mesto. Kavčič je bil spet zelo dober sedmi, s časom 1:10,11. Mali Benet pa šestnajsti, s časom 1:15,95.

Velikokrat se sprašujemo, kako lahko je razvedrotil tekmo z neprimerno prog. Što metrov ravnine v slalomu je vendar čisti nesmisel. Pa pustimo to, pred nami so pomembnejše naloge. Tu so počitnice. Trening, priprava na slovensko prvenstvo. Šlo bo za obračun treh velikih: Olimpije, Alpetourja in Jesenice. Veliko laže bi bilo, ko bi bili zraven tudi trije slovenski reprezentanti Naglič, Benedičič in Prestrelter Čelesnik. Poškodbe so hudo prizadele jeseniško ekipo. Vsi štirje bodo nared šele drugo sezono.

Naši najhujši konkurenti so šli trenirati v tujino. Počitnice pri nas so vzrok prezasedenosti smučič doma in tako se slabo trenira. Zadnji teden smo z vsakodnevnimi treningi močno popravili formo, nadaljevanje je torej vprašljivo. Denarja za dober enotedenski trening v tujini ni. Sofinansiranje staršev je že tako veliko, da si tega ne moremo privoščiti. Priliv sredstev ni urejen. Eno je dogovor o prioriteti, drugo je stvarnost. Vse skupaj je dolga slepa ulica. Sprašujemo se, kdo bi lahko dal odgovor na mnoga odprta vprašanja o vodenju športne dejavnosti na Jesenicah, oziroma, ali je sploh kdo za kaj odgovoren, oziroma, kaj odgovorni profesionalni kadri počnejo?

Janez Smitek

TEKME NAJMLAJŠIH SMUČARJEV

V Kranjski gori je bilo pred štirinajstimi dnevi tekmovalje cicanov in pionirjev v velelalomu. Na tekmovalcu so nastopili najmanjši tekmovalci iz vseh klubov jeseniške občine, največ uspeha pa so dosegli tekmovalci iz Kranjske gore, Jesenice in Blejske Dobrave. Tekmovalce so odlično organizirali marljivi športni delavci iz Kranjske gore, udeležilo pa se ga je preko 110 tekmovalcev, ki so pokazali kar dosti smučarske veščine med velelalomskimi vrzati.

REZULTATI:
Cicibani: 1. Maki Plavčak - Kr. gora 53,50, 2. Boštjan Vidic - Kr. gora, 53,53, 3. Slavko Kanalec - Kr. gora 55,56, 4. Bor Rojnik - Jesenice 56,66, 5. Boštjan Stopar - Bl. Dobrava 56,67, 6. Roman Robič - Kr. gora 57,79, 7. Aleš Čop - Zirovnica 58,96, 8. Igor Svetina - Bl. Dobrava 59,26, 9. Gregor Gosar - Kr. gora 59,70, 10. Dušan Medja - Bl. Dobrava 1:02,32 itd.

Cicibanke: 1. Jelka Jakopin - Kr. gora 58,90, 2. Andreja Purkat - Kr. gora 58,94, 3. Tina Žmitek - Jesenice 1:00,86, 4. Mojca Novak - Jesenice 1:04,59, 5. Barbara Bernard - Bl. Dobrava 1:06,07, 6. Romana Kotnik - Kr. gora 1:06,53, 7. Meri Stojanovič - Kr. gora 1:15,69, 8. Saša Jakopin - Kr. gora 1:27,16.

Sankanje

TEKMOVANJE NA DOVJEM

V nedeljo, 23. januarja, je bilo s Strmega klanca nad Dovjem izvedeno tradicionalno sankasno tekmovalstvo z navadnimi in samotežnimi sanmi. Organizacijo tekmovalstva so omogočili KUD Jaka Rabič, GD Dobre, GD Mojstrana in PD Dovje-Mojstrana. Tekmovalje je bilo izvedeno v 11 starostnih kategorijah, najboljšim trem v vsaki kategoriji so bile podeljene diplome in praktična darila. Fantje in dekleta do 4. razreda osnovne šole so tekmovali na krajši 1000-metrski progi, starejši tekmovalci pa z vrha Strmega klanca, na progi dolgi 2500 m in višinske razlike 350 m.

REZULTATI:
PREDŠOLSKI OTROCI: 1. Uroš Smolej 2:52, 2. Alenka Klinar 3:50, 3. Uroš Pavlovič 3:66.

DEKLETA DO 4. RAZ.: 1. Simona Pototnik 2:33, 2. Mateja Rabič 2:76, 3. Elizabet Jaklič 3:10.

FANTJE DO 4. RAZ.: 1. Janez Korez 2:38, 2. Klemen Jaklič 2:63, 3. Martin Pavlovič 2:65.

DEKLETA 5. - 8. RAZ.: 1. Mojca Pototnik 5:38, 2. Tatjana Bremec 6:34, 3. Helena Mežnar 6:37.

FANTJE 5. - 8. RAZ.: 1. Slavko Pezdinik 5:10, 2. Sašo Ozbek 5:12, 3. Robi Klun 5:50.

DEKLETA OD 8. RAZ. - 30 LET: 1. Lidijska Pšenica 4:86, 2. Marinka Hrovat 5:11, 3. Branka Pavlovič 5:27.

FANTJE OD 8. RAZ. - 30 LET: 1. Franci Mertelj 4:71, 2. Milan Paulus 4:77, 3. Slavko Trnatec 4:81.

CLANICE OD 30 - 55 LET: 1. Ivanka Pintar 5:81, 2. Božena Guzelj 6:54, 3. Kristina Pezdinik 10:01.

CLANI OD 30 - 50 LET: 1. Joža Klinar 4:98, 2. Jože Čebašek 5:21, 3. Marjan Olip 5:78.

CLANI NAD 50 LET: 1. Kristjan Smolej 6:29, 2. Janez Smolej 7:29, 3. Franc Salberger 7:38.

SAMOTEŽNE SANI, DVOJICE: 1. Ivko Lendero - Janez Skumavc 5:19, 2. Peter in Draga Peternel 5:60, 3. Jaka in Danica Smolej 6:09, 4. Ivo in Tina Cindrič 6:73, 5. Alojz in Marija Trnatec 7:70.

Tekmovalja se je udeležilo 80 tekmovalcev, gledalcev je bilo pa še precej več. Kljub naporni vožnji je bilo razpoloženje po tekmovalstvu odlično. Tako tekmovalci kot organizatorji so bili mnenja, da naslednje leto tekmovalstvo razširimo na občinsko merilo.

Guja

Iz sankaskih tekem na Dovjem

Rokomet

TUDI TOKRAT USPEŠNI

V nedeljo, 23. januarja, se je v Ljubljani nadaljevalo letošnje zimsko prvenstvo Slovenije v rokometu. V drugem kolu tega prvenstva je bil prvi nasprotnik Jeseničanov voditelj iz prvega dela, ekipa Zagorja.

Jeseničani so začeli zelo dobro. Z odlično obrambo in napadom, ki pa ni izkoristil vseh priložnosti, so rokometisti Jesenice presenetili Zagorjane in dobili prvi polčas s 7:6. V drugem polčaju je bila igra bolj izenačena, sodnika sta igralcem Zagorja pri marsikaterem prekršku zamazala, medtem ko je bila na drugi strani za vsak prekršek sedemmetrovka. Igralci Zagorja so povedli v zadnji minuti tekme s 15:14, izenačil pa je Prešeren iz sedemmetrovke v zadnjih sekundah.

Za Jesenice so igrali: Boldžar, Močnik 2, Radinovič 2, Šporar, Varl, Pogačnik 1, Šubič 3, Rebolj 1 in Prešeren 6.

Sedemmetrovke: Jesenice 2 (2), Zagorje 7 (5); izključitve: Jesenice 6 minut, Zagorje 4 minute; sodila sta slabo Šereg in Grebenc iz Ljubljane.

V drugi tekmi proti Ilirski Bistrici so Jeseničani začeli slabo. Delovali so utrujeno, pa tudi igra nasprotnika, ki je bila zelo po-